

**Program starostlivosti
o Národný park Slovenský kras
a jeho ochranné pásmo
na roky 2023 - 2032**

24. október 2022

Predslov

Národný park Slovenský kras je územie tvorené sústavou náhorných plošín s množstvom podzemných i povrchových krasových javov, kaňonov riek a tiesňav, ktoré tieto planiny od seba oddeľujú. Na ploche približne 350 km² vytvára svojou prírodnou a kultúrno-historickou rozmanitosťou jednu z najkrajších oblastí Slovenska a predstavuje najrozsiahlejšie krasové územie planinového typu v strednej Európe.

Dôležitým zlomom vo vývoji ochrany územia bolo zabezpečenie právnej ochrany vyhlásením Chránenej krajinnnej oblasti Slovenský kras v roku 1973. To znamenalo nielen prvú celoplošnú ochranu územia ale aj inštitucionálne a odborné zastrešenie. Bolo vytvorené najskôr detašované a neskôr aj stále pracovisko ochrany prírody. Bývalá kúria z roku 1837 v Brzotíne je dodnes jej sídlom. Za týchto podmienok tak začala ďalšia etapa v histórii ochrany územia, čo prakticky vyústilo do vyhlásenia niekoľkých rezervácií v území, ale aj pozdvihnutie ochrany na medzinárodnú úroveň. Ako prvá na Slovensku tak vznikla v roku 1977 biosférická rezervácia a to rozhodnutím Byra Medzinárodnej koordinačnej rady programu Človek a biosféra, ktorý je jedným z najvýznamnejších vedeckých programov Organizácie spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru (UNESCO). Jaskyne Slovenského krasu a príslušného Aggteleškého krasu v Maďarsku boli v roku 1995 zapísané do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Tieto medzinárodné aktivity vyvrcholili zapísaním jaskynného systému Slovenského krasu Domica – Baradla v roku 2001 do zoznamu ramsarských lokalít, ako jedinečný príklad prírodného typu podzemnej mokrade medzinárodného významu. Na prelome tisícročí sa začala písať nová etapa v ochrane územia, ktorá najskôr vyústila v roku 2002 do vyhlásenia Národného parku Slovenský kras a následne aj do navrhnutia a postupného budovania európskej sústavy chránených území Natura 2000.

Ochrana územia je zameraná na zachovanie, či zlepšenie stavu prírodných zložiek tohto územia. Rastliny a rastlinné spoločenstvá sú veľmi pôsobivou súčasťou prírody Slovenského krasu. Sú v nich viditeľné vplyvy dlhodobého ľudského osídlenia a hospodárenia. V pestrej mozaikovitej štruktúre vegetácie sa odráža geografická poloha na styku panónskej a karpatskej floristickej oblasti, rozmanitosť krasového reliéfu, či inverzia klímy v tiesňavách. V nadväznosti na špecifické vlastnosti územia sa vytvorili pestré životné podmienky aj pre vývoj a bohaté zastúpenie rôznych skupín živočíšstva. Špecifickým životným prostredím typickým pre toto územie sú podzemné priestory – jaskyne, priepasti, podzemné toky a vyvieracky.

Predkladaný návrh programu starostlivosti o Národný park Slovenský kras je spracovaný tak, aby umožnil zlepšiť, resp. zachovať uvedené prírodné hodnoty územia so zameraním najmä na predmety ochrany, ktorými sú biotopy a druhy európskeho a národného významu. Tento cieľ však musí byť podporený aj trvalo udržateľným využívaním lesných a trávnych porastov, obnovou a podporou tradičných spôsobov obhospodarovania, spoluprácou a zapojením miestneho obyvateľstva či samospráv, vytváraním vhodných podmienok pre rozvoj udržateľného cestovného ruchu.

Schválením programu starostlivosti o Národný park Slovenský kras sa začne ďalšia, nová etapa v ochrane územia. Naplnením cieľov a realizáciou plánovaných opatrení sa zabezpečí nielen zachovanie bohatej prírodnej zložky, ale veríme, že prinesie podmienky na dosiahnutie prosperity obyvateľom aj celému regiónu.

Kolektív Správy Národného parku Slovenský kras so sídlom v Brzotíne

Obsah

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
1.1 <i>Názov a kategória chráneného územia</i>	4
1.2 <i>Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu</i>	4
1.3 <i>Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov</i>	14
1.4 <i>Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)</i>	14
1.5 <i>Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma</i>	20
2. PREDMET OCHRANY	21
2.1. <i>Vymedzenie predmetu ochrany</i>	21
2.2. <i>Zhodnotenie stavu predmetu ochrany</i>	24
2.3. <i>Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany</i>	24
3. CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	32
3.1. <i>Stanovenie cieľov ochrany</i>	32
3.2. <i>Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia</i>	33
3.3. <i>Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie</i>	38
4. FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ.....	63
4.1. <i>Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania</i>	63
4.2. <i>Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti</i>	65
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ.....	69
6. PRÍLOHY.....	84

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Názov a kategória chráneného územia

Názov územia: Slovenský kras, vyhlásený v roku 2002 v kategórii národný park (ďalej len „NP“ alebo „NP Slovenský kras“). V projekte ochrany sa, podľa § 19 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon č. 543/2002 Z. z.**“ alebo „zákon“), navrhuje vyhlásenie zón NP a zmena jeho hranice, ako aj zmena ochranného pásma NP Slovenský kras (ďalej aj „OPNP“).

Mapa vymedzenia NP a jeho ochranného pásma je v prílohe č. 6.1.

1.2 Prekrýv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu

Územie Slovenského krasu je **legislatívne chránené od r. 1973**. Podľa vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 110/1973 Zb., ktorou sa vyhlasuje **chránená krajinná oblasť Slovenský kras**, malo toto chránené územie výmeru **36 165,57 ha** vlastného územia a 38 334,33 ha ochranného pásma.

Vzhľadom na mimoriadne prírodné hodnoty územia, ako i v súlade s ustanoveniami zákona č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a v súlade s medzinárodnými kritériami pre kategorizáciu chránených území, došlo k prekategorizovaniu chránenej krajinskej oblasti (CHKO) na NP – nariadením vlády Slovenskej republiky č. 101/2002 Z. z., ktorým sa vyhlasuje **Národný park Slovenský kras**. Vymedzené územie zahŕňalo najcennejšie prírodné prostredie na výmere **34 611,0832 ha**, resp. v ochrannom pásme na výmere 11 741,5677 ha.

V zmysle toho návrhu zonácie je výmera NP 35 527,88 ha a výmera ochranného pásma 5 715,98 ha; podiel území s 5. stupňom ochrany dosahuje 8 591,80 ha (24,18 %), so 4. stupňom 1 187,29 ha (3,34 %), s 3. stupňom ochrany 25 712,58 ha (72,37 %) a s 2. stupňom ochrany 36,21 ha (0,10 %) z celkovej výmery zónovaného NP Slovenský kras.

Územie NP Slovenský kras a jeho ochranné pásmo sa prekrýva s **32 existujúcimi územiami národnej sústavy chránených území** (v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.) a to 10 národnými prírodnými rezerváciami, 6 prírodnými rezerváciami (PR) a 16 národnými prírodnými pamiatkami. Celková výmera týchto maloplošných chránených území predstavuje **1 387,85 ha**. Prehľad je uvedený v tabuľke č. 1 a tabuľke č. 2. Po schválení zonácie NP Slovenský kras budú maloplošné chránené územia v národnom parku zrušené, s výnimkou jaskýň. V ochrannom pásme sa budú nachádzať dve prírodné rezervácie - PR Zemné hradisko a PR Fabiánka a bude v nich platiť 4. stupeň ochrany.

Podiel osobitne chránených území v ochrannom pásme NP Slovenský kras so 4. stupňom ochrany bude 1,0 %, zvyšných 99,0 % je v 2. stupni ochrany. Ich prehľad je v tabuľke č. 3.

Veľká časť územia národného parku ako aj časť jeho ochranného pásma je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000**. Ide o **Chránené vtáčie územie Slovenský kras** (kód SKCHVU027) a o nižšie vymenované **územia európskeho významu** (ÚEV, kódy SKUEV):

Kód územia	Názov ÚEV	Výmera v ha	Stupne ochrany
SKUEV0284	Teplické stránne	352,18	2
SKUEV0340	Český závrť	3,916	3
SKUEV0341	Dolný vrch	1507,02	3
SKUEV3341	Dolný vrch	402,34	2,3
SKUEV0342	Drieňovec	204,206	3,5
SKUEV3342	Drieňovec	31,43	3
SKUEV0343	Plešivské stránne	397,48	3
SKUEV0345	Kečovské škrapy	354,51	4
SKUEV3345	Kečovské škrapy	183,88	3
SKUEV0346	Pod Strážnym hrebeňom	178,40	3,5
SKUEV0347	Domické škrapy	111,58	3,4
SKUEV0349	Jasovské dubiny	35,631	5
SKUEV0350	Brzotínske skaly	436,29	4,5
SKUEV0352	Hrušovská lesostep	40,10	4
SKUEV0353	Plešivská planina	2860,31	3,5
SKUEV3353	Plešivská planina	158,14	3
SKUEV0355	Fabiánka	647,655	2,3
SKUEV3355	Fabiánka	690,24	3
SKUEV0356	Horný vrch	6027,59	2,3,4,5
SKUEV3356	Horný vrch	277,06	2,3
SKUEV0737	Palanta	810,846	3,5
SKUEV0920	Sokolía skala	11,76	5
SKUEV0922	Bubeník	170,271	3
SKUEV4000	Silickobrezovské lúky	351,78	2,3
SKUEV4001	Lúky Horného vrchu	256,96	3

Vyhľadška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 192/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Slovenský kras, nadobudla účinnosť 15. mája 2010. ÚEV boli zaradené do výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení neskorších predpisov a do rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne. Toto rozhodnutie Komisie bolo ďalej aktualizované novšími rozhodnutiami. V súčasnosti je účinné vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2022/223 zo 16. februára 2022, ktorým sa prijíma pätnásta aktualizácia zoznamu lokalít s európskym významom v alpskom biogeografickom regióne.

Rozhodnutím Byra Medzinárodnej koordinačnej rady programu Človek a biosféra (MaB) z 1. marca 1977 bola CHKO Slovenský kras uznaná za súčasť medzinárodnej siete biosférických rezervácií. Územie Slovenského krasu tak bolo ako prvé na Slovensku zapísané do medzinárodnej siete biosférických rezervácií v rámci programu UNESCO – Človek a biosféra (Man and the Biosphere). Biosférické rezervácie slúžia ako príklad trvalo udržateľného života, prijateľnej rovnováhy a vzájomného vzťahu človeka s prírodným prostredím. BR Slovenský kras bola v roku 1988 priestorovo rozčlenená na jednotlivé zóny (jadrová, nárazníková, rozvojová). Zónovanie územia je ale iba v zmysle členenia územia biosférickej rezervácie, čo neodpovedá členeniu chráneného územia a tak je v podstate nezáväzná. Celková rozloha **biosférickej rezervácie Slovenský kras je 74 500 ha**. Jej hranice boli stotožnené s hranicami vtedajšej CHKO a jej ochranného pásma. Výmera jadrovej zóny je 8 857 ha, výmera nárazníkovej zóny je 23 395 ha a výmera prechodnej zóny je 42 248 ha.

Jaskyne Slovenského krasu a príľahlého Aggtelekského krasu v Maďarsku boli na základe rozhodnutia Výboru svetového dedičstva 9. decembra 1995 zapísané do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Podzemné mokrade v časti najrozsiahlejšieho jaskynného systému Slovenského krasu Domica - Baradla boli 2. 2. 2001, ako jedinečný príklad prírodného typu podzemnej mokrade, zaradené do zoznamu mokradí medzinárodného významu pod číslom 1051 ako **ramsarská lokalita Domica**. Lokalita je okrem geomorfologických a speleoarcheologických hodnôt významná aj jaskynnou faunou bezstavovcov, obojživelníkov a netopierov.

Uvedená biosférická rezervácia, lokalita svetového dedičstva UNESCO a ramsarská lokalita sú **územiai medzinárodného významu** podľa § 28b zákona č. 543/2002 Z. z.

Mapy prekryvu s územiai európskej sústavy chránených území Natura 2000 a národnou sústavou chránených území (tzv. maloplošné chránené územia) sú v prílohách č. 6.2.1, 6.2.2 a 6.2.3.

Tab. č. 1 Prehľad maloplošných chránených území, ktoré sú súčasťou NP Slovenský kras (stav k 1.1.2022)

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Brzotínske skaly	Národná prírodná rezervácia	5	433,78	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 57/1984-32 z 30.4.1984	Ochrana zachovalého komplexu prirodzenej skalnej, lesostepnej, stepnej, lesnej a sutinovej flóry a fauny Slovenského krasu zo zastúpením zriedkavých endemických a reliktných spoločenstiev a druhov na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	509
Domické škrapy	Národná prírodná rezervácia	4	24,44	Úprava MK SSR č. 2778/1973-OP z 24.4.1973 - účinnosť od 1.5.1973, zmena na 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - účinnosť od 1.10.2004	Ochrana vzácnych xerotermofilných spoločenstiev rastlín a živočíchov, ktoré sú typické pre Slovenský kras.	521
Drieňovec	Národná prírodná rezervácia	5	186,02	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 58/1984-32 z 30.4.1984	Ochrana zachovaných lesných a skalných biocenóz Slovenského krasu na vedecko výskumné a náučné ciele. Doplnok siete chránených území Slovenského krasu vytvárajúci pojitko medzi rezerváciami vápencového a nevápnitého podkladu v stredných polohách Slovenska. Predstavuje významnú ukážku lesných a skalných spoločenstiev na malej ploche.	524
Gerlašské skaly	Prírodná rezervácia	5	21,73	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 3246/1981-32 z 30. júna 1981	Bizardný geomorfologický skalný útvar, obklopený bukovým lesom a pasienkami, vzácna flóra a fauna.	247
Havrania skala	Národná prírodná rezervácia	5	147,14	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 2961/1982-32 z 30.4.1982	Ochrana skalného komplexu nad záverom Zádielskej doliny v Slovenskom krase s geomorfologicky výraznými formami a zachovalými pôvodnými spoločenstvami rastlín a živočíchov na vedecko-výskumné a náučné ciele.	541
Hrušovská lesostep	Národná prírodná rezervácia	4	40,85	Úprava MK SSR č. 56/1984-32 z 30.4.1984 - účinnosť od 1.5.1984, zmena na 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - účinnosť od 1.10.2004	Ochrana zachovalých lesostepných spoločenstiev s dubom plstnatým, jaseňom manovým a druhovo bohatým krovitým a bylinným porastom na vápencovom podklade slúžiacom na vedeckovýskumné, náučné a výchovné ciele.	558
Jasovské dubiny	Národná prírodná rezervácia	5	35,10	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 1562/1983-32 z 31.3.1983	Ochrana zachovalých prírodných lesných spoločenstiev, miestami prestúpených xerotermnými spoločenstvami, na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	572
Kečovské škrapy	Národná prírodná rezervácia	4	6,61	Úprava MK SSR č. 3244/1981-32 z 30.6.1981 - účinnosť od 1.7.1981, zmena na 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - účinnosť od 1.10.2004	Výrazný škrapový kopec s výskytom vzácnnej teplomilnej flóry a fauny.	583

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Kráľova studňa	Prírodná rezervácia	4	11,21	Úprava MK SSR č. 2962/1982-32 z 30.4.1982 - účinnosť od 1.7.1982, zmena na 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - účinnosť od 1.10.2004	Ojedinelá plocha zachovalých typických porastov slatinnej jelšiny na aluviálnej nive bezmenného potoka so všetkými vývojovými štádiami a zastúpením charakteristických i vzácných druhov rastlín. Predstavuje jedinečný študijný a výskumný objekt pre sledovanie štádií sukcesie slatinnej vegetácie panónskej oblasti.	589
Palanta	Prírodná rezervácia	5	86,93	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z.z. z 23. marca 1993	Výskumný objekt pre štúdium extrémnych lesných a skalných spoločenstiev na vápencovom podklade. Územie vhodné pre štúdium ekológie pionierskych drevín pre zalesňovanie spustnutých plôch.	622
Pod Strážnym hrebeňom	Národná prírodná rezervácia	5	96,67	Rozhodnutie Komisie SNR pre školstvo a kultúru č. 30 z 25.5.1966, Úprava č. ŠaK 6527/1966-osv./14 z 10.6.1966	Teplomilné skalné stepi a drievové duby bohaté na vzácne druhy rastlín a živočíchov.	647
Sokolia skala	Prírodná rezervácia	5	11,69	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 3245/1981-32 z 30.6.1981	Geomorfologicky výrazný skalný útvar zapojený do lesného komplexu v závere malej doliny, s výskytom vzácnnej flóry a fauny.	681
Turniansky hradný vrch	Národná prírodná rezervácia	4	13,79	Rozhodnutie Komisie SNR pre školstvo a kultúru č. 30 z 21.8.1964, Úprava č. 58906/64-osv./27 z 21.8.1964, zmena na 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - účinnosť od 1.10.2004	Lokalita vzácného a endemického rastlinného druhu - rumenice turnianskej (<i>Onosma tornensis</i>) a vzácny objekt krajinársko-estetický.	698
Zádielska tiesňava	Národná prírodná rezervácia	5	214,73	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 457/1986-32 z 31.1.1986	Ochrana jedinečného reliéfu a prirodzených geobiocenóz Slovenského krasu so zastúpením zriedkavých, endemických a reliktných druhov flóry a fauny, dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.	713

Tab. č. 2 Prehľad jaskýň v kategórii národná prírodná pamiatka, ktoré sú súčasťou NP Slovenský kras (stav k 1.1.2022)

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Ar dovská jaskyňa	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 9284/1972-OP z 28.12.1972 - zrušená zákonom NR SR č. 287/1994 Z.z., NPP - Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z. z.	Je to jaskyňa fluviokrasového typu. Vytvorená je v strednotriasových svetlých wettersteinských vápencoch v dvoch vývojových úrovniach. Vytvorili ju vody občasného	493

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
					vodného toku vedúceho slepou dolinou od Dlhej Vsi. Dĺžka chodieb dosahuje 1 492 m. Sintrovú výzdobu tvoria krátke brčká, palicové a malé guľové stalaktity, záclony a až 3 m vysoké masívne stalagmity. Jaskyňa je dôležitá z archeologického i antropologického hľadiska. Doložené je bukovohorské osídlenie jaskyne z neolitu, ako aj mladšie osídlenie z doby halštatskej a laténskej.	
Brázda	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 6174/1982-32 z 30.9.1982, NPP - Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z. z.	Hĺbka priepasti je 181 m. Je to najhlbšia priepasť Silickej planiny. Vytvorená je v strednotriasových svetlých wettersteinských vápencoch. Je to korózna puklinovitá priepasť, ktorá sa skladá zo sústavy komínov, oddelených od seba ôsmymi horizontmi. Zo sekundárnej výplne je najzaujímavejšia sintrová výzdoba hráškovitého tvaru. V minulosti bola najhlbšou priepasťou na území Československa.	508
Diviačia priepasť	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 2916/1986-32 z 31.3.1986, NPP - Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z. z.	Predstavuje spleť vertikálnu sústavu puklinových priepasťových dómov navzájom prepojených. Jej hĺbka je 123 m. Je vytvorená vo wettersteinských vápencoch a svetlých dolomitoch Plešivskej palniny. Steny priepasti sú pokryté sintrovou výzdobou – sintrové kaskády a záclony, pizolitové výrastky i trsy kričkovitého a kostrovitého kalcitu. Na dne dvoch dómov sú podzemné jazerá. Na dne jedného domu v hĺbke 76 m leží i zasintrovaná kostra diviaka stará asi 3000 rokov.	519
Gombasecká jaskyňa	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	NPP - Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z. z., Návštevný poriadok - Vyhláška KÚŽP Košice č. 3/2004 z 19.3.2004, Ochranné pásmo - Vyhláška KÚŽP č. 4/2011 z 18.2.2011	Jaskyňa bola objavená v roku 1951 cez Čiernu vyvieračku. Je vytvorená v strednotriasových svetlých wettersteinských vápencoch v dvoch vývojových úrovniach. Vznikla eróznou činnosťou Čierneho potoka pozdĺž tektonických porúch. Dĺžka jaskyne je 1 525 m. Z výzdoby sú unikátne tenké sintrové brčká dĺžky až 3 m, stalaktity, stalagmity, rôzne sintrové náteky a kóry. Jaskyňa je sprístupnená od roku 1955 v dĺžke 285 m. Spolu so Silickou ľadnicou tvoria silicko – gombasecký jaskynný systém, ktorý ešte stále nie je úplne prebádaný.	536
Domica		Podľa § 24 zákona	-	NPP - Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z.,	Jaskyňa bola objavená v roku 1926. Je vytvorená v strednotriasových svetlých wettersteinských vápencoch	

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
	Národná prírodná pamiatka			Návštevný poriadok - Vyhláška KÚŽP Košice č. 5/2004 z 19.3.2004 a 23/2010 z 2.3.2010, Ochranné pásmo - vyhláška KÚŽP Košice č. 10/2005 z 5.9.2005	eróziu podzemných tokov Styxu a Domického potoka v troch vývojových úrovniach. Geneticky s ňou súvisí v úvodnej časti Čertova diera, Líščia diera a Stará Domica. Celková dĺžka podzemných priestorov je 8 127 m. Zo sintrovej výplne sú typické štíty a bubny, kaskádové jazierka, cibul'ové stalaktity a pagodovité stalagmity. S jaskyňou Baradla v Maďarskej republike tvoria jednotný genetický celok o dĺžke asi 25 km. Jaskyňa je dôležitá z archeologického i antropologického hľadiska.	568
Milada	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	NPP - Vyhláška Ministerstva ŽP SR č. 293/1996 Z. z. z 30.9.1996 Ochranné pásmo - vyhláška Okresného úradu Košice č. 95/2021 V. v., ktorou sa vyhlasuje OP NPP Milada	Jaskyňa dosahuje dĺžku okolo 800. Nachádza sa v J časti Silickej planiny asi 1 km južne od Silickej Brezovej. Má pomerne bohatú sintrovú výzdobu - vynikajú kvapľové drapérie. Preteká ňou podzemný tok Kečovskej vyvieracky. Významné zimovisko viacerých druhov netopierov.	569
Jasovská jaskyňa	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Úprava MK SSR č. 9286/1972-OP z 28.12.1972, NPP - Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z. z. z 30.9.1996, Návštevný poriadok - Vyhláška KÚŽP Košice č. 2/2004 z 19.3.2004	Vytvorená je v strednotriasových sivých gutensteinských vápencoch a svetlých steinalmských vápencoch a dolomitoch bývalým ponorným potokom Bodvy v piatich vývojových úrovniach. Dosahuje dĺžku 2 811 m a vertikálne rozpätie 55 m. Sintrovú výzdobu tvoria stalagmity, stalagnáty, štíty, bubny, brčká a i. Objavená bola už v 13. storočí. Je sprístupnená od roku 1846 v dĺžke 550 m. Jaskyňa je dôležitá aj z archeologického hľadiska. Je súčasťou národnej prírodnej rezervácie Jasovské dubiny.	571
Krásnohorská jaskyňa	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	NPP - Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z. z. z 30.9.1996, Návštevný poriadok - vyhláška KÚŽP Košice č. 6/2005 z 14.9.2005 - účinnosť od 1.10.2005	Jaskyňa bola objavená v roku 1964. Vytvorená je v strednotriasových sivých gutensteinských vápencoch a svetlých steinalmských vápencoch a dolomitoch. Dosahuje celkovú dĺžku 1 355 m. Predstavuje typ riečnej jaskyne. Pretekaná je aktívnym tokom, ktorý vyviera vo vyvieracke Buzgó. Tvorená je mohutnými komínmi a sieňami o výške až 120 m. Výzdobu tvoria stenové sintre a pizolity, stalaktity a stalagnáty. Unikátom je stalagmit o výške 32,7 m. Jaskyňa je ukončená Marikiným jazierkom so sifónom o hĺbke 28 m a dĺžke 120 m. V podzemnom toku žije vzácny kôrovec <i>Niphargus tatrensis</i> .	590

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Silická ľadnica	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 6176/1982-32 z 30.9.1982 - zrušená NPP -Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Je to najnižšie situovaná jaskyňa s ľadovou výplňou v strednej Európe (503 m n.m.). Úvodná priepasť je zaľadnená v dôsledku zrútenia prechodu do dolných častí. Jaskyňa o dĺžke 1 100 m pokračuje pozdĺž Čierneho potoka sériou veľkých dômov a siení v striedaní s úzkymi časťami a sifónmi. Je vytvorená v strednotriasových svetlých wettersteinských vápencoch. V zadných sieňach je prítomná i sekundárna sintrová výzdoba – dlhé a krehké sintrové brčká. V minulosti bola osídlená (Archeologický dóm) a má veľký význam aj z archeologického hľadiska.	669
Drienovská jaskyňa	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Je súčasťou prírodnej rezervácie Palanta na Jasovskej planine. Ide o jaskyňu erozívneho pôvodu v dvoch vývojových úrovniach, vytvorenú vo wettersteinských vápencoch. Aktívny tok preteká spodnou úrovňou. Dĺžka jaskyne je 1 348 m. Jej výzdobou sú rozličné erozívne tvary, sintrová výzdoba, kôry kryštalického sadrovca, kričkovitý aragonit a kalcitové drúzy. Jaskyňa je dôležitá z archeologického i antropologického hľadiska. Je významným zimoviskom 13 druhov netopierov, najmä večernice malej a podkovára južného.	1002
Hrušovská jaskyňa	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Bola objavená v roku 1978. Hrušovská jaskyňa je výverovou jaskyňou podzemného toku Eveteš na antiklinálnej elevácii verfenských bridlíc. Vznikla v riečnych triasových vápencoch silického príkrovu, v troch vývojových úrovniach. Jaskynné chodby majú erozívny charakter, ústia do viacerých väčších jaskynných dômov o výške až 15 m. Okrem bežnej jaskynnej výzdoby unikátne sú monokryštály kalcitu, heliktity a výrastlice sintrových kryštálov. Celková dĺžka známych priestorov je 780 m. Je súčasťou národnej prírodnej rezervácie Hrušovská lesostep.	1003
Kunia priepasť	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Patrí do jaskynného systému Skalitého potoka. Objavená bola v roku 1947, záverečný sifón v hĺbke 203 m sa dosiahol v roku 1986. Predstavuje systém vertikálnych dutín na rôznom stupni skrasovatenia vápencov wettersteinského typu. Rôzne smerové dislokácie ich výškovo členia na samostatné stupne. Dosahuje	1004

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
					dĺžku 813 m. V niektorých priestoroch je prítomná sintrová výzdoba s brčkami a sintrovými kaskádami.	
Obrovská priepať	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Objavená bola v roku 1959 a zameraná v roku 1967. Nachádza sa na planine Dolný vrch, blízko hranice s Maďarskom. Je to priepať korózneho typu s celkovou hĺbkou 100 m, založená vo svetlých wettersteinských vápencoch. Je členená na viacero menších šácht a dómov, z ktorých najväčšia má hĺbku až 63 m. Steny sú pokryté sintrovou výzdobou hlavne v bočnom dome „Galéria“.	1005
Skalistý potok	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Jaskyňa predstavuje krasový výver prameňa Skalitého potoka. Jaskynný systém dosahuje celkovú dĺžku 6 998 m s výškovou amplitúdou 345 m, ktorý je vytvorený vo wettersteinských vápencoch. Zaujímavá je množstvom sífónov, jazier a podzemných vodopádov. Je takmer bez sekundárnej výplne, iba s ojedinelými sintrovými kôrami. Výdatnosť vyvierajúcej dosahuje cca 7 l.s ⁻¹ v prípade väčších zrážok sa zvyšuje na 300 l.s ⁻¹ až 700 l.s ⁻¹ .	1006
Snežná diera	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Nachádza sa blízko okraja planiny Horný vrch pri Havranej skale. Preskúmaná bola v roku 1955. Je to 23 m hlboká priepať a 95 m dlhá jaskyňa, ktorú tvorí 10 až 20 m vysoká puklina vytvorená vo svetlých wettersteinských vápencoch. Jaskyňa funguje ako dynamická ľadová jaskyňa. Vytvára sa v nej ľad tvoriaci kvaple a povlaky na stenách. Ľad sa v nej udržuje po celý rok.	1007
Zvonivá jama	Národná prírodná pamiatka	Podľa § 24 zákona	-	Vyhláška MŽP SR č. 293/1996 Z.z. z 30.9.1996	Je to najhlbšia priepať na Plešivskej planine. Ide o priepaťovitú jaskyňu, ktorá je vytvorená v masívnych svetlých organodetrických vápencoch stredného triasu. Hĺbka priepasti je 100,5 m. Podzemnú časť jaskyne tvorí puklinový priestor o rozmeroch 220 x 40 x 40-50 m. Dóm „Galéria“ predstavuje obrovské zasintrované suťovisko, na ktorom vznikli pagodové stalagmity. Najvyšší „Stĺp hrôzy“ má výšku až 26 m.	1008

Tab. č. 3 Prehľad maloplošných chránených území, ktoré sú súčasťou ochranného pásma NP Slovenský kras (stav k 1.1.2022)

Názov CHÚ	Katégoria	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Pod Fabiankou	Prírodná rezervácia	4	1,22	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 2963/1982-32 z 30.4.1982 - účinnosť od 1.7.1982, zmena na 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - účinnosť od 1.10.2004	Ochrana zvyškov prirodzenej slatinnej vegetácie a ojedinelých i chránených druhov rastlín na území Slovenského krasu. Alúvium dolnej časti Brezoblatného potoka so zachovalou pobrežnou vegetáciou, výskyt vzácnej flóry a fauny.	589
Zemné hradisko	Prírodná rezervácia	4	55,94	Vyhláška MŽP SR č. 83/1993 Z. z. z 23.3.1993 - ú. od 1.5.1993, zmena na 4. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2004 z 22.9.2004 - účinnosť od 1.10.2004	Ochrana lesostepnej vegetácie so zvyškom prirodzeného dubového lesa. Z biologického hľadiska územie cenné tým, že umožňuje porovnávať dynamiku vývoja vegetácie za prirodzených podmienok a podmienok vytvorených človekom.	871

1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov

NP Slovenský kras po vymedzení zón zodpovedá manažmentovej kategórii chránených území Medzinárodnej únie ochrany prírody (IUCN) Národný park – kategória II. Tá je definovaná ako rozsiahle prírodné alebo prírode blízke územie, určené na ochranu veľkoplošných ekologických procesov spolu s množstvom druhov a ekosystémov charakteristických pre dané územie, ktoré zároveň dávajú možnosť pre uplatnenie duchovných, vedeckých, vzdelávacích, rekreačných zámerov, či pre návštevnosť, ktoré sú zlučiteľné s cieľmi ochrany územia. Predmetom ochrany v zmysle uvedenej definície sú v prípade NP Slovenský kras ekosystémy listnatých, zmiešaných a ihličnatých lesov, lesostepí a skál. Rekreácia a oddych v tomto území budú založené predovšetkým na zážitku z vnímania nedotknutej prírody. Poznávanie prírody a krajiny ako súčasť programov pre návštevníkov a rekreácia sú hlavnou úlohou manažmentu takéhoto chráneného územia.

V lesoch NP, ktoré boli pred vyhlásením za chránené územie zmenené ľudskou činnosťou, ale v ktorých ekologické procesy naďalej prebiehajú alebo sa po vyhlásení samostatne znovu obnovili, budú vykonávané opatrenia na regeneráciu biotopov (napr. odstraňovanie stanovištné nepôvodných druhov drevín). Takýto opravný manažment bude časovo a priestorovo jasne ohraničený a bude v súlade s cieľmi ochrany uvedenými v kapitole 3.

Územie je určené na ochranu konkrétnych druhov alebo biotopov a ich manažment by mal odrážať túto prioritu. Okrem častí územia ponechaných na bezzásah si viaceré biotopy a druhy, ktoré sú predmetom ochrany, môžu vyžadovať pravidelné aktívne zásahy, nutné k zabezpečeniu ich konkrétnych požiadaviek alebo pre udržanie biotopov. Územie bude obhospodarované primárne kvôli vzácnej flóre a faune a manažmentové zásahy budú vykonávané s vedomím, že akýkoľvek zisk alebo sociálny benefit je tu sekundárny.

1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)

Tab. č. 4 Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek na území NP Slovenský kras

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
600	Banskobystrický	608	Revúca	525677	Gemerské Teplice	814997	Gemerský Milhošť
				525677	Gemerské Teplice	815004	Jelšavská Teplica
800	Košícký	808	Rožňava	525537	Ardovo	800252	Ardovo
				525561	Bôrka	803715	Bôrka
				560022	Brzotín	807052	Brzotín
				525626	Dlhá Ves	811017	Dlhá Ves
				525642	Drnava	813061	Drnava
				525651	Gemerská Hôrka	814903	Gemerská Hôrka
				525731	Honce	816892	Honce
				525740	Hrhov	819255	Hrhov
525758	Hrušov	819972	Hrušov nad Turňou				

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
				525782	Jablonov nad Turňou	821721	Jablonov nad Turňou
				560049	Jovice	822421	Jovice
				525821	Kečovo	823767	Kečovo
				525855	Kováčová	827797	Kováčová pri Hrhove
				525863	Krásnohorská Dlhá Lúka	828700	Krásnohorská Dlhá Lúka
				560065	Kružná	829650	Kružná
				525898	Kunova Teplica	829897	Kunova Teplica
				525910	Lipovník	832383	Lipovník pri Rožňave
				525936	Lúčka	833991	Lúčka pri Hrhove
				526070	Pašková	845639	Pašková
				526096	Plešivec	846929	Plešivec
				526126	Rakovnica	851558	Rakovnica
				526193	Rozložná	852902	Rozložná
				526207	Rožňavské Bystré	853275	Rožňavské Bystré
				526223	Silica	855499	Silica
				526231	Silická Brezová	855502	Silická Brezová
				526240	Silická Jablonica	855511	Silická Jablonica
				526266	Slavec	856177	Slavec
				526312	Štítnik	861341	Štítnik
				526266	Vidová	856185	Vidová
		806	Košice okolie	521329	Debraď	810118	Debraď
		521337		Drienovec	812935	Drienovec	
		559573		Dvorníky	871699	Dvorníky	
		521396		Hačava	815365	Hačava	
		559768		Háj	866008	Háj	
		521493		Jasov	822434	Jasov	
		521671		Medzev	836583	Medzev	
		559784		Turňa nad Bodvou	866016	Turňa nad Bodvou	
559881	Zádiel	871711	Zádiel				

Tab. č. 5 Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek na území ochranného pásma NP Slovenský kras (stav k 1.1.2022)

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
800	Košický	808	Rožňava	525537	Ardovo	800252	Ardovo
				560022	Brzotín	807052	Brzotín
				525626	Dlhá Ves	811017	Dlhá Ves
				525651	Gemerská Hôrka	814903	Gemerská Hôrka
				525740	Hrhov	819255	Hrhov
				525758	Hrušov	819972	Hrušov nad Turňou
				525782	Jablonov nad Turňou	821721	Jablonov nad Turňou

				560049	Jovice	822421	Jovice		
				525821	Kečovo	823767	Kečovo		
				525863	Krásnohorská Dlhá Lúka	828700	Krásnohorská Dlhá Lúka		
				525910	Lipovník	832383	Lipovník pri Rožňave		
				526193	Rozložná	852902	Rozložná		
				526223	Silica	855499	Silica		
				526231	Silická Brezová	855502	Silická Brezová		
				526240	Silická Jablonica	855511	Silická Jablonica		
				526266	Slavec	856177	Slavec		
				806	Košice-okolie	559573	Dvorníky	871699	Dvorníky
						521396	Hačava	815365	Hačava
						521671	Medzev	836583	Medzev
						559784	Turňa nad Bodvou	866016	Turňa nad Bodvou
						559881	Zádiel	871711	Zádiel
				600	Banskobystrický	608	Revúca	525677	Gemerské Teplice
525677	Gemerské Teplice	815004	Jelšavská Teplica						
525685	Gemerský Sad	815039	Mikolčany						
525685	Gemerský Sad	815047	Nováčany v Gemer						

NP Slovenský kras sa rozprestiera na **10 lesných celkoch (LC)**: Brzotín, Jablonov, Krásnohorské Podhradie, Plešivec, Lesy Jelšava I., Stárňa, Lesy Jasov s.r.o., Lesy Jasov ŠL, Nižný Medzev, Zvyšok „Jasov, Medzev, Poproč a Štós“. Podrobnosti sú v tabuľke č. 6.

Tab. č. 6 Užívatelia JPRL v NP Slovenský kras v členení podľa LC (stav k 1.1.2022)

Užívatelia		LC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL
Štátni	Lesy Slovenskej republiky, š. p., (ďalej len „Lesy SR“), organizačná zložka OZ Východ	Brzotín	2278,67	2022 - 2031
		Jablonov	2374,56	2022 - 2031
		Krásnohorské Podhradie	1361,42	2022 - 2031
		Plešivec	2739,48	2022 - 2031
		Lesy Jasov ŠL	6,21	2021 - 2030
	Správa NP Slovenský kras	Brzotín	96,52	2022 - 2031
		Jablonov	257,16	2022 - 2031
		Krásnohorské Podhradie	1246,32	2022 - 2031
		Plešivec	341,42	2022 - 2031
	Lesy SR, š. p., OZ Gemer	Stárňa	638,05	2017 - 2026
Lesy Jelšava I.		408,20	2021 - 2030	
Spolu štátni užívatelia			11 748,01	

Neštátni	Ing. Zoltán Fabián	Brzotín	1,45	2022 - 2031
	Ondrej Fabián	Brzotín	8,32	2022 - 2031
	Ing. Juraj Sekerák	Brzotín	20,64	2022 - 2031
	Urbárne a pasienkové PS Jovice	Brzotín	39,55	2022 - 2031
	Urbárske a pasienkové PS Rožňavské Bystré	Brzotín	63,60	2022 - 2031
	Pôschové PS Brzotín	Brzotín	72,46	2022 - 2031
	Združenie lesných spoločností, PS	Brzotín	121,68	2022 - 2031
	Urbárne a pasienkové PS Brzotín	Brzotín	130,42	2022 - 2031
	Nová lesná spoločnosť, PS Brzotín	Brzotín	185,70	2022 - 2031
	Lesné PS Rakovnica	Brzotín	210,70	2022 - 2031
	PS Pôschovej lesnej spoločnosti	Brzotín	221,33	2022 - 2031
	Urbárne a pasienkové PS Krásnohorská Dlhá Lúka	Brzotín	267,35	2022 - 2031
	Imrich Burkuš	Jablonov	4,01	2022 - 2031
	Gréckokatolícka cirkev, farnosť	Jablonov	41,36	2022 - 2031
	Urbariát Dvorníky, PS	Jablonov	83,86	2022 - 2031
	Burkuš I. SHR a spol.	Jablonov	136,33	2022 - 2031
	Ervín Gašpar SHR	Jablonov	169,58	2022 - 2031
	Urb. spol. Zádiel-PS	Jablonov	179,02	2022 - 2031
	PS lesomajiteľov Silická Jablonica	Jablonov	435,43	2022 - 2031
	PS Jablonov nad Turňou	Jablonov	923,13	2022 - 2031
	PS Urbariát obce Háj	Jablonov	939,25	2022 - 2031
	PS Hrhov	Jablonov	1149,58	2022 - 2031
	Rímskokatolícka cirkev Bôrka	Krásnohorské Podhradie	2,09	2022 - 2031
	Urbariát PS Kováčová	Krásnohorské Podhradie	58,53	2022 - 2031
	Batlex, s.r.o.	Krásnohorské Podhradie	95,30	2022 - 2031
	Urbárske a pasienkové PS Bôrka	Krásnohorské Podhradie	276,88	2022 - 2031
	SULPS Harsányi, Lipovník	Krásnohorské Podhradie	303,33	2022 - 2031
	Spoločnosť urbarialistov a komposesorát, PS Lúčka	Krásnohorské Podhradie	338,70	2022 - 2031
	Lesy Jasov, s.r.o.	Lesy Jasov s.r.o.	1603,42	2021 - 2030
	Mestský podnik lesov Medzev, s.r.o.	Nižný Medzev	208,04	2021 - 2030
	SVL v k.ú. Štítnik	Plešivec	1,82	2022 - 2031
	MUDr. Slavomír Sakal	Plešivec	8,08	2022 - 2031
	Pápezsík Ladislav	Plešivec	14,51	2022 - 2031
	LPPS Rozložná	Plešivec	47,70	2022 - 2031
	Švecová Anna	Plešivec	73,32	2022 - 2031
	USPS Silica	Plešivec	79,86	2022 - 2031
	Spoločnosť urbaristov a pasienkárov, PS Kunová Teplica	Plešivec	133,66	2022 - 2031
	Komposesorát Šomkút Šivetice	Plešivec	185,04	2022 - 2031
	LPPS Vasgyár Plešivec	Plešivec	274,69	2022 - 2031
	Lesné a pasienkové PS Vidová	Plešivec	302,36	2022 - 2031
Súkromný les Kónyárt Plešivec	Plešivec	315,98	2022 - 2031	
Obecné a urbárske lesy Pašková	Plešivec	324,85	2022 - 2031	
Obec Plešivec	Plešivec	334,15	2022 - 2031	
Komposesorát PS Štítnik	Plešivec	415,21	2022 - 2031	

Spoločnosť súkromných vlastníkov lesa Planina, Plešivec	Plešivec	420,09	2022 - 2031
PS urbariát - Kónyárt Plešivec	Plešivec	599,15	2022 - 2031
Lesné a pasienkové PS Slavec	Plešivec	771,39	2022 - 2031
PM, s.r.o.	Plešivec	922,82	2022 - 2031
GEMT, s.r.o.	Stárňa	152,38	2017 - 2026
PS Kečovo	Stárňa	791,04	2017 - 2026
Urbariát Turňa PS	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	143,24	2021 - 2030
Bývalí urbarialisti obce Debraď	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	180,88	2021 - 2030
ZUaPPS ob. Drienovec	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	383,79	2021 - 2030
SVLN Miglinc	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	435,76	2021 - 2030
Rea-Les, s.r.o.	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	517,33	2021 - 2030
Ceter, s.r.o.	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	933,80	2021 - 2030
Agro Hačava, s.r.o.	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	228,03	2021 - 2030
Agro Hačava, s.r.o.	Jablonov	440,77	2022 - 2031
Spolu neštátni užívatelia		17 722,74	
Spolu lesné pozemky podľa JPRL		29 470,75	

Ochranné pásmo NP Slovenský kras sa rozprestiera na 6 LC: Brzotín, Jablonov, Plešivec, Lesy Jelšava I., Neštátne lesy Jelšava a Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós. Podrobnosti sú v tabuľke č. 7.

Tab. č. 7 Užívatelia JPRL ochranného pásma NP Slovenský kras v členení podľa LC (stav k 1.1.2022)

Užívatelia		LC	Výmera (ha)	Obdobie platnosti PSoL
Štátni	Lesy Slovenskej republiky, š. p., (ďalej len „Lesy SR“), organizačná zložka OZ Východ	Brzotín	2,56	2022 - 2031
		Jablonov	128,31	2022 - 2031
		Plešivec	69,12	2022 - 2031
	Lesy SR, š. p., OZ Gemer	Lesy Jelšava I.	154,49	2021 - 2030
Spolu štátni užívatelia			354,48	
Neštátni	Gréckokatolícka cirkev, farnosť Hačava	Jablonov	3,06	2022 - 2031
	Urbariát Dvorníky, PS	Jablonov	32,14	2022 - 2031
	PS lesomajiteľov Silická Jablonica	Jablonov	27,11	2022 - 2031
	PS Jablonov nad Turňou	Jablonov	6,81	2022 - 2031
	PS Hrhov	Jablonov	156,92	2022 - 2031
	LPPS Rozložná	Plešivec	19,26	2022 - 2031
	UaPPS Silická Brezová	Plešivec	44,20	2022 - 2031
	LPS Gemerský Sad	Lesy Jelšava I.	176,75	2021 - 2030
	Lesy - PS Nováčany	Neštátne lesy Jelšava	47,71	2015 - 2024

	Urbár Nováčany PS	Neštátne lesy Jelšava	64,78	2015 - 2024
	Agro Hačava, s.r.o.	Zvyšok Jasov, Medzev, Poproč, Štós	28,79	2021 - 2030
	Agro Hačava, s.r.o.	Jablonov	87,73	2022 - 2031
Spolu neštátni užívatelia			695,26	
Spolu lesné pozemky podľa JPRL			1 049,74	

Mapa pozemkov podľa foriem vlastníctva chráneného územia, je v prílohe č. 6.4.

Z hľadiska vlastníckych vzťahov **prevláda súkromné** (vrátane plôch bez založeného listu vlastníctva), ktoré je na 65,37 % výmery NP Slovenský kras, resp. 90,89 % výmery jeho ochranného pásma. Prehľad využívania pozemkov podľa evidencie katastra nehnuteľností v NP je v tabuľke č. 8, v ochrannom pásme NP v tabuľke č. 9.

Tab. č. 8 Prehľad druhov pozemkov a foriem vlastníctva v NP (podľa registra KN-C stav k 1.4.2022)

NP Slovenský kras									
Druh pozemku	výmera (ha)								
	forma vlastníctva	orná pôda	vinica, záhrada, ovocný sad	trvalý trávny porast	lesný pozemok	vodná plocha	zastavaná plocha a nádvorie	ostatná plocha/bez DRP	Spolu
štátne		0.37	0.10	51.07	9503.00	3.51	14.82	7.59	9580.45
súkromné a bez LV		64.84	11.81	5404.26	17274.46	26.07	93.86	344.30	23219.61
miest, obcí, samosprávneho kraja		0.00	0.00	0.22	0.01	0.00	8.56	0.14	8.92
spoločenstvenné		0.00	0.00	3.57	102.85	0.00	0.10	0.00	106.51
cirkevné		0.00	1.55	34.17	2557.52	5.44	9.85	3.85	2612.39
Spolu		65.20	13.47	5493.29	29437.83	35.03	127.18	355.88	35527.88
NP Slovenský kras									
Druh pozemku	podiel (%)								
	forma vlastníctva	orná pôda	vinica, záhrada, ovocný sad	trvalý trávny porast	lesný pozemok	vodná plocha	zastavaná plocha a nádvorie	ostatná plocha/bez DRP	Spolu
štátne		0.001	0.000	0.144	26.748	0.010	0.042	0.021	26.966
súkromné a bez LV		0.182	0.033	15.211	48.622	0.073	0.264	0.969	65.356
miest, obcí, samosprávneho kraja		0.000	0.000	0.001	0.000	0.000	0.024	0.000	0.025
spoločenstvenné		0.000	0.000	0.010	0.289	0.000	0.000	0.000	0.300
cirkevné		0.000	0.004	0.096	7.199	0.015	0.028	0.011	7.353
Spolu		0.184	0.038	15.462	82.858	0.099	0.358	1.002	100.000

Tab. č. 9 Prehľad druhov pozemkov a foriem vlastníctva v ochrannom pásme NP (podľa registra KN-C stav k 1.4.2022)

Ochranné pásmo NP Slovenský kras								
Druh pozemku	výmera (ha)							
forma vlastníctva	orná pôda	vinica, záhrada, ovocný sad	trvalý trávny porast	lesný pozemok	vodná plocha	zastavaná plocha a nádvorie	ostatná plocha	Spolu
štátne	15.75	0.39	75.22	37.35	12.42	1.27	42.57	184.96
súkromné a bez LV	996.66	169.62	2337.32	1017.55	299.89	89.82	284.41	5195.27
miest, obcí, samosprávneho kraja	7.49	0.32	22.68	0.12	1.08	15.04	19.58	66.32
spoločenstvenné	0.17	0.00	40.81	0.00	38.97	1.57	2.50	84.02
cirkevné	54.07	18.65	102.45	4.58	0.00	0.07	5.60	185.41
Spolu	1074.14	188.97	2578.48	1059.60	352.36	107.77	354.66	5715.98
Ochranné pásmo NP Slovenský kras								
Druh pozemku	podiel (%)							
forma vlastníctva	orná pôda	vinica, záhrada, ovocný sad	trvalý trávny porast	lesný pozemok	vodná plocha	zastavaná plocha a nádvorie	ostatná plocha	Spolu
štátne	0.2755	0.0069	1.3160	0.6534	0.2173	0.0222	0.7447	3.2359
súkromné a bez LV	17.4364	2.9674	40.8909	17.8019	5.2465	1.5714	4.9757	90.8903
miest, obcí, samosprávneho kraja	0.1310	0.0056	0.3968	0.0021	0.0189	0.2632	0.3426	1.1602
spoločenstvenné	0.0030	0.0000	0.7140	0.0000	0.6817	0.0274	0.0438	1.4699
cirkevné	0.9459	0.3262	1.7923	0.0801	0.0000	0.0011	0.0980	3.2437
Spolu	18.7919	3.3061	45.1100	18.5375	6.1644	1.8854	6.2048	100.0000

1.5 Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Výmera NP Slovenský kras je **35 527,88 ha**. Ochranné pásmo národného parku má výmeru **5 715,98 ha**. V predkladanom projekte ochrany sa navrhuje úprava hraníc NP a jeho ochranného pásma s ohľadom na prírodné hodnoty územia.

2. PREDMET OCHRANY

2.1. Vymedzenie predmetu ochrany

Predmetom ochrany chráneného územia sú vybrané **biotopy európskeho významu a národného významu** podľa prílohy č. 1 k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z.**“). Sú uvedené v tabuľkách č. 10 a 11, resp. zobrazené v mapách v prílohách č. 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3 a 6.3.4.

Tab. č. 10 Biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Slovenský kras v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Kód Natura	Názov biotopu
Br6	6430	Brehové porasty deväťsilov
Kr2	5130	Porasty borievky obyčajnej
Kr6	40A0*	Xerothermné kroviny
Lk1	6510	Nížinné a podhorské kosné lúky
Lk5	6430	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach
Ls1.3	91E0*	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy
Ls2.2	91G0*	Dubovo-hrabové lesy panónske
Ls3.1	91H0*	Teplomilné submediteránne dubové lesy
Ls4	9180*	Lipovo-javorové sutinové lesy
Ls5.1	9130	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy
Ls5.2	9110	Kyslomilné bukové lesy
Ls5.4	9150	Vápnomilné bukové lesy
Ls6.2	91Q0	Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy
Pr3	7220*	Penovcové prameniská
Pi5	6110*	Pionierske porasty zväzu <i>Alyssu-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch
Sk1	8210	Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou
Sk6	8160*	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni
Sk8	8310	Nesprístupnené jaskynné útvary
Tr1	6210	Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte
Tr1.1	6210*	Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte (dôležité miesta výskytu <i>Orchidaceae</i>)
Tr2	6240*	Subpanónske travinno-bylinné porasty
Tr5	6190	Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty
Tr8	6230*	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte

*Vysvetlivka:** prioritné biotopy európskeho významu – biotopy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť

Tab. č. 11 Biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Slovenský kras v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Názov biotopu
Lk3	Mezofilné pasienky a spásané lúky
Lk6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
Lk7	Psiarkové aluviálne lúky

Kód biotopu	Názov biotopu
Lk10	Vegetácia vysokých ostríc
Kr8	Víbové kroviny stojatých vôd
Kr9	Víbové kroviny na zaplavovaných brehoch vôd
Tr6	Teplomilné lemy
Tr7	Mezofilné lemy
Ls2.1	Dubovo-hrabové lesy karpatské
Ls3.51	Sucho- a kyslomilné dubové lesy

Predmetom ochrany sú v NP Slovenský kras **biotopy chránených druhov** podľa prílohy č. 4 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z. a to:

- biotopy druhov **rastlín európskeho významu**:

CIEVNATÉ RASTLINY: zvonovec ľaliolistý (*Adenophora lilifolia*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), včelník rakúsky (*Dracocephalum austriacum*), hadinec červený (*Echium maculatum*, syn. *E. russicum*), feruľa Sadlerova (*Ferula sadleriana*), kosatec bezlistý uhorský (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), peniažtek slovenský (*Noccaea jankae*, syn. *Thlaspi jankae*), rumenica turnianska (*Onosma viridis*, syn. *O. tornensis*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), poniklec otvorený (*Pulsatilla patens*)

- biotopy druhov **rastlín národného významu**:

CIEVNATÉ RASTLINY: vstavač plošticný (*Anacamptis coriophora*, syn. *Orchis coriophora*), kozinec mechúrikatý pravý (*Astragalus vesicarius* subsp. *vesicarius*, syn. *A. v.* subsp. *albidus*), klasovec sivastý pravý (*Asyneuma canescens*), ostrica krátkošijová (*Carex brevicollis*), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), prilbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), prilbovka červená (*Cephalanthera rubra*), krupinka obyčajná (*Crupina vulgaris*), vstavačovec strmolistý pravý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata*), vstavačovec strmolistý krvavý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *haematodes*), vstavačovec strmolistý neskorý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *pulchella*), vstavačovec (vemeniček) zelený (*Dactylorhiza viridis*, syn. *Coeloglossum viride*), kruštík drobnolistý (*Epipactis microphylla*), kruštík pontický (*Epipactis pontica*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), kruštík modrofialový (*Epipactis purpurata*), kandík psí zub (*Erythronium dens-canis*), mečík strehovitý (*Gladiolus imbricatus*), smrečinovec plazivý (*Goodyera repens*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), päťprstnica voňavá (*Gymnadenia odoratissima*), kosatec nízky pravý (*Iris pumila* subsp. *pumila*), kosatec sibírsky (*Iris sibirica*), hrachor hrachovitý (*Lathyrus pisiformis*), ľalia cibul'konosná (*Lilium bulbiferum*), modruška pošvatá (*Limodorum abortivum*), kurička štetinatá (*Minuartia setacea*), modrica širokolistá (*Muscari botryoides*), vstavač trojzubý (*Neotinea tridentata*, syn. *Orchis tridentata*), vstavač počerný pravý (*Neotinea ustulata* subsp. *ustulata*, syn. *Orchis ustulata* subsp. *ustulata*), vstavač počerný letný (*Neotinea ustulata* subsp. *aestivalis*, *Orchis ustulata* subsp. *aestivalis*), tarica krivoľaká rôznolistá (*Odontarrhena tortuosa* subsp. *heterophylla*, syn. *Alyssum tortuosum* subsp. *heterophyllum*), rumenica piesočná (*Onosma arenaria*), vstavač mužský poznačený (*Orchis mascula* subsp. *speciosa*, syn. *O. m.* subsp. *signifera*), vstavač vojenský (*Orchis militaris*), vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), vemenník zelenkastý (*Platanthera chlorantha*), prvosenka holá (*Primula auricula*), pľúcnik úzkolistý (*Pulmonaria angustifolia*), vrba sivozelená (*Salix starkeana*), sezel smlďníkovitý (*Seseli peucedanoides*, syn. *Gasparrinia peucedanoides*), ostrevka dlhosteblová (*Sesleria heufleriana*), ostrevka maďarská (*Sesleria hungarica*), silenka donetzská (*Silene donetzica*), tis obyčajný (*Taxus baccata*), zimozelen bylinná (*Vinca herbacea*)

Predmetom ochrany sú podľa prílohy č. 5 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z. aj:

biotopy druhov živočíchov európskeho významu:

GASTROPODA – ULITNÍKY: bytina panónska (*Bythinella pannonica*)

HMYZ – MOTÝLE: jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), pestroň vlkocový (*Zerynthia polyxena*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*); HMYZ

- CHROBÁKY: *fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), behúnik maďarský (*Duvalis hungaricus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*); HMYZ - ROVNOKRÍDLOVCE: kobylka Štysova (*Isophya stysi*), koník Brunnerov (*Paracaloptenus caloptenoides*), kobylka sedmohradská (*Pholidoptera transsylvanica*), saga stepná (*Saga pedo*), koník slovenský (*Stenobothrus eurasius*); OBOJŽIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), rosnička zelená (*Hyla arborea*); PLAZY: jašterica zelená (*Lacerta viridis*); užovka frkaná (*Natrix tessellata*); VTÁKY: rybárik riečny (*Alcedo atthis*), orliak morský (*Haliaeetus albicilla*); CICAVICE – HLODAVICE: syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*); CICAVICE – NETOPIERE: netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier s'ahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*); CICAVICE – ŠELMY: mačka divá (*Felis silvestris*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), *vlk dravý (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*);

Biotopy druhov živočíchov národného významu: HMYZ – MOTÝLE: modráčik horcový (*Maculinea alcon*); HMYZ – ROVNOKRÍDLOVCE: kobylka Bejbienkova (*Isophya beybienkoi*); OBOJŽIVELNÍKY: salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*); VTÁKY: škovránok poľný (*Alauda arvensis*), prhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), dudok chochlatý (*Upupa epops*);

Druhy vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v SKCHVU027 Slovenský kras: bocian čierny (*Ciconia nigra*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) tesár čierny (*Dryocopus martius*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), hadiar krátkoprstý (*Circaetus gallicus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), buciak trstový (*Botaurus stellaris*), chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik malý (*Ficedula parva*), škovránok stromový (*Lullula arborea*), sokol s'ahovavý (*Falco peregrinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), výrik lesný (*Otus scops*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), žlna sivá (*Picus canus*),

Nakoľko dochádza k prekryvu NP Slovenský kras s uvedeným CHVÚ, tieto druhy sa zároveň považujú aj za predmet ochrany národného parku.

Vysvetlivka:* *prioritné druhy – druhy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť*

Abiotické javy

Územie NP Slovenský kras predstavuje veľmi nápadnú geomorfologickú jednotku, ktorá sa svojim vzhľadom vymyká z krajinného obrazu Západných Karpát. Geologické zloženie tu podmienilo vznik určitého svojrázneho krajinného celku, ktorý označujeme ako krasovú krajinu. Budujú ho nasledovné tektonické jednotky: silicikum, gemerikum, príkrov Bôrky, meliatikum a turnaikum. Podstatná časť územia je tvorená hlavne silicikom, tvorené pieskovecami, piesčitými bridlicami, piesčitými vápencami, dolomitmi a viacerými litologickými typmi vápencov.

Slovenský kras je **naším najväčším krasovým územím** s veľmi dobre vyvinutým krasovým reliéfom a skoro úplným zastúpením krasového fenoménu charakteristického pre mierne klimatické oblasti. Zaraďujeme ho k planinovému typu krasu. Abiotické javy v NP Slovenský kras sú zastúpené hlavne prítomnosťou krasových javov v krajine. Pri ich vzniku je rozhodujúci korozívny proces, teda rozpúšťanie vápenca vodou. Vysoký stupeň skrasovatenia dokazuje aj častý výskyt jaskynných sústav. Slovenský kras tvorí sústava planín oddelených od seba hlbokými kaňonovitými dolinami rieky Slanej a potoka Štítnik, Zádielskou a Hájskou tiesňavou. Od západu na východ sú to samostatné planiny Koniarska a Plešivská, ďalej Silická planina, Horný a Dolný vrch, Zádielska a Jasovská planina. Vo východnej časti Slovenského krasu Turnianska kotlina oddeľuje planiny Horného a Dolného vrchu. Na severe je Slovenský kras oddelený od jednotlivých podcelkov Slovenského rudohoria výraznou eróznou-denudačnou brázdou. Na juhozápade a na východe je Slovenský kras ohraničený Rimavskou a Košickou kotlinou. Stráne planín sa prikrco zvažujú do tiesňav a prilahlých kotlín. Ich sklon dosahuje až 45°, pričom vo vrchnej tretine majú často charakter kolmostenných brál.

Najtypickejšie geomorfologické formy zastúpené na území Slovenského krasu sú:

Krasový a fluviokasový reliéf - kaňon, tiesňava, slepá a poloslepá dolina, krasová priehlbeň, polje, semipolje, krasová planina, škrapy, krasová jama (závrt), úvala, bogaz, krasová rozsadlina, skrasovatené bralá, jaskyne, travertínová a penovcová kopa.

Niektoré najcharakteristickejšie časti Slovenského krasu boli v minulosti vyhlásené za osobitne chránené časti územia, kde predmetom ochrany okrem iných sú aj anorganické javy. Sú to NPR Zádielska tiesňava (tiesňava, škrapy, krasová rozsadlina, skrasovatené bralá, jaskyne), NPR Domické škrapy a NPR Kečovské škrapy (škrapy, jaskyne), NPR Turniansky hradný vrch (škrapy), NPR Jasovské dubiny, NPR Havrania skala, PR Sokolia skala, PR Gerlašské skaly, NPR Drieňovec, NPR Brzotínske skaly, NPR Pod strážnym hrebeňom, NPR Hrušovská lesostep (škrapy, krasové jamy, krasová rozsadlina, skrasovatené bralá, jaskyne).

V NP Slovenský kras sa nachádza **viac ako 1300 jaskýň**, 16 z nich je evidovaných ako NPP (podrobnosti sú v tabuľke č. 2). Všetky ostatné sú podľa § 24, ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. prírodnými pamiatkami. Pre NPP Domica bolo vyhlásené ochranné pásmo o výmere 616,69 ha v roku 2005, pre NPP Krásnohorská jaskyňa o výmere 196,63 ha v roku 2007, pre NPP Gombasecká jaskyňa o výmere 642,48 ha v roku 2011 a pre NPP Milada o výmere 252,62 ha v roku 2021.

2.2. Zhodnotenie stavu predmetu ochrany

Na základe zhodnotenia stavu druhov a biotopov zo správ podľa článku 17 [smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín](#) v platnom znení, medzinárodných záväzkov a cieľov stanovených v strategických dokumentoch EÚ a Slovenskej republiky je potrebné v predmetnom území zachovať alebo zlepšiť stav uvedených predmetov ochrany. Hodnotenie biotopov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany je uvedené v **prílohe 6.8**.

2.3. Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany

Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov

Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov delíme na prírodné a antropogénne. Prírodné škodlivé činitele môžu byť abiotického alebo biotického pôvodu. Abiotické škodlivé činitele patria medzi **faktory abiotického prostredia**, môžu pôsobiť mechanicky (tlakom) -

napr. vietor, sneh, námraza, ľadovec; fyzikálne - blesk, oheň; a fyziologicky - sucho, nadbytok vlhkosti, mráz, vysoké teploty, úpal, nedostatok a prebytok niektorých živín. V NP Slovenský kras najviac porastov poškodzuje vietor, avšak jeho pôsobenie je zanedbateľné, vývratmi vznikajú nové úkrytové a potravné možnosti pre chránené druhy živočíchov a tak isto priestory pre ich rozmnožovanie.

Medzi **biotické škodlivé činitele** zaraďujeme niektoré druhy lesných živočíchov a rastlín, ktoré buď priamo poškodzujú dreviny a porasty, prípadne prítomnosťou znemožňujú obnovu a úspešný vývoj lesných biotopov. Najviac negatívnym biotickým faktorom sa prejavuje premnožená lesná zver, ktorá brzdí proces prirodzenej obnovy požieraním a poškodzovaním prirodzeného zmladenia. Ďalej sú to hmyzí škodcovia, burina ako dôsledok človekom vytvorených rúbanísk a v neposlednom rade sú to drevokazné huby. V NP Slovenský kras pôsobenie týchto biotických faktorov je zanedbateľné.

Splnenie dlhodobých cieľov môže byť značne limitované alebo modifikované viacerými človekom podmienenými faktormi. Medzi antropogénne faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov zaraďujeme **nevhodné spôsoby hospodárenia v lese**. Hospodárske zásahy spôsobujú vždy určité zmeny v lesnom ekosystéme. Ak tieto narušujú ekologické hľadiská, vznikajú poruchy, ktoré následne vytvárajú vhodné podmienky pre pôsobenie rôznych škodlivých činiteľov a podieľajú sa na zhoršení stavu lesných biotopov. Ide o nešetrné obnovné alebo náhodné ťažby, pri ktorom je odstránená značná časť zásoby porastu bez ponechania stromov na dožitie a hrubého mŕtveho dreva. Ďalej je to **zalesňovanie nepôvodnými ihličnanmi** (smrek, borovica, smrekovec) v území NP Slovenský kras a nešetrné približovanie dreva, pri ktorom sa zničí už existujúce prirodzené zmladenie.

Vytvorenie rovnovekých a nezriedka rovnorodých porastov v systéme lesa vekových tried rúbaňovým hospodárením na veľkých plochách viedlo k zhoršeniu štruktúry lesných biotopov a tým aj k zhoršenej kvalite. Na odkrytých rúbaniskách prevládajú extrémne mikroklimatické podmienky, ktoré vyhovujú burinám a znemožňujú tak vývoj prirodzeného zmladenia. Podiel starých prirodzených lesov postupne klesá. Dorubmi často dochádza k úplnému odstráneniu porastovej zásoby bez ponechania biotopových stromov alebo stromov na dožitie.

Súčasťou problematiky lesnej ťažby je aj sprístupňovanie lesov a **výstavba, resp. údržba lesnej cestnej siete**. Pri trasovaní a výstavbe lesných ciest sa často neberie do úvahy zraniteľnosť prostredia, napr. náchylnosť na zosuvy pôdy resp. až podložia, otvorenie a drenáž svahov a následný vplyv na odtokové pomery, vrátane zvyšovania maximálneho odtoku. V NP Slovenský kras častokrát dochádza k nelegálnej výstavbe technologických komunikácií bez súhlasu orgánu ochrany prírody.

Optimálne plánovanie starostlivosti o lesy bolo do roku 2020 sťažené až znemožnené absenciou právneho rámca pre prírodu blízkeho obhospodarovanie lesov. Novelou zákona č. 543/2002 Z. z., účinnou od januára 2020, je v národných parkoch možné len prírode blízke obhospodarovanie lesov. Plánovaná aj skutočná ťažba dreva je vysoká, predovšetkým z dôvodu vysokého podielu porastov rubného veku. Dôsledkom je postupne narastajúci objem plánovaných ťažieb dreva. Nevyrovnaná veková štruktúra v lesoch NP spôsobuje cyklické zmeny aj vo vývoji ťažbových možností. Problémom sa javí aj metodika stanovenia ťažbového etátu v hospodárskych lesoch, ktorý je v oblasti hospodárskej úpravy lesa nadhodnocovaný v dôsledku použitia nesprávnych ťažbových ukazovateľov.

Faktory ovplyvňujúce stav nelesných biotopov

Najvýznamnejší negatívny faktor ovplyvňujúci nelesné biotopy na území Slovenského krasu predstavuje **absencia obhospodarovania** a s tým spojená následná sekundárna **sukcesia**, ktorá sa prejavuje zarastaním lúčnych a suchomilných travinno-bylinných spoločenstiev náletovými drevinami. Zánik tradičného hospodárenia na mnohých miestach je spojený

s ústupom chovu hospodárskych zvierat, kedy na viacerých ťažšie prístupných lokalitách prebiehala v minulosti pastva kôz či oviec. Opustenie týchto plôch vedie k vytváraniu krovinových porastov a zmene druhového zloženia vyskytujúcej sa vegetácie, v porastoch začínajú dominovať expanzívne druhy tráv, prestávajú sa uplatňovať konkurenčne slabšie druhy rastlín, akumuluje sa množstvo stariny a zvyšuje sa obsah živín v pôde, čo následne ešte urýchľuje zánik vzácných travinno-bylinných spoločenstiev.

Na mnohých miestach s výskytom vzácnnej xerotermnej vegetácie boli v Slovenskom krasi uplatnené snahy o **zalesňovanie** a to nepôvodnými druhmi drevín ako borovica čierna. Z realizovaných výskumov vyplýva, že táto činnosť má negatívny vplyv na druhové zloženie podrastovej bylinnej vegetácie v porovnaní s prirodzeným zarastaním, znížila celkovú výmeru xerotermnej vegetácie a výraznou mierou sa zaslúžila aj o fragmentáciu týchto biotopov.

Najmä v nedávnej minulosti boli mnohé lúčne porasty zásobované výrazne vyšším prísunom živín, či snahami o zvyšovanie úrodnosti trávnych porastov prísевom kultivarov takých druhov tráv, ktoré sa vyznačujú vyššou produkciou biomasy. Táto **intenzifikácia využívania** lúčnych porastov má však za následok zníženie druhovej diverzity a to najmä vo forme poklesu priemerného počtu druhov vo vegetačnom zložení, či zániku populácií konkurenčne slabších druhov.

Slovenský kras je územie tvorené najmä vápencovým podkladom. Ten je často využívaný či už v stavebníctve alebo v rôznych druhoch priemyslu a tak sú niektoré stepné porasty ohrozené alebo poznačené **ťažbou nerastných surovín** a činnosťou kameňolomov. Najzásadnejším vplyvom tejto činnosti je úplná strata biotopu, avšak značne negatívny vplyv na okolité nelesné biotopy má aj zvýšená prašnosť pochádzajúca z ťažby, spracovania a manipulácie so surovinou.

Sukcesné zarastanie lokalít, zmeny v spôsoboch obhospodarovania, či zalesňovanie nepôvodnými drevinami vedú ku **fragmentácii** nelesných biotopov. Vznikajú malé izolované lokality, v ktorých však populácie špecifických teplomilných druhov postupne miznú v dôsledku absencie akéhokoľvek kontaktu s inými populáciami. Fragmentáciou travinno-bylinných porastov dochádza k obmedzeniu distribúcie semien či už v srsti zvierat, ale znefunkčnený je aj typický mechanizmus šírenia semien vetrom pre tzv. stepné bežce.

Na vlhkomilné porasty majú negatívny vplyv aj snahy o **odvodnenie pozemkov**. V minulosti počas rozsiahlych rekultivácií boli takto odvodnené plochy vlhkých lúk aj v ochrannom pásme národného parku. Viaceré typy nelesných biotopov sú čoraz častejšie zasiahnuté intenzívnymi fázami **sucha**. Výrazný vplyv má tento faktor najmä na vlhkomilnú vegetáciu, avšak prejavuje sa aj v lúčnych a stepných spoločenstvách znížením tvorby biomasy, vitality druhov a produkcie semien, čo potenciálne ohrozuje populácie viacerých vzácných druhov.

Absencia obhospodarovania, narušenie vegetačného krytu, zmeny vo vodnom režime, či prítomnosť koridorov intenzívnej dopravy majú za následok aj zvýšený **výskyt invázných druhov rastlín**. Tie vstupujú do pôvodných rastlinných spoločenstiev, v ktorých často vytvárajú dominantné porasty a vytlačujú pôvodné druhy. Bohužiaľ, početné lokality silne zasiahnuté výskytom nepôvodných druhov sa vyskytujú v ochrannom pásme národného parku a majú silnú tendenciu sa šíriť aj do územia národného parku, či maloplošne chránených území.

K faktorom pozitívne vplývajúcim na nelesné biotopy Slovenského krasu patria najmä **tradičné spôsoby obhospodarovania**, či už vo forme kosenia alebo neintenzívneho pasenia hospodárskych zvierat. Na miestach, ktoré sú vystavené zarastaním náletovými drevinami je nevyhnutá starostlivosť aj formou **výrubu a odstraňovania drevín**.

Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov rastlín

Druhy rastlín, ktoré sú predmetom ochrany v Slovenskom krasi môžeme rozdeliť na dve hlavné skupiny. Tou prvou sú druhy prirodzených spoločenstiev, kde sa za optimálny

spôsob starostlivosti považuje ponechávanie ich biotopov bez zásahu človeka. Ide najmä o druhy viažuce sa na lesné biotopy, xerotermné kroviny s blokovanou sukcesiou, skalné steny, či sutiny. V prípade takýchto druhov sú najvýznamnejším negatívnym vplyvom **necitlivé hospodárske zásahy do porastov** s následným obnažením bylinného podrastu a s tým spojenej tvorby rúbaniskovej vegetácie. Tá je tvorená väčšinou konkurenčne silnejšími druhmi, čo má za následok celkovú zmenu vegetácie na takto vyťaženej ploche. Plošne väčšie spôsoby hospodárenia vplývajú aj na zmenu mikroklimatických pomerov, čím dochádza k zvýšeniu stresu pre populácie citlivejších druhov rastlín. Ten sa môže prejavovať zníženou vitalitou, produkciou semien, alebo úplným zánikom populácie. S necitlivými hospodárskymi zásahmi v porastoch je spojené aj **poškodzovanie pôdneho krytu** pri ťažbe, či zväžaní a manipulácii s drevnou hmotou. Pre rastlinné druhy skál a sutín je na turisticky prístupných lokalitách negatívnym faktorom nekontrolovateľné **zošliapávanie**, ktoré má za následok úbytok druhov v blízkosti turistického chodníka či skalnej vyhladky, až po úplnú likvidáciu rastlinného spoločenstva. V blízkosti turistických chodníkov dochádza častejšie aj k **nelegálnemu zberu chránených druhov** rastlín.

Druhou skupinou sú druhy viažuce sa na poloprirodzené lúčne, či travinno-bylinné spoločenstvá, ktoré v podmienkach Slovenského krasu vznikli vplyvom hospodárenia človeka a na aktívnom a pravidelnom zasahovaní sú závisle dodnes. Pre tieto druhy a ich biotopy (ako už bolo uvedené vyššie) je najvýznamnejším negatívnym faktorom **absencia obhospodarovania** a s tým spojená následná sekundárna **sukcesia**. Optimálnym spôsobom starostlivosti o tieto druhy sú tak tradičné spôsoby hospodárenia ako **kosenie a neintenzívne pasenie**. S postupným zarastaním teplomilných travinno-bylinných spoločenstiev drevinami súvisí **fragmentácia biotopov**, čo obmedzuje genetický tok medzi jednotlivými subpopuláciami druhov. Zníženie genetickej diverzity v populáciách môže viesť k zníženiu počtu produkovaných semien a následnému úbytku počtu jedincov na takto izolovanej ploche. Viaceré druhy veľmi citlivo reagujú aj na obdobia bez atmosférických zrážok, ktoré vedú k fázam **sucha**. Počas pravidelného monitoringu viacerých druhov bola pozorovaná súvislosť nižšieho počtu jedincov s nízkym stavom súhrnných atmosférických zrážok porovnávaných s ich dlhodobými priemerami. Tento faktor sa nemusí prejavovať len v okamžitom znížení počtu jedincov, ale aj skorším zasychaním rastlín, znížením počtu kvetov a semien, čo má za následok oslabovanie jednotlivých populácií do budúcnosti.

Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov živočíchov

Vnútorne prírodné faktory

Vnútornými prírodnými faktormi, ktoré negatívne vplývajú na populácie druhov sysel' pasienkový, penica jarabá, strakoš červenochrbtý, škovránok stromový, priadkovec trnkový, koník Brunnerov a na plnenie dlhodobých cieľov ochrany, je **sukcesia**. Najmä na trvalých trávnych porastoch a nelesných plochách na lesnom pôdnom fonde dochádza k opúšťaniu pôdy a jej následnému zarastaniu lesom. Minimalizovanie takéhoto vplyvu sukcesie vyžaduje efektívnejšie motivovanie poľnohospodárov k udržaniu hospodárenia na pôde vhodným nastavením dotácií.

Vnútorným prírodným faktorom s dopadom na lesné druhy je aj **pôsobenie prírodných činiteľov v lese**. Tými sú napríklad vetrové polomy potenciálne negatívne ovplyvňujúce dosiahnutie cieľov ochrany. V prípade, že k vetrovým polomom dôjde na väčšej ploche, môžu mať negatívny dopad na hniezdiská niektorých dravcov, ktorým môžu zaniknúť dostupné hniezdne biotopy. Na zníženie dopadov tohto faktoru je dôležité, aby pri hospodárení v lese boli porasty dostatočne štruktúrované a minimalizované rovnoveké kultúry. Tým sa podarí vplyv na porasty, a teda aj na hniezdiská druhov značne obmedziť. Obdobne aj dôsledok vetrových polomov v hniezdnom období spôsobujúci zmarenie hniezdenia možno

minimalizovať vhodným štruktúrovaním porastov, ako aj udržiavaním populácií druhov na dostatočne veľkej úrovni, aby dokázala prekonať aj roky s nižšou hniezdnou úspešnosťou.

Vnútorne človekom podmienené faktory

Splnenie cieľov ochrany môže byť značne limitované alebo modifikované viacerými človekom podmienenými faktormi. Na populácie druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v NP Slovenský kras môže limitujúco vplývať **poľnohospodárstvo**, predovšetkým **opúšťanie pôdy**, či **rozorávanie trvalých trávnych porastov (TTP) a zmena pestovaných plodín**. Tieto zmeny postupov poľnohospodárskej praxe vedú k zníženiu dostupnosti hniezdných biotopov pre viaceré predmety ochrany, ako je napríklad prepelica poľná, ale aj k zníženiu dostupnosti potravy. Z tohto pohľadu je obzvlášť problematická intenzifikácia hospodárenia vedúca k rozorávaniu TTP, zmene preferovaných plodín a veľkoplošnému pestovaniu hustosiatych plodín, ako napríklad repka, ktoré značne limitujú dostupnosť potravy, a teda vedú buď k zníženiu hniezdnej úspešnosti, alebo priamo k opusteniu niektorých hniezdných teritórií. Je preto veľmi dôležité monitorovať vplyv týchto zmien v území a dôsledne využiť možnosti novej poľnohospodárskej politiky, ktoré motivujú k poľnohospodárstvu šetrnému k prírode v rámci NP Slovenský kras a zároveň sú aj dostatočne motivujúce k tomu, aby nedochádzalo k opúšťaniu pôdy. Naopak pre d'atľovitú, muchárikú, sovy a lesné druhy dutinových druhov netopierov je potrebné ponechať stojace mŕtve stromy v porastoch a udržiavať, resp. zvyšovať podiel starej stromovej vegetácie v sídlach a okolí.

Pre realizáciu ochranných opatrení je dôležité zachovanie **podpory verejnosti pre ochranu prírody**. Podpora verejnosti môže v NP Slovenský kras značne variovať v závislosti od celkovej ekonomickej situácie, od spôsobu presadzovania opatrení na ochranu prírody a informovania o hodnotách územia. V prípade zhoršenia ekonomickej situácie sa na prioritnejšie hodnotové pozície môžu dostať iné socio-ekonomické aspekty, ako ochrana prírody. V takejto situácii je ťažšie hľadať podporu verejnosti na presadzovanie efektívnej ochrany prírody a minimalizovať tak dopad tohto faktoru. Potrebné je aj naďalej poukazovať na význam ekosystémov a ochrany prírody nielen z pohľadu ekonomického, ale celkového prínosu pre kvalitu života (zachovanie lesov pre ochranu pred povodňami, vhodnosť mikroklimatických podmienok a pod.). Rovnako ako celková ekonomická situácia môže vnímanie verejnosti zhoršiť aj nedostatočná komunikácia s verejnosťou pri prijímaní opatrení pre ochranu prírody. Na minimalizovanie tohto faktora je veľmi dôležité vždy v predstihu pred prijatím opatrení o nich rokovať s dotknutými obcami, vlastníkmi, užívateľmi, prípadne aj občianskymi združeniami a iniciatívami. Takýto prístup nemusí v konečnom dôsledku viesť len k vysvetľovaniu potrieb opatrení prijatých pre ochranu prírody a nájdenia optimálneho spôsobu ich realizácie (teda sklbenie požiadaviek dotknutých vlastníkov, obcí, iných subjektov a ochrany prírody), ale môže viesť aj k nájdeniu nových osôb ochotných aktívne pomáhať ochrane prírody a tak prispieť pozitívne k naplneniu cieľov.

Vonkajšie prírodné faktory

Na dlhodobé ciele vplýva aj viacero vonkajších prírodných faktorov. Spomedzi nich majú na naše populácie dopad poveternostné podmienky – **extrémny počasie na migračných trasách a zimoviskách vtákov a netopierov**. V prípade druhov ako orol krikl'avý, bocian čierny, prepelica poľná, penica jarabá, muchárik bieločrý, muchárik malý, krutohlav hnedý a včelár lesný nie je pre zachovanie populácií týchto druhov dôležité len udržanie vhodných podmienok na hniezdenie v samotnom NP Slovenský kras. Takmer rovnako dôležitú rolu hrajú aj podmienky na zimoviskách a migračných trasách. V prípade suchých rokov vedúcich k nedostatku potravy na zimoviskách tak môže byť mortalita uvedených druhov vyššia a môže viesť aj k nižšiemu obsadeniu hniezdísk a zimovísk. Na minimalizovanie tohto vplyvu je potrebné udržiavať biotopy uvedených druhov v dobrej kvalite za účelom zvýšenia hniezdnej

úspešnosti, ktorá bude úplne alebo aspoň čiastočne kompenzovať potenciálne straty na zimoviskách a migračných trasách v dôsledku poveternostných extrémov. Medzi vonkajšími prírodnými faktormi hrá významnú rolu **globálna zmena klímy**. Táto vedie už v súčasnosti k posunu areálu rozšírenia niektorých živočíšnych druhov a ovplyvňuje aj druhovú skladbu biotopov. Rovnako aj prípadné zmeny v zrážkových pomeroch (ich pokles) sa môžu negatívne dotknúť populácii obojživelníkov. Je preto potrebné realizovať opatrenia, ktoré vedú k udržaniu autochtónnych druhov fauny, u ktorých to je možné a zároveň vytvoriť vhodné podmienky pre celkové udržanie stability ekologických funkcií krajiny a jej autoregulačných mechanizmov. Vonkajším prírodným faktorom veľmi významne vplyvujúcim na populácie pôvodných druhov vtákov je šírenie nepôvodných invázných druhov šeliem a ostatných živočíchov.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

Viaceré antropické faktory s pôvodom mimo územia NP Slovenský kras môžu tiež významne prispieť k horšiemu ako očakávanému naplneniu dlhodobých cieľov. Významnú rolu v tomto prípade hrá aj ochrana biotopov sťahovavých druhov na zimoviskách a migračných trasách ako aj samotných druhov počas migrácie a zimovania. **Odlesňovanie, intenzifikácia poľnohospodárstva na zimoviskách a nelegálny lov počas migrácie** pritom predstavujú jedno z hlavných rizík pre sťahovavé druhy. Nelegálny lov počas migrácie sa týka predovšetkým krajín v okolí Stredomoria ako je Turecko, Cyprus, Libanon a Egypt. Nelegálnym lovom tu nie sú ohrozené len bežné druhy, ale aj mnohé vzácne druhy, migrujúce bociany, dravce. Je možné očakávať, že u ďalekých migrantov zimujúcich v Afrike sa tento nelegálny lov môže významne podpísať na negatívnom trende predmetného druhu aj v samotnom území NP Slovenský kras. Na minimalizovanie pôsobenia tohto faktoru je potrebné zabezpečiť vhodné podmienky na hniezdenie druhov v NP Slovenský kras za účelom zvýšenia hniezdnej úspešnosti. Podobne ťažko ovplyvniteľným procesom je aj proces odlesňovania v subsaharskej Afrike vplyvujúci negatívne na dostupnosť zimovísk ako aj intenzifikácia poľnohospodárstva v týchto krajinách. Preto je dôležité pokračovať v presadzovaní záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov (Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov, Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva, Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva a iné).

Na naplnenie cieľov ochrany môže negatívne pôsobiť aj celková nepriaznivá **ekonomická a sociálna situácia v Európe**. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomiky sú prioritou iné opatrenia, a teda aj celkové vnímanie ochrany prírody ako priority sa môže posunúť na nižšie úrovne a sťažiť tak dosiahnutie dlhodobých cieľov. Na minimalizovanie dopadu tohto vplyvu je potrebné systematicky upozorňovať na prínosy zachovanej prírody, ktoré poskytujú služby spoločnosti nezávisle od ekonomickej situácie (napr. vodozádržná schopnosť zachovalých lesov, pričom zachovalé lesy sú dôležité aj pre prežitie predmetov ochrany a pod.). Negatívne prvky do značnej miery ovplyvňujú populáciu veľkých šeliem - vlka dravého (*Canis lupus*) a rysa ostrovida (*Lynx lynx*), ale aj mačky divej (*Felis silvestris*), vyskytujúcich sa v NP Slovenský kras. Medzi najdôležitejšie prvky patrí hlavne výstavba infraštruktúry, najmä výstavba dopravných komunikácií a rozširovanie zastavaných území, ktoré majú vplyv na fragmentáciu vhodných biotopov pre rysa, vlka a mačky divej, kolízie s dopravnými prostriedkami a sťažená migrácia. Populácia veľkých šeliem je ohrozená aj nadmerným odlesňovaním. V neposlednom rade sa k týmto prvkom pridáva aj nelegálny lov.

Bariérový efekt diaľnic a rýchlostných ciest, na ktorých sa len sporadicky plánuje vybudovanie ekoduktov, je vážnou prekážkou udržania priechodnosti krajiny pre veľké šelmy. Predstavuje nielen príčinu mortality kolíziami s dopravnými vozidlami, ale obmedzením toku génov spôsobuje aj stratu genetickej diverzity. Pre realizáciu ochranných opatrení je preto

klúčové, aby v rozhodovacom procese v oblasti územného plánovania, vydávania územných rozhodnutí a stavebných povolení, ale aj v oblasti ochrany prírody, boli presadzované opatrenia na zachovanie alebo zlepšenie priechodnosti krajiny pre živočíšne druhy. Zachovanie priechodnosti krajiny je potrebné pre prežitie populácií veľkých šeliem ako aj mnohých iných druhov v území NP Slovenský kras.. K usmrteniam chránených živočíchov, napr. vydry riečnej, dochádza v úsekoch frekventovaných ciest (najmä I. triedy) s vodnými tokmi tam, kde jestvujú nepriechodné typy priečných objektov (mosty, priepusty), ktoré ich odrádzajú od prechodov popod komunikáciu.

Na voľne žijúcu populáciu vlkov a rysov môžu mať negatívny vplyv aj faktory, ktoré priamo vplývajú na zdravotný stav koristi. Patria k nim predovšetkým **infekčné a parazitárne ochorenia a intoxikácie**. V rámci opatrení minimalizujúcich takéto riziko je žiaduce, aby u psov, ktoré sa dostávajú do možného kontaktu s vlkami (ide predovšetkým o pastierske plemená psov pri košiaroch), boli vykonané všetky preventívne a profylaktické veterinárne úkony. Rovnako je potrebné, aby bol posudzovaný zdravotný a genetický stav rysa a vlka na národnej a populačnej úrovni.

V ostatných desaťročiach sa mokrade redukovali **odvodňovaním** a vodné toky sa napriamovali a regulovali, pričom došlo aj k **likvidácii brehovej vegetácie** (ktorá je dôležitá z hľadiska úkrytov vydry). K uvedeným aktivitám dochádzalo najmä v dôsledku rozvoja poľnohospodárstva a protipovodňových úprav. Taktiež došlo k prudkému nárastu rekreačného využívania tečúcich i stojatých vôd a k zvýšeniu rušivých vplyvov v ich blízkosti. Vydra je do určitej miery schopná tolerovať vysokú hladinu disturbancie, pokiaľ má dostatok bezpečných odpočinkových a úkrytových lokalít. **Výstavba veľkých alebo menších priehrad a nádrží, ako aj malých vodných elektrární**, ohrozuje prežívanie vydry, pretože umelo prerušuje jej teritóriá, vytvára bariéry pre migrácie mnohých druhov rýb a narúša prirodzený cyklus záplav, zvyšuje využívanie lokality (s výnimkou vodárenských nádrží) a vyvoláva veľké zmeny v ekosystémoch pod nádržou. Pre existenciu vydry je dôležité aj množstvo vody v tokoch, ktoré obýva. To výrazne ovplyvňuje predovšetkým jej potravu, ale tiež úkrytové možnosti. Pôsobenie človeka na prietok vody v riekach súvisí najmä s výstavbou vodných elektrární a priehrad, **napriamovaním tokov, zavlažovaním, čerpaním podzemnej vody**.

Znečistenie vody má najväčšie vplyvy na distribúciu a abundanciu vydry, obojživelníkov, ryby a ostatné druhy živočíchov viazaných na vodné biotopy. Ovplyvňuje nielen dolné úseky veľkých riek (priemysel, sídla), ale aj malé horské a podhorské potoky (poľnohospodárstvo, banské vody, malé prevádzky s toxickými a nestabilizovanými odpadmi, acidifikácia, zvýšený zákal v dôsledku erózie, ťažby štrku a pod.).

Negatívne faktory ovplyvňujúce výskyt netopierov môžeme v zásade rozdeliť na dve skupiny a to na prírodné a antropogénne. Z hľadiska posúdenia vplyvov negatívnych faktorov v rámci programu starostlivosti predstavuje najdôležitejšiu úlohu to, aký majú vzťah diskutované cieľové druhy netopierov k danému územiu, či sa v ňom vyskytujú celoročne a teda sa aj rozmnožujú, využívajú ho ako lovný biotop, alebo v ňom zimujú. Na miestach s prevažne lesným charakterom môžeme hovoriť o celoročnom výskyte v prípade dvoch lesných druhov netopierov - netopierovi veľkouchom (*Myotis bechsteini*), netopierovi čiernom (*Barbastella barbastellus*) a o ďalších štyroch druhoch vyskytujúcich sa v jaskynnom priestore v rámci jedného ÚEV - lietovcovi sťahovavom (*Miniopterus schreibersii*), netopierovi obyčajnom (*Myotis myotis*), netopierovi ostrouchom (*Myotis blythii*) a podkovárovi južnom (*Rhinolophus euryale*). V prípade uvedených dvoch lesných druhov je kľúčovým faktorom **zachovalosť starých na búpľavé a dutinaté stromy bohatých porastov**, kde oba druhy nachádzajú svoje úkryty, rodia a vychovávajú svoje mláďatá a často aj hibernujú. Z uvedeného dôvodu mimoriadne negatívne vplýva na výskyt oboch druhov akýkoľvek **zásah do starých lesných porastov** v akomkoľvek ročnom období. Zásahy v najcennejších porastoch majú byť plánované s ohľadom na ročný životný cyklus netopierov a stromy s potenciálnym výskytom

netopierov by mali byť dohodnutým spôsobom označené. V prípade uvedených jaskynných druhov, ale aj všetkých ostatných netopierov, ktoré určitú časť roka trávajú v podzemí je dôležité usmernenie a regulácia všetkých antropogénnych vplyvov, ktoré síce v rôznej miere, ale negatívne vplývajú na výskyt týchto živočíchov. Jedná sa predovšetkým o znižovanie, resp. **uzatváranie vstupov** do jaskynných priestorov vedúcich k strate úkrytu, **vyrušovanie** v dôsledku nelegálnej návštevnosti neprístupných jaskýň a s tým súvisiace aktivity, nekontrolované vyrušovanie speleologickými výskumnými a športovými aktivitami, **rekonštrukčné práce** na zariadeniach sprístupnených jaskýň v čase hibernácie atď. Z prírodných faktorov má najpodstatnejší vplyv **sukcesia - zarastanie** niektorých jaskynných otvorov, alebo prírodné geologické posuny a zosuvy, ktoré majú za následok zasypanie podzemného otvoru a tým pádom znamenajú aj zánik úkrytu. Z hľadiska lovného biotopu negatívne vplýva na všetky uvedené druhy najmä **používanie pesticídov a herbicídov**, ktoré sa týka hlavne okrajových častí niektorých ÚEV hraničiacich s poľnohospodárskou krajinou. **Extenzívne poľnohospodárstvo** s veľkými plochami monokultúrnych plodín s nízkou diverzitou hmyzu na styčných zónach niektorých ÚEV tiež negatívne vplývajú na potravnú bázu netopierov. Okrem netopiera veľkouchého (*Myotis bechsteinii*), netopiera čierneho (*Barbastella barbastellus*) a lietavca sťahovavého (*Miniopterus schreibersii*) sa ostatné cieľové druhy v územiach ÚEV vyskytujú najmä počas získavania potravy, alebo v prípade prítomnosti podzemných priestorov, ako zimujúce. Vzhľadom na to, že sa väčšina diskutovaných druhov rozmnožuje v synantropnom prostredí mimo území ÚEV s väčšinou negatívnych vplyvov sa potýkajú práve tam. Všetky negatívne vplyvy počas reprodukčného obdobia výrazne ovplyvňujú populácie synantropných druhov a preto je dôležité ich tiež spomenúť. Najzávažnejším faktorom je predovšetkým **strata úkrytov v ľudských stavbách** v dôsledku **rekonštrukčných prác, vyrušovanie** a úhyn jedincov v dôsledku rekonštrukčných prác, **uzatváraní vletových otvorov** do jednotlivých stavieb, **cielené zásahy na elimináciu** výskytu netopierov, **dekoračné osvetľovanie** historických stavieb s výskytom netopierov, úroveň poznania a vedomostí obyvateľstva v oblastiach s výskytom netopierov. Z prírodných faktorov má v poslednom čase čoraz väčší význam globálne otepľovanie, čo má za následok aj horúce letné etapy, ktoré zapríčiňujú **prehrievanie synantropných úkrytov** a vedú k masovým úhynom najmä mláďat netopierov. Ako nezanedbateľný prírodný faktor je potrebné spomenúť aj **prítomnosť predátorov** (sovy, dravce, kuny) v blízkosti, alebo priamo v úkryte netopierov. V neposlednom rade výrazným faktorom ovplyvňujúcim populácie netopierov je aj **úroveň poznania ich výskytu** a rozšírenia v rámci diskutovaných území ÚEV, čo napomáha Správe NP Slovenský kras pri konkrétnych návrhoch ochranných opatrení, ako aj pri usmernení a regulácii ľudských aktivít negatívne vplývajúcich na výskyt netopierov.

3. CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie cieľov ochrany

Dlhodobý cieľ 1: Zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov

- Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (A zóna).
- Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (B zóna).
- Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírode blízkeho lesného hospodárstva (C zóna).

Dlhodobý cieľ 2: Aplikovanie zásad udržateľnosti cestovného ruchu postaveného najmä na rekreácii pri poznávaní prírody a krajiny a vzdelávacej ponuke pre návštevníka

- Operatívny cieľ 2.1: Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Slovenský kras.
- Operatívny cieľ 2.2: Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Slovenský kras.

Dlhodobý cieľ 3: Zvyšovanie úrovne poznania predmetov ochrany a faktorov ovplyvňujúcich ich stav

- Operatívny cieľ 3.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v národnom parku, ako aj jeho ochrannom pásme.

Dlhodobý cieľ 4: Zachovanie alebo zlepšovanie stavu nelesných biotopov a druhov

- Operatívny cieľ 4.1: Zachovanie trvalých trávnych porastov na nezmenšujúcej sa výmere
- Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie ostatných nelesných a lesných biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere.
- Operatívny cieľ 4.3: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej ich dĺžke.
- Operatívny cieľ 4.4: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v areáli Turnianskeho hradu.
- Operatívny cieľ 4.5: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v opustených kameňolomoch.

Dlhodobý cieľ 5: Zachovanie krajinného rázu územia a jeho estetickej a prírodnej hodnoty

- Operatívny cieľ 5.1: Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane ochranného pásma národného parku.
- Operatívny cieľ 5.2: Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Turnianskeho hradu.

- Operatívny cieľ 5.3: Posudzovanie dopadu investičných a rozvojových aktivít na migráciu živočíchov a eliminovanie bariérového efektu existujúcej infraštruktúry.

3.2. Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 1:

- zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov - ponechanie porastov bez zásahu.

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 2:

- osobitný režim hospodárenia (s dôrazom na zachovanie priaznivého stavu biotopov druhov); lesohospodárske opatrenia (výchova, jednotlivé/účelové výbery, prirodzená obnova) zamerané len na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry v porastoch – na stav blízky prírodnému lesu (zastúpenie drevín zodpovedajúce stanovištným podmienkam; obnovná doba dlhá až nepretržitá, rôznoveká a horizontálne a vertikálne diferencovaná cieľová štruktúra porastov, cieľové zakmenenie minimálne 0,5);
- pri obnove (v prípade jej potreby) uplatňovanie výberkového alebo účelovéhohospodárskeho spôsobu – forma jednotlivá;
- ponechávanie stojacich štompov, zlomov a dutinových stromov bez zásahu;
- ponechávanie pionierskych drevín na dožitie, neodstraňovať ich v rámci výchovy, pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 20 %;
- ponechávanie hrubého mŕtveho dreva s minimálnym priemerom 20 cm na tenšom konci v objeme najmenej 20 m³ na 1 ha;
- podpora a zachovanie stromov v dimenziách priemernej hmotnosti materského porastu;
- porasty, ktoré predstavujú hniezdny biotop dravcov, krkavca čierneho a bociana čierneho - ponechávanie bez zásahu vrátane náhodnej ťažby;
- v porastoch s vekom nad 50 rokov úmyselnú a náhodnú ťažbu - vykonávanie v mimohniezdnom období, t.j. od 15. júla do 28. februára bežného kalendárneho roka.

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3:

- uplatňovanie princípov prírode blízkeho obhospodarovania lesa v zmysle § 18 ods. 4 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch (s dôrazom na druhovú, výškovú, hrúbkovú a priestorovú diferenciaciu porastov s ponechávaním predrastkov a ojedinelých druhov drevín);
- ponechávanie stromov rubného veku na dožitie v počte najmenej 10 ks na 1 ha;
- ponechávanie stojacich štompov, zlomov a dutinových stromov bez zásahu;
- ponechávanie pionierskych drevín na dožitie, neodstraňovať ich v rámci výchovy, pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 20 %;
- ponechávanie hrubého mŕtveho dreva s minimálnym priemerom 20 cm na tenšom konci v objeme najmenej 10 m³ na 1 ha;
- porasty, ktoré predstavujú hniezdny biotop dravcov, sov a bociana čierneho - ponechávanie bez zásahu vrátane náhodnej ťažby;
- v porastoch s vekom nad 50 rokov úmyselnú a náhodnú ťažbu - vykonávanie v mimohniezdnom období, t.j. od 15. júla do 28. februára bežného kalendárneho roka.

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany EFP 4 a v EFP 5:

Kosenie a pasenie

- na kosných lúkach (v minulosti kosených) zachovať pravidelné kosenie 1 až 2 krát za rok; na niektorých lokalitách je vhodné/možné extenzívne dopásanie v jesennom alebo v jarnom období (apríl, máj, september až november);
- kosiť od stredu k okrajom porastu alebo od jednej strany pozemku na druhú stranu;
- kosbu na 10 % pôdneho bloku posunúť na neskorší termín (minimálne od 1. augusta), kde môžu byť zahrnuté menej produktívne časti ako napr. strmší svah alebo medza, podmáčané miesto alebo pod. z pohľadu ochrany niektorých skupín živočíchov. Z pohľadu ochrany motýľov je vhodným opatrením ponechanie nepokoseného pásu až do konca septembra;
- na pasienkoch zachovať extenzívne pasenie; pravidelné prekladanie košiarov (min. však raz za 3 dni), zabezpečiť ochranu hospodárskych zvierat pred veľkými šelmami strážením stáda pastierskym strážnym psom ako aj elektrickým oplôtom;
- podmáčané lúky spravidla len kosiť (obmedziť vchádzanie hospodárskych zvierat do biotopu; prepasenie je možné len na vybraných lokalitách, len veľmi krátkodobo /v jesennom období/ – a to len po dohode so Správou NP Slovenský kras);
- slatiny a prameniská len kosiť (vylúčenie pasenia, napájania a vchádzania hospodárskych zvierat);
- mulčovanie je možné len na dlhodobu neobhospodarovaných lúkach – so starinou a sukcesnými drevinami – z dôvodu prípravenia lokality na bežné obhospodarovanie; v takomto prípade je možné mulčovať max. 3 roky po sebe; doplnkovo mulčovať je možné aj nedopasky na spásaných pasienkoch;
- pri intenzívnej pastve pasienky udržiavať v nezaburinenom stave, plochy zarastené nitrofilnými druhmi ako sú žihľava, bodliak a pod. vykášať 2 krát ročne alebo mulčovať;

Košarovanie a stádlenie

- pri stádlení a košarovaní hospodárskych zvierat na plochách TTP dohodnúť konkrétne miesto stádlenia a košarovania so Správou NP Slovenský kras (aby nedošlo k poškodeniu vzácných biotopov).

Preháňanie hospodárskych zvierat na lokality

- na lúky a pasienky mimo A zóny, ktoré sú však obklopené A zónou a kde je potrebné zabezpečiť ich vypásanie (prepásanie) je možné preháňať hospodárske zvieratá ako doposiaľ, t.j. cez existujúce priehony, ktoré sa nachádzajú v lesných porastoch a zároveň sú súčasťou A zóny, ak nejestvuje možnosť využitia iných priehonov.

Odstraňovanie náletových drevín

- odstraňovanie náletových drevín na parcelách vedených ako trvalé trávne porasty za účelom pravidelného obhospodarovania so zachovaním existujúcich starých/starších solitérnych drevín (stromov a krov).

Hnojenie, použitie chemických prípravkov a iné aktivity

- vylúčenie aplikácie chemických a iných podobných prípravkov (pesticídov, umelých hnojív, digestátu);
- možné je použitie hnoja, hnojovky, príp. močovky (v dohodnutých/povolených množstvách a za dohodnutých podmienok);
- vylúčenie rozorávania lúk a pasienkov;

- pozemky, ktoré boli v súčasnosti a dlhodobo využívané ako role (orba a pestovanie plodín), môžu byť takto využívané aj naďalej.

Dôležitým faktorom, ktorý významne (priamo či nepriamo) prispieva k zachovaniu nelesných biotopov v EFP 4 a EFP 5 na území národného parku, sú hospodárske zvieratá, preto je kľúčová podpora chovov hospodárskych zvierat (predovšetkým tradičných plemien).

Zásady pri výrube náletových drevín a krovín:

- výrub drevín vykonať v mimohniezdnom období (od 1. 9. do 31. 3. bežného kalendárneho roka);
- ponechať solitérne dreviny s obvodom kmeňa nad 120 cm, solitérne jedince ovocných drevín napr. čerešňa vtáčia, miestnych odrôd a plánok ovocných drevín, krovité jedince hlohov s priemerom kmienka min. 7 cm, pomiestne jedince ruží (*Rosa canina*) a borievok obyčajných (*Juniperus communis*);
- ponechať brehové porasty vodných tokov, min. 5 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku;
- ponechať dreviny s hniezdami a dutinové stromy, ktoré budú slúžiť alebo slúžia na hniezdenie vtáctva a netopierov;
- nezasahovať do najcennejších lokalít s lesnými vyvinutými biotopmi (s charakterom lesa), ktoré vznikali sekundárnou sukcesiou niekoľko desiatok rokov (viac ako 50) po opustení obhospodarovania;
- výrub vykonávať tak, aby nedošlo k poškodeniu vegetačného krytu (ešte v nezarastenej časti TTP náletovými drevinami) v danom poraste (najmä pri vyťahovaní, približovaní a odvoze dreva);
- po skončení rubných prác zabezpečiť uhádzanie všetkých zvyškov po ťažbe (konárov) do kôp, na miestach s výskytom travinného porastu je nutné odtrhnúť všetky zvyšky po ťažbe na okraj lúky;
- pri plošnom výrube zabezpečiť opätovné nezmladzovanie pňov vyrúbaných drevín a krovín opakovaným vykášaním výmladkov listnatých drevín a krovín.

Zásady umiestňovania stavieb:

- len na pôvodných miestach stavieb (t.j. na miestach s existujúcimi základmi budov; ide o bývalé stavby, ktoré postupne schátrali, postavené pred r. 1945) a to v pôvodnom rozsahu/veľkosti, v súlade s pôvodnou ľudovou architektúrou územia – za použitia tradičných materiálov;
- stavby pre individuálnu rekreáciu: vychádzať z lokálneho architektonického štýlu, buď za použitia dobových fotografií pôvodného stavebného objektu, alebo architektonického štýlu použitého na pôvodných objektoch v blízkom okolí stavby – za použitia tradičných materiálov;
- stavby pre poľovnícke a lesnícke aktivity – zjednotiť z hľadiska použitia materiálov a veľkosti stavieb, uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry, využívať masívne drevo;
- na stavbu zariadení s turistickým účelom (informačné panely, informačné body, lavičky, prístrešky, útulne) uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry, na stavbu drevenej konštrukcie využívať masívne drevo, nepoužívať cudzorodé, neprirodné materiály ako sú výrobky z PVC a rôzne druhy plechov;
- stavebné práce vykonať tak, aby sa zamedzilo poškodeniu okolitého biotopu;
- v prípade potreby výkopových prác je potrebné dohliadnuť, aby sa zamedzilo zavlečeniu invázných rastlín;

- odpad vzniknutý pri činnosti bude odvezený a bude s ním nakladané v zmysle príslušných právnych noriem;
- neoplocovať pozemky v NP Slovenský kras a jeho ochrannom pásme z dôvodu zabezpečenia migračnej priechodnosti pre živočíchy.

Zásady starostlivosti v okolí sídiel:

- zachovanie záhrad a sádov spolu so zachovaním a ochranou starých ovocných stromov. Pri výsadbe nových ovocných stromov zabezpečiť zachovanie existujúcich (pôvodných) odrôd – preštepéním na nové stromy.

Všeobecné zásady, ktoré je potrebné uplatňovať v území

Poľovníctvo

- v území NP Slovenský kras a jeho ochrannom pásme vylúčiť vnadenie a prikrmovanie raticovej zveri jadrovým a dužinatým krmivom.
Pozn.: Prikrmovanie obilninami (z južného Slovenska) na krmoviskách, vнадiskách, pri posedoch, na poličkách pre zver a priame pestovanie obilnín v poličkách taktiež prispieva k šíreniu invázných druhov rastlín. Takto sa do územia NP Slovenský kras dostali ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisiifolia*), slnečnica hluznatá – topinambur (*Helianthus tuberosus*), durman obyčajný (*Datura stramonium*)
- V NP Slovenský kras a jeho ochrannom pásme prikrmovať výlučne miestnym senom alebo letninou;
Pozn.: lúčne seno vyrobené z vysušenej pokosenej trávy z predmetných lúk bude umiestňované do drevených senníkov nachádzajúcich sa na týchto lúkach alebo na ich okrajoch.
- neumiestňovať krmoviská v blízkosti ľudských obydí;
- eliminovať výskyt introdukovaných poľovných druhov ako muflón lesný, daniel škvrnitý, ktoré môžu poškodiť lesné porasty a pri premnožení aj bylinnú etáž a nelesné biotopy;
- poľovnícke zariadenia v zóne C a v ochrannom pásme je možné zriaďovať len po dohode a za určení podmienok so Správou NP Slovenský kras.

Rybárstvo

- vylúčiť zarybňovanie a chov nepôvodných druhov rýb v NP Slovenský kras a jeho ochrannom pásme (ako napr. pstruh dúhový, sivoň, príp. iné);
- vylúčiť odlov rýb elektrickými agregátmi (v NP Slovenský kras).

Turizmus, turistické a cyklistické chodníky

- vybudovanie turistického informačného centra;
- využitie kultúrno-historickej lokality – areál Turnianskeho hradu,
- zabezpečenie kvalifikovaných sprievodcovských služieb;
- vytvorenie nových produktov v oblasti ekoturistiky (ubytovanie a strava v penziónoch, múzeum ľudových tradícií, sprístupnenie kultúrnych zaujímavostí, ukážka tradičných remesiel, požičovňa bicyklov a pod.);
- skvalitnenie značenia turistických trás, údržba ich priechodnosti a citlivé budovanie drobnej doplnkovej infraštruktúry pre turistov pozdĺž trás (informačné panely, oddychové miesta s lavičkami, upravené studničky, zábradlia, mostíky, ekologické toalety na najfrekventovanejších trasách a miestach);
- na turistických trasách, oddychových miestach a pri informačných paneloch nie je vhodné osádzať nádoby resp. vrecia na odpad a to najmä z dôvodu, že obsah odpadu predstavuje nebezpečný zdroj potravy pre voľne žijúce populácie živočíchov (napr.

medveď, líška, jazvec) alebo vtáky (napr. krkavec). Dochádzalo by tak k lákaniu uvedených živočíchov k turisticky využívaným trasám a miestam, čím by sa zvýšilo riziko vzniku konfliktnej situácie;

- pravidelná údržba náučných chodníkov a náučných lokalít, prípadne dobudovanie infraštruktúry existujúcich náučných zariadení;
- pri budovaní náučných zariadení využívať prioritne prírodné materiály. Po zriadení zabezpečiť obnovu značenia trasy a údržbu a obnovu informačných panelov a ďalšej infraštruktúry náučných zariadení;
- táborenie a bivačovanie len na vyhradených miestach, bivačovanie od súmraku max. na 1 noc bez možnosti rozloženia ohňa, najviac 100 m od chodníka s výnimkou územia v zóne A;
- v návštevnom poriadku aktualizovať existujúce a doplniť náučné chodníky: NCH Zelená hranica, NCH Krasové javy Hôrky, NCH Pri Gombaseckej jaskyni, NCH Turniansky hradný vrch, NCH Come together (planina Dolný vrch), NCH pravidelného letného a zimného turistického výstupu na Plešivskú planinu; veže na pozorovanie vtáctva: Hrhovské rybníky a turistický chodník: Hrhov – jaskyňa Oltár;
- v návštevnom poriadku aktualizovať existujúce a doplniť novovytvorené cyklistické chodníky: Debraď – Ladislavova vyvieračka a Ladislavova vyvieračka – Hačava; Jablonov nad Turňou – Hrušovské jazerá – Hrušov – Kaplnka sv. Anny; Drieňová studňa – Gemerská Hôrka a Zádielska chata – Silica; Plešivská planina/Gerlašské skaly/ - Kružná;
- pohyb na bicykli mimo vyznačených cyklotrás na území národného parku a jeho ochranného pásma, vjazd a státie s motorovým vozidlom na území národného parku a jeho ochranného pásma, parkovanie na území národného parku, lyžovanie na bežeckých lyžiach na území národného parku, stanovanie na území národného parku, trasy pre jazdu v sedle na koni na území národného parku, trasy pre prevoz konskými záprahmi na území národného parku – v zmysle návštevneho poriadku;
- neumiestňovať na území NP Slovenský kras a jeho ochranného pásma žiadne reklamné panely a billboardy;
- odstrániť nelegálne skládky odpadu;
- skalozecké záujmy na vyhradených miestach s časovým obmedzením v Hájskej doline a Zádielskej tiesňave;
- preteky v orientačnom behu celoslovenského i medzinárodného významu – raz ročne na Silickej a Plešivskej planine;
- let lietajúcim športovým zariadením (napr. klzákom) s časovým obmedzením na vyhradenom mieste v k. ú. Háj.

Kameňolomy

- dobývacie priestory Lipovník, Silická Brezová I. a Silická Brezová II. - v prípade spracovávania nových plánov otvárania, prípravy a dobývania navrhnúť postupy, ktoré z dôvodu zachovania krajinného rázu a ekologickej stability územia utlmia ťažbu a zabránia zmene mikroklimatických pomerov, likvidácii lesných biotopov odlesnením, odstraňovaním pôdneho krytu, likvidácii pôdnych organizmov, fauny a flóry;
- ložisko nevyhradeného nerastu Drienovec – dodržať schválený plán likvidácie lomu s ukončením činnosti v roku 2038, prípadne skôr.

3.3. Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie

Dlhodobý cieľ 1:							
ZACHOVANIE ALEBO POSTUPNÁ OBNOVA PRIRODZENÝCH EKOSYSTÉMOV							
<p><u>Operatívny cieľ 1.1:</u> Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (A zóna) v EFP I. Lesy ponechané na samovoľný vývoj.</p> <p>Ponechaním lesných porastov a prirodzených procesov bez zásahu človeka sa dosiahne rôznorodá štruktúra porastov s výskytom pôvodných druhov drevín typických pre biotopy Ls1.3 (*91E0) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls2.2 (*91G0) Dubovo-hrabové lesy panónske, Ls3.1 (*91H0) Teplomilné submediteránne dubové lesy, Ls3.51 Sucho- a kyslomilné dubové lesy, Ls4 (*9180) Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, Ls6.2 (91Q0) Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy, s dostatkom tzv. mŕtveho dreva. Opatrenia zabezpečia zlepšenie alebo zachovanie priaznivého stavu druhov na lesne biotopy viazané.</p>							
Opatrenie	Bezzásahový režim v lesných porastoch						
1.1.1	Merateľný indikátor plnenia: výmera porastov s ochranou autoregulačných procesov, priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov, vhodné podmienky pre hniezdenie druhov vtákov a výskyt ostatných druhov živočíchov a rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.1.1.1.	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah)	Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, Ls6.2 <i>Lathyrus pisiformis,</i> <i>Cypripedium calceolus,</i> <i>Carex brevicollis,</i> <i>Cephalanthera damasonium,</i> <i>C. longifolia,</i> <i>C. rubra,</i>	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia, dostatok mŕtveho dreva, stabilné populácie druhov vyskytujúcich sa	2023 – 2032	Vlastník, správca, užívateľ	Finančná náhrada (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov	1

		<i>Epipactis microphylla, E. pontica, Erythronium dens-canis, Goodyera repens, Limodorum abortivum, Taxus baccata</i> <i>Aquila pomarina, Dendrocopos medius, Dendrocopos leucotos, Picus canus, Dryocopus martius, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Strix uralensis</i>	v území				
1.1.1.2.	Iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) lesy v chránených územiach	Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, Ls6.2	Zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	1
<p>Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (B zóna) v EFP 2 Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému manažmentovými zásahmi</p> <p>Realizáciou opatrení sa má dosiahnuť rôznorodá priestorová a veková štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls1.3 (*91E0) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls2.2 (*91G0) Dubovo-hrabové lesy panónske, Ls3.1 (*91H0) Teplomilné submediteránne dubové lesy, Ls3.51 Sucho- a kyslomilné dubové lesy, Ls4 (*9180) Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, s minimálnym výskytom nepôvodných druhov.</p>							
Opatrenie 1.2.1.	<p>Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, druhov na ne viazaných v zóne B v EFP 2</p> <p>Merateľný indikátor plnenia: výmera porastov so zlepšujúcim sa stavom lesných biotopov/priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov; zachovaný priaznivý stav biotopu a priaznivé podmienky pre existenciu druhov (existujúcich jedincov), nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitatov v rámci biotopov druhov, vhodné hniezdne a potravné podmienky</p>						
Číslo	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor	Predpokladaný termín	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob	EFP

aktivity			plnenia aktivity	realizácie		financovania	
1.2.1.1.	Iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) lesy v chránených územiach	Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4,	Zmenené kategórie lesa (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia)	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2
1.2.1.2.	Jemné spôsoby obhospodarovania bez realizovania obnovy (výchova, účelový jednotlivý výber) – zamerané na postupnú úpravu drevinového zloženia (zastúpenie drevín) a vytvorenie diferencovanej štruktúry porastov (horizontálne a vertikálne) blízkej prirodzeným / prírodným lesom.	Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, <i>Cephalanthera damasonium</i> , <i>C. longifolia</i> , <i>C. rubra</i> , <i>Epipactis microphylla</i> , <i>E. pontica</i> , <i>Limodorum abortivum</i> <i>Aquila pomarina</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Ficedula albicollis</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Strix uralensis</i> , <i>Pernis apivorus</i>	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov; prevaha prírodných lesov (v porastoch sa vyskytujú typické druhy drevín (podľa Katalógu biotopu) a bylín, min. 20 ks stromov na ha strednej hrúbky, min. 20 m ³ hrubého mŕtveho dreva na ha)	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2
1.2.1.3.	Ponechanie suchých stojacich, odumierajúcich, odumretých a dutinových stromov alebo ich skupín (ekonomicky nezaujímavých) v poraste, vrátane zlomených zvyškov kmeňov pri obnovnej, prípadne výchovnej ťažbe.	Dravce a dutinové hniezdiče, netopiere, <i>Rosalia alpina</i>	Zabezpečenie hniezdných a potravných možností	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2
1.2.1.4.	Ponechanie porastov, ktoré predstavujú hniezdy biotop dravcov, sov, alebo bociana	Dravce, sovy, bocian čierny	Stabilné hniezdenie na hniezdných lokalitách	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2

	čierneho bez zásahu vrátane náhodnej ťažby						
1.2.1.5.	Casové obmedzenie vykonávania úmyselnej a náhodnej ťažby - zásah vykonať v mimohniedznom období, od 15. júla do 28. februára bežného kalendárneho roka	Dutinové hniezdiče vtákov Lesné druhy netopierov	Zachovanie priaznivého stavu druhov	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2
<p>Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (C zóna) v EFP 3 Lesy s prírodou blízkeho hospodárstvom</p> <p>Realizáciou opatrení sa má dosiahnuť rôznorodá priestorová a veková štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls1.3 (*91E0) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls2.2 (*91G0) Dubovo-hrabové lesy panónske, Ls3.1 (*91H0) Teplomilné submediteránne dubové lesy, Ls3.51 Sucho- a kyslomilné dubové lesy, Ls4 (*9180) Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy s minimálnym výskytom nepôvodných druhov pri uplatňovaní princípov prírody blízkeho obhospodarovania lesa.</p>							
Opatrenie 1.3.1.	Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, k udržaniu a zlepšeniu stavu dravcov, sov, dutinových hniezdičov, bociana čierneho a netopierov v zóne C v EFP 3						
	Merateľný indikátor plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov (priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov), vekovo a priestorovo rôznorodé porasty, zachovanie hniezdných možností pre druhy						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.3.1.1.	Prírode blízke obhospodarovanie lesa v zmysle § 18 ods. 4 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesných biotopov; iniciovať zmenu kategórie hospodárskych lesov	Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4, <i>Lathyrus pisiformis</i> , <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Carex brevicollis</i> , <i>Cephalanthera damasonium</i> , <i>C. longifolia</i> , <i>C. rubra</i> ,	Zlepšený stav biotopov	2023 – 2032	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3

	na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) lesy v chránených územiach	<i>Epipactis microphylla</i> , <i>E. pontica</i> , <i>Goodyera repens</i> , <i>Limodorum abortivum</i> <i>Aquila pomarina</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Ficedula albicollis</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Strix uralensis</i> , <i>Pernis apivorus</i>					
1.3.1.2.	V rámci výchovných opatrení (prečistky až prebierky) ponechávať prípravné drevinu – ako jarabiny, vrby, osiky, brezy, pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 20 %	Dutinové hniezdiče	Potravné a hniezdne možnosti pre druhy	2023 – 2032	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3
1.3.1.3.	V rámci obhospodarovania ponechávať stromy na dožitie a suché, odumierajúce alebo odumreté stojace alebo ležaté drevo v porastoch	Ls1.3, Ls2.1, Ls2.2, Ls3.1, Ls3.51, Ls4, Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4,	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov; min. 10 ks živých stromov na ha strednej hrúbky, min. 10 m ³ hrubého mŕtveho dreva na ha	2023 – 2032	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3
1.3.1.4.	Ponechanie dutinových stromov (ekonomicky nezaujímavých) v poraste, vrátane zlomených zvyškov kmeňov pri obnovnej, prípadne výchovnej ťažbe.	Dravce a dutinové hniezdiče, netopiere, <i>Rosalia alpina</i>	Zabezpečenie hniezdných a potravných možností	2023 – 2032	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3
1.3.1.5.	Ponechanie porastov, ktoré predstavujú hniezdy biotop dravcov, sov, alebo bociana čierneho bez zásahu vrátane náhodnej ťažby	Dravce, sovy, bocian čierny	Stabilné hniezdenie na hniezdných lokalitách	2023 – 2032	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3

1.3.1.6.	Casové obmedzenie vykonávania úmyselnej a náhodnej ťažby - zásah vykonať v mimohniedznom období, od 15. júla do 28. februára bežného kalendárneho roka	Dutinové hniezdiče Lesné druhy netopierov	Zachovanie priaznivého stavu druhov	2023 – 2032	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3
----------	--	--	-------------------------------------	-------------	-----------------------------	--	---

Dlhodobý cieľ 2:							
APLIKOVANIE ZÁSAD UDRŽATEĽNOSTI CESTOVNÉHO RUCHU POSTAVENÉHO NAJMÄ NA REKREÁCII PRI POZNÁVANÍ PRÍRODY A KRAJINY A VZDELÁVACEJ PONUKE PRE NÁVŠTEVNÍKA							
<i>Operatívny cieľ 2.1:</i> Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Slovenský kras							
Výsledkom opatrení je otvorenie návštevníckeho centra a zvýšenie počtu verejne prístupných jaskýň, starostlivosť o turistickú infraštruktúru a zjednotenie správy štátnych pozemkov pre zlepšenie ponuky služieb.							
Opatrenie	Príprava a realizácia návštevníckeho a informačného centra						
2.1.1	Merateľný indikátor plnenia: počet funkčných centier pre návštevníkov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.1.1.1.	Otvorenie a funkčná prevádzka návštevníckeho centra		Počet funkčných centier pre návštevníkov	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
Opatrenie	Jednotná správa štátnych pozemkov vrátane prístupných jaskýň pre lepšie poskytovanie služieb						
2.1.2	Merateľný indikátor plnenia: počet prevádzkovaných jaskýň pre verejnosť, počet km turistickej infraštruktúry						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

2.1.2.1	Prevzatie prevádzky 3 sprístupnených jaskýň pod správu NP Slovenský kras		Počet prevádzkovaných jaskýň pre verejnosť	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
2.1.2.2	Starostlivosť o turistickú infraštruktúru na štátnych pozemkoch		Počet km turistickej infraštruktúry	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
<p>Operatívny cieľ 2.2: Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Slovenský kras</p> <p>Realizáciou opatrení tohto cieľa sa vytvorí ponuka produktov trvalo udržateľného cestovného ruchu na území národného parku a jeho ochranného pásma a zabezpečí sa jednotná elektronická platforma pre distribúciu.</p>							
Opatrenie	Definovanie produktov ekoturizmu a ich postupné zavádzanie						
2.2.1.	Merateľný indikátor plnenia: vytvorená a realizovaná stratégia rozvoja						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.2.1.1.	Spracovanie stratégie rozvoja ekoturizmu národného parku a jej realizácia		Štúdia/manuál/realizácia	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
Opatrenie	Elektronická distribúcia ponuky prírodných a kultúrnych hodnôt						
2.2.2.	Merateľný indikátor plnenia: funkčná elektronická platforma distribúcie ponuky produktov a služieb						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.2.2.1.	Vytvorenie elektronickej distribúcie ponuky		Elektronická platforma	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
Opatrenie	Marketingové aktivity na podporu ekoturizmu s jednotnou správou						

2.2.3.	Merateľný indikátor plnenia: jednotná správa ponuky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.2.3.1.	Integrovanie marketingovej komunikácie ekoturizmu		Jednotná správa ponuky	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	

Dlhodobý cieľ 3:							
ZVYŠOVANIE ÚROVNE POZNANIA PREDMETOV OCHRANY A FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH ICH STAV							
<i>Operatívny cieľ 3.1:</i> Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v národnom parku a v jeho ochrannom pásme.							
Realizáciou opatrení sa získajú recentné údaje o výskyte a stave všetkých predmetov ochrany chráneného územia.							
Opatrenie	Realizácia výskumov (botanické, fytoecologické, zoologické, lesnícke, geologické a iné.)						
3.1.1	Merateľný indikátor plnenia: údaje o výskyte a stave predmetov ochrany						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.1.1	Realizácia výskumov na území NP a jeho ochranného pásma	Všetky predmety ochrany	Správy z výskumov, záznamy v KIMS	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky
Opatrenie	Pravidelný monitoring druhov a biotopov						
3.1.2	Merateľný indikátor plnenia: údaje o stave biotopov a druhov						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.2.1	Pravidelný monitoring nelesných biotopov európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Všetky nelesné biotopy vedené ako predmety ochrany	Správy z monitoringov, záznamy v KIMS	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky
3.1.2.2	Pravidelný monitoring lesných biotopov európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Všetky lesné biotopy vedené ako predmety ochrany	Správy z monitoringov, záznamy v KIMS	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky
3.1.2.3	Pravidelný monitoring rastlín európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Všetky rastlinné predmety ochrany	Správy z monitoringov, záznamy v KIMS	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky
3.1.2.4	Pravidelný monitoring živočíchov európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Všetky živočíšne predmety ochrany	Správy z monitoringov, záznamy v KIMS	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky
3.1.2.5	Mapovanie a monitoring výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a živočíchov	Invázne druhy rastlín a živočíchov	Evidencia výskytu nepôvodných druhov	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky

Dlhodobý cieľ 4:

ZACHOVANIE ALEBO ZLEPŠOVANIE STAVU NELESNÝCH BIOTOPOV A DRUHOV

Operatívny cieľ 4.1: Zachovanie trvalých trávnych porastov na nezmenšujúcej sa výmere

Realizáciou opatrení cieľa sa má dosiahnuť zlepšenie alebo zachovanie priaznivého stavu nelesných biotopov trvalých trávnych porastov Lk1 (6510) Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk5 (6430) Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk7 Psiarkové aluviálne lúky, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Tr1 (6210) Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte, Tr2 (*6240) Subpanónske travinno-bylinné porasty, Tr5 (6190) Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Tr6 Teplomilné lemy, Tr7 Mezofilné lemy, Tr8 (*6230) Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty

na silikátovom substráte, Pi5 (*6110) Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázičických substrátoch a druhy rastlín a živočíchov na ne viazané.							
Opatrenie	Pravidelná starostlivosť o lúčne a travinno-bylinné biotopy a druhy na ne viazané						
4.1.1	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera lúčnych a travinno-bylinných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.1.1	Pravidelné mechanizované kosenie lúk a pasienkov – 1 až 2 krát za rok (s následným odstránením biomasy; odvoz vyhrabanej biomasy/sena – až po jeho presušení), prípadne s extenzívnym pasiením po prvej kosbe.	Lk1, Lk3, Lk5, Lk6, Lk7, Tr1, Tr2, Tr8 <i>Echium russicum, Pulsatilla grandis, Pulsatilla patens, Thlaspi jankae, Gymnadenia conopsea, Anacamptis coriophora, Orchis militaris, Orchis purpurea, Pulmonaria angustifolia, Gladiolus imbricatus, Lilium bulbiferum, Muscari botryoides</i> <i>Coturnix coturnix, Aquila pomarina, Lanius collurio</i>	Každoročne pokosený biotop, bez stariny a nežiadúcej sukcesie; zlepšený stav biotopov	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	4, 5, OP
4.1.1.2	Pravidelná extenzívna pastva lúk a pasienkov hovädzím dobytkom, ovcami alebo inými hospodárskymi zvieratami	Lk1, Lk3, Lk7, Tr1, Tr2, Tr6, Tr7, Tr5, Tr8, Pi5 <i>Onosma viridis (tornensis), Echium russicum, Pulsatilla grandis, Pulsatilla patens, Thlaspi jankae, Gymnadenia conopsea, Anacamptis coriophora, Orchis militaris, Orchis purpurea, Pulmonaria angustifolia, Gladiolus imbricatus, Lilium bulbiferum, Neotinea tridentata, Neotinea ustulata, Astragalus</i>	Každoročne vypasovaný biotop, bez stariny a nežiadúcej sukcesie; biotop nie je pasiením zdegradovaný alebo poškodený; udržiavaný alebo zlepšený stav predmetných	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	4, 5, OP

		<i>vesicarius, Asyneuma canescens, Minuartia setacea, Odontarrhena tortuosa subsp heterophylla, Iris pumila, Muscari botryoides</i> <i>Sylvia nisoria, Jynx torquilla, Lullula arborea</i> <i>Spermophilus citellus</i>	biotopov a dotknutých druhov				
4.1.1.3	Pravidelné kosenie vlhkých lúk ručne alebo ľahkými mechanizmami 1 až 2 krát za rok s následným odstránením biomasy	Lk5, Lk6, Lk7, Lk10 <i>Epipactis palustris, Dactylorhiza incarnata, Iris sibirica</i>	Každoročne pokosený biotop, bez stariny a nežiadúcej sukcesie; zlepšený stav biotopov	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	4, 5, OP
4.1.1.4	Výrub sukcesných drevín na lúkach a pasienkoch s ponechávaním solitérnych jedincov stromov	Tr1, Tr2, Tr5, Tr8, Lk1, Lk3, Lk5, Lk6, Lk7, Lk10 <i>Adenophora lilifolia, Dracocephalum austriacum, Echium russicum, Ferula sadleriana, Iris aphylla subsp hungarica, Onosma viridis (tornensis), Pulsatilla grandis, Pulsatilla patens, Thlaspi jankae, Epipactis palustris, Gymnadenia conopsea, Gymnadenia odoratissima, Orchis mascula, Platanthera chlorantha, Anacamptis coriophora, Neotinea tridentata, Neotinea ustulata, Orchis militaris, Orchis purpurea, Astragalus vesicarius, Asyneuma canescens, Crupina vulgaris, Minuartia setacea, Muscari</i>	Biotop bez nežiadúcej sukcesie – bez náletov drevín	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	4, 5, OP

		<i>botryoides, Odontarrhena tortuosa subsp heterophylla, Pulmonaria angustifolia, Gladiolus imbricatus, Iris pumila, Lilium bulbiferum, Onosma arenaria, Seseli peucedanoides, Sesleria heufleriana, Silene donetzica, Vinca herbacea Cerambyx cerdo</i>					
4.1.1.5	Mulčovanie lúk a pasienkov s výskytom náletových drevín alebo expanzívnych druhov rastlín	Tr1, Tr2, Lk1, Lk3, Lk7 <i>Echium russicum, Pulsatilla grandis, Pulsatilla patens, Thlaspi jankae, Gymnadenia conopsea, Anacamptis coriophora, Orchis militaris, Orchis purpurea, Pulmonaria angustifolia, Gladiolus imbricatus, Lilium bulbiferum, Muscari botryoides</i>	Lúky a pasienky bez expanzívnych druhov rastlín alebo mladých náletov drevín, pripravené na ďalšie užívanie	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	4, 5, OP
Opatrenie	Ochranné opatrenia zamerané na likvidáciu invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín						
4.1.2	Merateľný indikátor plnenia: výmera zachovaného alebo zlepšujúceho sa stavu biotopov a biotopov druhov rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.2.1	Likvidácia invázných drevín (<i>Robinia pseudoaccacia, Ailanthus altissima, Lycium barbarum</i>) injektážou s použitím schválených a registrovaných chemických látok	Všetky dotknuté biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2023 – 2032 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3, 4, 5, OP

4.1.2.2	Likvidácia invázných rastlín, ktoré sú súčasťou narušených stanovišť – vytrhávaním a/alebo kosením pred kvitnutím (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> , <i>Fallopia sp.</i> , <i>Solidago canadensis</i> , <i>Solidago gigantea</i> , <i>Asclepias syriaca</i> , <i>Impatiens glandulifera</i>)	Všetky dotknuté biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2023 – 2032 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3, 4, 5, OP
4.1.2.3	Likvidácia invázných rastlín, ktoré sú súčasťou poloprirodzených lúk a pasienkov – vytrhávaním a/alebo kosením pred kvitnutím (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> , <i>Solidago canadensis</i> , <i>Solidago gigantea</i> , <i>Asclepias syriaca</i>)	Všetky dotknuté biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia, invázne druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnej až úplnej likvidácii	2023 – 2032 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3, 4, 5, OP
<p>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie ostatných nelesných biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere.</p> <p>Realizáciou opatrení sa má dosiahnuť zlepšenie alebo zachovanie priaznivého stavu nelesných biotopov Br6 (6240) Brehové porasty deväťsilov, Kr2 (5130) Porasty borievky obyčajnej, Kr6 (*40A0) Xerotermné kroviny, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd, Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch vôd, Pr3 (*7220) Penovcové prameniská, Sk1 (8210) Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou, Sk6 (*8160) Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Sk8 (8310) Nesprístupnené jaskynné útvary a druhy raastlín a živočíchov na ne viazané.</p>							
Opatrenie 4.2.1	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu alebo zachovaniu stavu ostatných nelesných biotopov a starostlivosť o druhy na ne viazané						
	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera ostatných nelesných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

4.2.1.1	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami, t.j. drevinami, ktoré nie sú charakteristické pre daný biotop	Kr2, Kr6, Kr8, Kr9 <i>Epipactis palustris, Orchis militaris, Orchis purpurea, Neotinea tridentata, Neotinea ustulata, Gymnadenia conopsea</i>	Zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných krovinných biotopov; v biotope sa nenachádzajú dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov	2023 – 2032 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3, 4, 5, OP
4.2.1.2	Výrub sukcesných drevín na častiach ostatných nelesných biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu	Br6, Pr3 <i>Dactylorhiza incarnata</i>	Biotop bez nežiadúcej sukcesie – bez náletov drevín	2023 – 2032 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3, 4, 5, OP
4.2.1.3	Pravidelné kosenie ostatných nelesných biotopov ručne alebo ľahkými mechanizmami 1 až 2 krát za rok s následným odstránením biomasy	Br6, Pr3 <i>Dactylorhiza incarnata</i>	Každoročne pokosený biotop, bez stariny a nežiadúcej sukcesie; zlepšený stav biotopov	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3, 4, 5, OP
Opatrenie 4.2.2	Opatrenia vedúce k zlepšeniu alebo zachovaniu stavu skalných, sutinových, jaskynných biotopov a starostlivosť o druhy na ne viazané						
	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera skalných, sutinových a jaskynných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.2.2.1	Režim bez vykonávania činností meniacich priaznivý stav skalných, sutinových a jaskynných biotopov.	Sk1, Sk6, Sk8 Všetky druhy netopierov <i>Primula auricula</i>	Nesúhlasné stanoviská k vykonávaniu činností meniacich	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	Všetky

		<i>Falco peregrinus, Bubo bubo</i>	priaznivý stav skalných, sutinových a jaskynných biotopov.				
4.2.2.2	Zachovanie pôvodného charakteru vchodu podzemných priestorov nachádzajúcich sa na území (pre ochranu synantropných a lesných druhov netopierov).	Sk8 Všetky druhy netopierov <i>Duvalius hungaricus</i>	Počet podzemných priestorov s pôvodným vchodom bez akýchkoľvek inštalovaných zábran.	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	Všetky
4.2.2.3	Zabezpečovanie dohľadu nad výskumnými aktivitami v podzemných priestoroch a ich usmerňovanie s ohľadom na ročný biocyklus netopierov.	Sk8 Všetky druhy netopierov <i>Duvalius hungaricus</i>	Stabilná, neklesajúca početnosť netopierov v rámci jednotlivých podzemných priestorov.	2023 – 2032 (podľa potreby)	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	Všetky
<p><u>Operatívny cieľ 4.3:</u> Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej ich dĺžke.</p> <p>Realizáciu opatrení sa majú zachovať brehové porasty pozdĺž vodných tokov, ktoré tvoria biotop európskeho významu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy.</p>							
Opatrenie	Zachovanie prirodzeného charakteru vodných tokov						
4.3.1.	Merateľný indikátor plnenia: dĺžka zachovaných vodných tokov, bez zásahov, so zachovanými brehovými porastmi, podmienky pre druhy živočíchov viazané na vodné toky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.3.1.1.	Pri obhospodarovaní v lesných porastoch zamedziť zasahovaniu (napr.	Ls1.3 <i>Lutra lutra</i>	Korytá tokov a predmetné biotopy	2023 – 2032	Užívateľ, správca,	Zdroje EÚ, štátny rozpočet,	2, 3, OP

	približovanie dreva, vchádzanie technikou do dotknutých vodných tokov	<i>Salamandra salamandra</i> <i>Bythinella pannonica</i> (syn. <i>Sadleriana pannonica</i>) <i>Natrix tessellata</i>	sa mechanicky nenarušujú (prechádzaním mechanizmov alebo pri prípadnom vyťahovaní dreva); udržaný alebo zlepšený stav biotopu		vlastník	vlastné zdroje	
<p>Operatívny cieľ 4.4: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v areáli Turnianskeho hradu a jeho okolí v EFP 6.1 Areál Turnianskeho hradu.</p> <p>Realizáciou opatrení sa má dosiahnuť zlepšenie alebo zachovanie priaznivého stavu nelesných biotopov a druhov na ne viazaných v areáli Turnianskeho hradu a jeho okolí.</p>							
Opatrenie	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu alebo zachovaniu stavu vyskytujúcich sa biotopov						
4.4.1.	Merateľný indikátor plnenia: výmera vyskytujúcich sa biotopov so zachovalým stavom						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.4.1.1.	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu vplyvom zarastania náletovými drevinami – výrub drevín	Tr1, Tr2, Tr5, Pi5 <i>Onosma viridis (tornensis)</i> <i>Lacerta viridis</i> <i>Lullula arborea</i>	Realizované sú manažmentové činnosti za účelom odstránenia prípadných sukcesných drevín; v biotopoch sa nenachádzajú sukcesné dreviny, ktoré by mali	2023 – 2032 (podľa potreby)	Užívateľ, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	6.1

			negatívny vplyv na stav biotopov				
4.4.1.2.	Pravidelná extenzívna pastva areálu hradu a blízkeho okolia kozami alebo inými hospodárskymi zvieratami	Tr1, Tr2, Tr5, Pi5 <i>Onosma viridis (tornensis)</i> <i>Lacerta viridis</i> <i>Lullula arborea</i>	Každoročne vypasený biotop, bez stariny a nežiadúcej sukcesie; biotop nie je pasením zdegradovaný alebo poškodený	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	6.1
<u>Operatívny cieľ 4.5:</u> Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v opustených kameňolomoch v EFP 6.2 Kameňolomy.							
Realizáciou opatrenia sa má komplex sekundárnych biotopov vyskytujúcich sa v opustených kameňolomoch priblížiť prirodzenému stavu.							
Opatrenie	Ponechanie skalných biotopov v opustených kameňolomoch bez manažmentových zásahov						
4.5.1.	Merateľný indikátor plnenia: počet vyskytujúcich sa druhov, ktoré indikujú priblíženie sa k stavu prirodzených biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.5.1.1.	Žiadny manažment vo vytvorených skalných stenách vytvárených kameňolomov	<i>Bubo bubo</i> , <i>Falco peregrinus</i>	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov a biotopov druhov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne opatrenia	2023 – 2032 (každoročne)	Užívateľ, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	6.2

Dlhodobý cieľ 5: ZACHOVANIE KRAJINNÉHO RÁZU ÚZEMIA A JEHO ESTETICKEJ A PRÍRODNEJ HODNOTY							
<p><i>Operatívny cieľ 5.1:</i> Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane ochranného pásma národného parku.</p> <p>Opatrenia by mali viesť k zachovaniu súčasnej zástavby obcí na území národného parku, bez prvkov modernej architektúry a veľkých rekreačných centier v chránenom území, ako aj k zvýšenej podpore tradičného obhospodarovania lúk a pasienkov.</p>							
Opatrenie	Regulácia a usmernenie stavebnej činnosti						
5.1.1	Merateľný indikátor plnenia: zachovaný súčasný rozsah urbanizovania územia						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.1.1.1	Umiestňovanie nových stavieb v území národného parku povoliť len na pozemky (miesta), s existujúcimi základmi alebo pozostatkami po starých stavbách.		Zachovaný súčasný rozsah (z obdobia do r. 2022) urbanizovania územia (zachované množstvo stavieb, vrátane stavieb na miestach bývalých stavieb) a zachovaný stav biotopov na existujúcej výmere	2023 – 2032	Užívateľ		3, 4, 5, 6
5.1.1.2	Pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie prihliadať na záujmy ochrany prírody		Stanoviská Správy NP Slovenský kras k územnoplánovacím dokumentáciám, účasť na verejných prerokovaniach k územným plánom (samospráva, obce)	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras		Všetky

5.1.1.3	Preferencia tzv. mäkkého turizmu, nie výstavba rozsiahlych areálov		Turistické využívanie územia vhodné pre dané prírodné prostredie, zachovávajúce charakter krajiny	2023 – 2032	Užívateľ, Správa NP Slovenský kras	Užívatelia, vlastníci, Správa NP Slovenský kras	
Opatrenie	Uplatňovanie technických požiadaviek na zachovanie miestnej pôvodnej architektúry						
5.1.2	Merateľný indikátor plnenia: zachovanie pôvodného architektonického štýlu objektov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.1.2.1	Pri rekonštrukcii stavieb, príp. pri výstavbe nových objektov zabezpečiť zachovanie tradičnej architektúry daného územia; použiť tradičné prírodné materiály		V rámci stanovísk Správy NP Slovenský kras k stavebnej činnosti sú uvedené podmienky, dodržaním ktorých je zachovanie pôvodnej architektúry dotknutých stavieb. Vzhľad rekonštruovaných objektov / nových stavieb zodpovedá pôvodnej architektúre územia; použité sú tradičné prírodné materiály – drevo a kameň	2023 – 2032	Vlastník		
Opatrenie	Podpora individuálneho hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, chov tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat						
5.1.3	Merateľný indikátor plnenia: Zachovanie individuálneho hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, zachovanie tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat, udržiavanie pasienkovej krajiny v okolí sídiel						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

5.1.3.1	Hospodárenie v rámci súkromných pozemkov s ornou pôdou a trvalými trávnyimi porastami využívanými na kosenie a sušenie sena a pasenie hospodárskych zvierat		Obhospodarovanie krajiny súkromnými osobami, miestnymi obyvateľmi	2023 – 2032	Vlastníci, užívatelia	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4, 5, OP
5.1.3.2	Podpora chovov predovšetkým tradičných plemien oviec, kôz a hovädzieho dobytká		Pretrvávajúci chov pôvodných druhov hospodárskych zvierat	2023 – 2032	Vlastníci, užívatelia		4, 5, OP
Opatrenie	Opatrenia vedúce k podpore a k zachovaniu starých odrôd ovocných vysokokmenných stromov rastúcich a pestovaných v území						
5.1.4	Merateľný indikátor plnenia: zachované pestovanie (lokálnych) starých odrôd ovocných stromov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.1.4.1	Zmapovanie (so zameraním) a dokumentácia existujúcich starých ovocných stromov		Staré ovocné stromy sú zmapované; súčasťou ich evidencie a dokumentácie je aj ich zameranie GPS prístrojom a urobená je fotodokumentácia plodov	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras, prípadne externý odborník zaoberajúci sa pomológiou	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	Všetky
5.1.4.2	Rokovanie s odborníkmi zaoberajúcimi sa pomológiou o spolupráci pri determinovaní odrôd ovocných stromov, rastúcich v území		Zrealizované rokovanie s odborníkmi na pomológiu (napr. aj v rámci Fakulty ekológie TU vo Zvolene) a je dohodnutá spolupráca	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	
5.1.4.3	Determinácia jednotlivých odrôd zmapovaných ovocných stromov pomológom; Určenie najohrozenejších a najcennejších lokálne (či regionálne) pestovaných odrôd – v rámci zmapovaných		Predmetné jedince sú podľa možnosti pomologicky determinované; sú určené najcennejšie odrody, ktoré je potrebné v území zachrániť a ďalej pestovať	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras + zodpovedný pomológ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	

	ovocných stromov, príp. aj nových odrôd (miestnych semenáčov), ktoré je potrebné zachrániť a pestovať						
5.1.4.4	Výsadba vysokokmenných stromov (podpníkov) na vytypovaných miestach (v rámci existujúcich výsadiieb alebo na nových miestach*) a štepenie** zistených najohrozenejších / najcennejších odrôd do pripravených podpníkov.		Výsadba vysokokmenných podpníkov je zrealizovaná (výmera)	2023 – 2032	Užívateľ + Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	4, 5 OP NP
Opatrenie	Manažmentové opatrenia vedúce k udržaniu a zlepšeniu stavu vybraných abiotických javov						
5.1.5	Merateľný indikátor plnenia: zachovaný stav vybraných abiotických javov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.1.5.1	Starostlivosť o kameňolomy	kameňolomy	Kameňolomy bez nelegálnej ťažby a vyvezeného komunálneho a stavebného odpadu, novovytvorené a funkčné vodné plochy pre reprodukciu obojživelníkov	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6.2
<p><i>Operatívny cieľ 5.2:</i> Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprirodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Turnianskeho hradu.</p> <p>Opatrenia by mali viesť k využívaniu kultúrno-historickej lokality v súlade s dotknutými predmetmi ochrany prírody.</p>							
Opatrenie	Náučné a rekreačné využívanie a ochrana hradného areálu s ohľadom na zachovanie prírodovedných a kultúrno-historických hodnôt (kultúrnej pamiatky)						

5.2.1.	Merateľný indikátor plnenia: udržaný stav biotopov a druhov rastlín a zachovaný alebo zlepšený technický stav kultúrnej pamiatky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.2.1.1.	Zachovanie súčasnej trasy turistického/náučného chodníka v areáli Turnianskeho hradu		Zachovaný turistický/náučný chodník vo vyhovujúcom a funkčnom stave – s informačnými tabuľami v dobrom stave	2023 – 2032	Užívateľ, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6.1
5.2.1.2	Údržba náučného chodníka a areálu hradu sa bude realizovať v nasledovnom rozsahu: kosenie okolo turistického/náučného chodníka, kosenie nádvorja, odstraňovanie pňových výmladkov a pasenie kozami		turistický/náučný chodník je udržiavaný a priechodný – je v prevádzkovom stave	2023 – 2032	Užívateľ, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6.1
Opatrenie 5.2.2	Realizácia záchranných a konzervačných prác v areáli Turnianskeho hradu s ohľadom na zachovanie prírodovedných a historicko-pamiatkových hodnôt lokality						
	Merateľný indikátor plnenia: zachovaný stav kultúrnej pamiatky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.2.2.1	Konzervačné a rekonštrukčné práce na historických murivách objektov hradu s použitím tradičných technológií a len v súlade s usmernením a požiadavkami pamiatkového úradu		Stavebné a konzervačné práce na hrade sú realizované v predpísanej kvalite a v súlade s požiadavkami pamiatkového úradu	2023 – 2032	Užívateľ	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6.1

5.2.2.2	Záchranné práce na kultúrnej pamiatke (stavebné a konzervačné, vrátane súvisiacich terénnych prác - pri/na múroch alebo objektoch) a súvisiace archeologicko-výskumné práce realizovať s dôrazom na predmety ochrany a záujmy ochrany prírody - na lokalite po dohode a len s odborným dozorom pracovníka Správy NP Slovenský kras		Zachovaný stav predmetných biotopov a druhov, zachovaná početnosť chránených a ohrozených druhov, nedochádza k výrubu starých a starších stromov, v areáli hradu sú zachované špecifické mikroklimatické podmienky (svetelné a vlhkostné)	2023 – 2032	Užívateľ, Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	6.1
<i>Operatívny cieľ 5.3: Posudzovanie dopadu investičných a rozvojových aktivít na migráciu živočíchov a eliminovanie bariérového efektu existujúcej infraštruktúry.</i>							
Prevenčia, eliminácia, minimalizácia a kompenzácia vplyvov investičných a rozvojových aktivít na migráciu živočíchov.							
Opatrenie	Posudzovanie plánov/projektov a regulácia investičných zámerov v NP Slovenský kras a jeho ochrannom pásme						
5.3.1.	Merateľný indikátor plnenia: posudzovanie plánov/projektov v procese SEA, EIA						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.3.1.1	Pri príprave investičných zámerov neplánovať urbanizáciu (zastavanie) plôch biotopov a druhov európskeho alebo národného významu okrem verejného technického vybavenia územia		Stanoviská Správy NP Slovenský kras k investičným zámerom	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	vlastné zdroje	Všetky
5.3.1.2	Rokovania so zainteresovanými subjektami ohľadne investičných zámerov		Realizovanie rokovaní ku prevencii, eliminácii dopadov investičných zámerov na migráciu živočíchov a určenie	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	vlastné zdroje	Všetky

			podmienok na kompenzáciu vplyvov				
Opatrenie 5.3.2	Detailná migračná štúdia živočíchov pre územie NP Slovenský kras a jeho ochranné pásmo						
	Merateľný indikátor plnenia: strategická migračná štúdia, mapa chránených území, Natura 2000, jadrové oblasti a hlavné migračné koridory cieľových druhov a mapa ich rozšírenia						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
5.3.2.1	Plán monitoringu migračných koridorov		Monitoring migračných koridorov živočíchov, identifikácia kritických prechodov na existujúcej infraštruktúre (terénny prieskum, fotopasce, zimný monitoring, monitorovanie mortality na cestách, telemetria)	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	
5.3.2.2	Vypracovanie štúdie na základe monitoringu		Spracované dáta z terénneho prieskumu (monitoring, fotopasce, telemetria), mapa biokoridorov a kritických prechodov na súčasnej infraštruktúre, zapracovanie technických a organizačných opatrení (napr. ekodukty) pre minimalizáciu negatívnych dopadov infraštruktúry na prírodné biotopy a voľne žijúce živočíchy	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	
5.3.2.3	Finálny dokument – príručka pre kompetentné inštitúcie a zainteresované subjekty		Štúdia poskytuje podrobné informácie o priechodnosti predmetného územia v NP	2023 – 2032	Správa NP Slovenský kras	Zdroje EÚ, štátny rozpočet,	

			Slovenský kras a jeho ochrannom pásmo pre živočíchy a navrhuje možné riešenia, ktoré majú zabezpečiť jej zachovanie, prípadne viesť k zlepšeniu priechodnosti dopravnej infraštruktúry.			vlastné zdroje prijímateľa	
--	--	--	---	--	--	----------------------------	--

4. FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ

4.1. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania

Tab. 12: Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 – 2032 (v tisíc EUR)

Opatrenie / €	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<i>Operatívny cieľ 1.1:</i> Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (A zóna)										
1.1.1.1	83.794	83.794	83.794	83.794	83.794	83.794	83.794	83.794	80	80
1.1.1.2	35	0	0	0	0	0	0	0	0	50
<i>Operatívny cieľ 1.2:</i> Obnova prirodzených lesných ekosystémov (B zóna)										
1.2.1.1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5
1.2.1.2	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130
1.2.1.3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.2.1.4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.2.1.5	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
<i>Operatívny cieľ 1.3:</i> Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (C zóna)										
1.3.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.1.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.3.1.3	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
1.3.1.4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
1.3.1.5	31.5	31.5	31.5	31.5	31.5	31.5	31.5	31.5	31.5	31.5
1.3.1.6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Operatívny cieľ 2.1:</i> Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Slovenský kras										
2.1.1.1	10	1500	15	15	15	15	15	15	15	15
2.1.2.1	5	20	20	20	20	20	20	20	20	20
2.1.2.2	5	9.3	9.3	9.3	9.3	9.3	9.3	9.3	9.3	9.3
<i>Operatívny cieľ 2.2:</i> Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Slovenský kras										
2.2.1.1	5	0	0	0	0	0	0	5	0	0
2.2.2.1	15	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
2.2.3.1	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5

Opatrenie / €	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<i>Operatívny cieľ 3.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v národnom parku, ako aj jeho ochrannom pásme</i>										
3.1.1.1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3.1.2.1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3.1.2.2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3.1.2.3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3.1.2.4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3.1.2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5
<i>Operatívny cieľ 4.1: Zachovanie trvalých trávnych porastov na nezmenšujúcej sa výmere</i>										
4.1.1.1	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95
4.1.1.2	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
4.1.1.3	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
4.1.1.4	18.5	18.5	18.5	18.5	18.5	18.5	18.5	18.5	18.5	18.5
4.1.1.5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
4.1.2.1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
4.1.2.2	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
4.1.2.3	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
<i>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie ostatných nelesných biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere</i>										
4.2.1.1	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
4.2.1.2	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
4.2.1.3	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
4.2.2.1	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
4.2.2.2	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
4.2.2.3	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
<i>Operatívny cieľ 4.3: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej ich dĺžke</i>										
4.3.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Operatívny cieľ 4.4: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v areáli Turnianskeho hradu a jeho okolí</i>										
4.4.1.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.4.1.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Operatívny cieľ 4.5: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v opustených kameňolomoch.</i>										
4.5.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Operatívny cieľ 5.1: Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane ochranného pásma národného parku</i>										

Opatrenie / €	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5.1.1.1	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
5.1.1.2	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15
5.1.1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.2.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.3.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.3.2	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
5.1.4.1	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
5.1.4.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
5.1.4.3	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
5.1.4.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
5.1.5.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
<i>Operatívny cieľ 5.2: Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Turnianskeho hradu</i>										
5.2.1.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
5.2.1.2	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
5.2.2.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2.2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Operatívny cieľ 5.3: Posudzovanie dopadu investičných a rozvojových aktivít na migráciu živočíchov a eliminovanie bariérového efektu existujúcej infraštruktúry</i>										
5.3.1.1	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
5.3.1.2	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
5.3.2.1	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
5.3.2.2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
5.3.2.3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Spolu v tisíc €	554.44	2005.24	520.24	520.24	520.24	520.24	520.24	527.24	516.45	571.45

4.2. Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti

Plnenie aktivít by malo byť kontrolované na úrovni Správy NP Slovenský kras podľa termínov v harmonograme navrhovaných opatrení (kapitola 3.3.) naplnením výstupu aktivity podľa stanoveného indikátora. Termíny odpočtu budú nastavené logicky v termínoch, kedy je možné kontrolovať výstupy. V tabuľke je vyznačené predpokladané trvanie aktivity znakom x pre príslušný rok, ak je políčko tabuľky červene vyfarbené je v danom roku pri aktivite predpokladaný kontrolovateľný výstup.

Tab. 13: Harmonogram realizácie navrhnutých opatrení s vyznačenými termínmi ich odpočtu

Opatrenie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<u>Operatívny cieľ 1.1:</u> Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (A zóna).										
1.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 1.2:</u> Obnova prirodzených lesných ekosystémov (B zóna)										
1.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 1.3:</u> Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (C zóna)										
1.3.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 2.1:</u> Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie Národného parku Slovenský kras.										
2.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.1.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 2.2:</u> Vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií Národného parku Slovenský kras										
2.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2.3.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 3.1:</u> Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v národnom parku, ako aj jeho ochrannom pásme										
3.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.1.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.1.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.1.2.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.1.2.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.1.2.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 4.1:</u> Zachovanie trvalých trávnych porastov na nezmenšujúcej sa výmere										

Opatrenie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
4.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.2.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie ostatných nelesných biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere</i>										
4.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.2.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.2.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.2.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.2.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.2.2.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Operatívny cieľ 4.3: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej ich dĺžke</i>										
4.3.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Operatívny cieľ 4.4: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v areáli Turnianskeho hradu a jeho okolí</i>										
4.4.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.4.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Operatívny cieľ 4.5: Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov v opustených kameňolomoch.</i>										
4.5.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Operatívny cieľ 5.1: Zamedzenie urbanizovania územia národného parku, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane ochranného pásma národného parku</i>										
5.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.3.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.3.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.4.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.4.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.4.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.1.4.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opatrenie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5.1.5.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 5.2:</u> Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Turnianskeho hradu										
5.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.2.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.2.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.2.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<u>Operatívny cieľ 5.3:</u> Posudzovanie dopadu investičných a rozvojových aktivít na migráciu živočíchov a eliminovanie bariérového efektu existujúcej infraštruktúry										
5.3.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.3.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.3.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.3.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.3.2.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Výstupom kontroly bude správa o vykonanej kontrole, ktorá bude odoslaná orgánu ochrany prírody, ktorý schvaľuje program starostlivosti o chránené územie s prípadnými návrhmi na modifikáciu programu starostlivosti podľa výsledkov riešených aktivít. Modifikácie budú považované za dodatky programu starostlivosti a po prerokovaní a schválení orgánom ochrany prírody sa stanú integrálnou súčasťou programu starostlivosti.

5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

GEOLOGIA, GEOMORFOLÓGIA, HYDROGEOLOGIA, KLIMATOLÓGIA, SPELEOLÓGIA, ŤAŽBA SUROVÍN

- BARABAS, D. 2001. Interakcia povrchových, podzemných vôd a zrážok v povodí Bodvy medzi profilmi Medzev a Moldava nad Bodvou. Geografické aspekty stredoevropského priestoru, zborník referátov konferencie. Brno, 280-285.
- BARABAS, D. 2003. Niektoré problémy a špecifiká vzťahu zrážok podzemných vôd, povrchových vôd a vôd v Jasovskej jaskyni. Geografické aspekty stredoevropského priestoru, zborník referátov konferencie. Brno, 249-253.
- BARABAS, D. - HAVIAROVÁ, D. 2003. Vzťah povrchových a podzemných vôd v okolí Jasova. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 8, 20-22.
- BARABAS, D. - HAVIAROVÁ, D. 2004. Hodnotenie vzájomného vzťahu vybraných hydrogeologických prvkov spojených s rozdelením obehu vôd v oblasti Jasova za obdobie rokov 1999 – 2002. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 4. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 95-103.
- BARABAS, D. - HOCHMUTH, Z. 2003. Vzťah povrchových a podzemných vôd v okolí Jasova. Správa za hydrologický rok 2002 a 2003. Msc. Archív SSJ Liptovský Mikuláš.
- BARABAS, D. - HOCHMUTH, Z. - PEŠKO, M. 2002. Vzťah povrchových a podzemných vôd v okolí Jasova. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 3. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 112-116.
- BARABAS, D. - FOGAŠ, A. - ROSIČ, M. 2002. Porovnanie návštevnosti sprístupnených jaskýň Národného parku Slovenský kras a Národného parku Aggteleki. Biosférické rezervácie na Slovensku. Zborník zo 4. medzinárodnej konferencie "25. výročie vyhlásenia I. slovenskej BR Slovenský kras v Rožňave 28. - 29. X. 2002", 200 – 204
- BARONĚ, I. 2002. Speleogenesis along sub-vertical joints: A model of plateau karst shaft development. A case study: the Dolný vrch Plateau (Slovak Republic). Cave and Karst Science, 29, 1, 5-12.
- BELLA, P. 2000. Problematika vývojových úrovní jaskyne Domice. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 5, 3-6.
- BELLA, P. 2000. Základné morfológické a genetické znaky Jasovskej jaskyne. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 2. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 42-51.
- BELLA, P. 2000. Slovensko - sprístupnené jaskyne. Martin, 1-64.
- BELLA, P. 2001. Geomorfologické pomery okolia jaskyne Domica, Aragonit, Liptovský Mikuláš, 6, 5-10.
- BELLA, P. 2001. Meandrová chodba v jaskyni Domica. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 6, 11-15.
- BELLA, P. 2003. Morfológia a genéza Gombaseckej jaskyne. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 41, 47-68.
- BELLA, P. 2004. Geomorfologické pomery Ochtinskej aragonitovej jaskyne. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 42, 57-88.
- BELLA, P. 2005. Vedecké kolokvium k 50. výročiu objavenia Ochtinskej aragonitovej jaskyne. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 10, 53-54.
- BELLA, P. 2008. Jaskyne ako prírodné geosystémy Geoekologický výskum a environmentálna ochrana. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky Správa slovenských jaskýň, Speleologia Slovaca, Liptovský Mikuláš, 2, 1-166.
- BELLA, P. - GAÁL, Ľ. 2005. Jaskyňa Ortováň pri Silickej Brezovej - jedna z najstarších jaskýň Slovenského krasu. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 10, 3-5.
- BELLA, P. - GAÁL, Ľ. - KILÍK, J. 2009. Kečovské škrapové pole v Slovenskom krase. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 47/2, 187 - 200.
- BELLA, P. - HLAVÁČOVÁ, I. - HOLÚBEK, P. 2007. Zoznam jaskýň Slovenskej republiky (stav k 30. 6. 2007). Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Liptovský Mikuláš, 1 - 364.
- BELLA, P. - KENSAKU, U. 2002. Oválne stropové kupolovité a komínovité vyhlbeniny v Jasovskej jaskyni. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 7, 4-7.
- BELLA, P. - KENSAKU, U. 2002. Podsedimentové korózne tvary skalnatého georeliéfu v Ochtinskej aragonitovej jaskyni. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 7, 8-11.
- BELLA, P. - LALKOVIČ, M. 2001. Ochtinská aragonitová jaskyňa, Liptovský Mikuláš, s.16.
- BELLA, P. - BOSÁK, P. - PRUNER, P. - HERCMAN, H. 2007. Magnetostratigrafia jaskynných sedimentov a speleogenéza Moldavskej a Jasovskej jaskyne. Slovenský kras 45, Liptovský Mikuláš, 15 - 42.
- BOBRO, M. - HANČULÁK, J. - ZELINKA, J. - KUPKA, D. 2002. Výskyt oxidu uhličitého v Ochtinskej aragonitovej jaskyni, In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 3. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 145-152.
- BOBRO, M. - KUPKA, D. - HANČULÁK, J. 2000. Protokol z merania CO₂ v Ochtinskej aragonitovej jaskyni. Expertíza, Manuskript, archív SSJ Liptovský Mikuláš, 19.

- BOBRO, M. - KUPKA, D. - HANČULÁK, J. 2000. Protokol z merania CO₂ v Ochtinskej aragonitovej jaskyni. Manuskript, Ústav geotechniky SAV, Košice.
- BÓNOVÁ, K. - HOCHMUTH, Z. - DERCO, J. 2008. Predbežné výsledky mineralogického štúdia fluvialných sedimentov v jaskyni Skalísty potok (Slovenský kras). Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 46, 277–286.
- BOSÁK, P. - BELLA, P. - ČÍLEK, V. - FORD, C. D. - HERCMAN, H. - KADLEC, J. – OSBORNE - A., PRUNER, P. 2002. Ochtiná Aragonite Cave (Western Carpathians, Slovakia): Morphology, Mineralogy of the fill and Genesis. *Geologica Crapatica*, 53, 6, Bratislava, 399-410.
- ČÍLEK, V. 2000. Staropleistocenní suť Slovenského krasu a jejich význam pro tvorbu krasového reliéfu. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 2. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 36-41.
- ČÍLEK, V. 2000. Mineralogické výzkumy v Moldavskej jeskyni a Mniší díře ve Slovenském krasu. *Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš*, 31, 4, 8-10.
- ČÍLEK, V. - MELKA, K. - LANGROVÁ, A. 2001. Kontaktní viseit a konkrecionální apatit z jeskyňe Domica. *Slovenský kras*, 39, 25-35.
- ČÍLEK, V. - SCHMELZOVÁ, R. 2004. Ochtinská aragonitová jeskyňe v slovenském, evropském a světovém kontextu. Zborník SMOPaJ a SSJ pri príležitosti 50. výročia objavenia Ochtinskej aragonitovej jaskyne. SMOPaJ, Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 42, 89-98.
- ČINČURA, J. 2004. Neogénna nivelizácia reliéfu a paleokras Západných Karpát. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 4. vedeckej konferencie. Liptovský Mikuláš, 57-62.
- DANKO, S. 2004. Jaskyňa Helena. *Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš*, 35, 4, 34-38.
- FORD, D. C. 2000. Caves Branch, Belize, and the Baradla-Domica System, Hungary and Slovakia. In (Klimchouk et al., ed.): *Speleogenesis. Evolution of Karst Aquifers*. Huntsville, 391-396.
- GAÁL, E. 2004. Geológia Ochtinskej aragonitovej jaskyne: Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 42, 37-56.
- GAÁL, E. 2007. Alpínsky geodynamický vývoj Slovenského krasu a jeho vplyv na formovanie krasového reliéfu. Dizertačná práca, Prírodovedcká fakulta, Univerzita Komenského, Bratislava, 1- 125.
- GAÁL, E. 2008. Geodynamika a vývoj jaskýň Slovenského krasu. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky Správa slovenských jaskýň, *Speleologia Slovaca* 1, Liptovský Mikuláš, 1-166.
- GAÁL, E. - BELLA, P. 2005. Vplyv tektonických pohybov na geomorfologický vývoj západnej časti Slovenského krasu. *Slovenský kras, Liptovský Mikuláš*, 43, 17-36.
- GAÁL, E. - VLČEK, I. 2009. Príspevok ku geológii Gombaseckej jaskyne. *Aragonit, Liptovský Mikuláš*, 14/1, 22 – 26.
- GAŽÍK, P. 2004. Geografický informačný systém technických prvkov Ochtinskej aragonitovej jaskyne. *Slovenský kras, Liptovský Mikuláš*, 42, 137-139.
- GYÜREOVÁ, D. 2004. Stanovenie miery zraniteľnosti podzemných vôd v oblasti Plešivskej planiny. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 73 – 78.
- HAVIAROVÁ, D. 2004. Predbežné výsledky hydrologického monitoringu v Jasovskej jaskyni, Gombaseckej jaskyni a jaskyni Domica. Zborník Výskum, využívanie a ochrana jaskýň, 4, Liptovský Mikuláš, 95-103.
- HAVIAROVÁ, D. 2005. Pôvod mramorovej studne v Gombaseckej jaskyni. *Aragonit, Liptovský Mikuláš*, 10, 9-11.
- HAVIAROVÁ, D. - PEŠKO, M. 2004. Základná charakteristika vôd Ochtinskej aragonitovej jaskyne. *Slovenský kras, Liptovský Mikuláš*, 42, 99-108.
- HAVIAROVÁ, D. - GRUBER, P. 2006. Najnovšie výsledky monitorovania vodnej zložky podzemnej mokrade Domica – Baradla. In (P. Bella, ed.): *Výskum, využívanie a ochrana jaskýň* 5, Liptovský Mikuláš, 136-143.
- HAVIAROVÁ, D. - GRUBER, P. 2006. Stopovacia skúška v jaskyni Milada. *Aragonit, Liptovský Mikuláš*, 11, 43-45.
- HAVIAROVÁ, D. - PRISTAŠ, P. - STANKOVIČ, J. 2009. Nové poznatky o smeroch prúdenia krasových vôd Plešivskej planiny. *Aragonit, Liptovský Mikuláš*, 14/1, 22–26.
- HLAVÁČ, J. - NÚDZIKOVÁ, E. 2004. Ochrana, starostlivosť a prevádzka Ochtinskej aragonitovej jaskyne. *Slovenský kras, Liptovský Mikuláš*, 42, 141-145.
- HOCHMUTH, Z. 2000. Geomorfologický vývoj strednej časti doliny Bodvy a krasových fenomén okraja Slovenského krasu. In: Lacika, J. (ed.) Zborník z 1. vedeckej konferencie ASG, Bratislava, 51-56.
- HOCHMUTH, Z. 2000. Moldavská jaskyňa - mierny pokrok. *Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš*, 31, 2, 20-22.
- HOCHMUTH, Z. 2000. Moldavská jaskyňa vo vzťahu ku geomorfologickému vývoju doliny Bodva. In Bella, P.(ed.): *Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 2. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš*, 52-58.
- HOCHMUTH, Z. 2004. Rozdiely v intenzite povrchového skrasovatenia na jednotlivých planinách Slovenského krasu. *Geomorphologica Slovaca*, Bratislava, 2, 30-35.

- HOCHMUTH, Z. 2004. Príspevok ku genéze drobných foriem modelácie jaskynných chodieb v Medzevskej pahorkatine. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 4. vedeckej konferencie. Liptovský Mikuláš, 35-42.
- HOCHMUTH, Z. 2008. Skalísty potok má horný vchod (4813 vedier za 4 roky). Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 39, 1, 42 – 51.
- HOCHMUTH, Z. - BARABAS, D. 2001. Krasová hydrografia na kontakte Slovenského krasu a Košickej kotliny. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 39, 59-66.
- HOLÚBEK, P. 2007. Milá spomienka nielen na starú Domicu. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 3,
- HORČÍK, M. 2000. Z prieskumu svahov Silickej planiny - 1. časť, Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 1, 46-49.
- HORČÍK, M. 2003. Jaskyne v oblasti Sokolej skaly v Slovenskom krase. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 34, 4, 12-15.
- HORVÁTH, P. 2007. Účasť baníkov pri poznávaní jaskýň Gemera. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 45, 127 - 142.
- HORVÁTH, P. 2009. Jaskyniarstvo pri Baníckom múzeu v Rožňave. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 47/1, 141-158.
- HORVÁTH, P. - JERG, Z. 2005. Nápisy ako historické pamiatky v priepasti Zvonica na Plešivskej planine. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 43, 193-202.
- HUTŇAN, D. 2000. Skalísty potok - nové objavy. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 1, 24-26.
- HUTŇAN, D. 2002. Skalísty potok najhlbšou a najdlhšou jaskyňou v Slovenskom krase. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 33, 2, 4-6.
- HUTŇAN, D. 2007. Skalísty potok prekročil 6000 m. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 1, 51 – 52.
- JAKAB, Z. 2008. Z dejín lomu Gombasek. Nerastné bohatstvo v lomoch II., západné a východné Slovensko. Zborník prednášok z konferencie konanej v Banskej Štiavnici 25. – 26. 6. 2008, Banská Štiavnica, 69 – 76.
- JAKÁL, J. 2001. Vývoj reliéfu Slovenského krasu v etape neotektonického vyzdvihnutia územia. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 39, 7-14.
- JAKÁL, J. 2005. Hlavné názorové smery na genézu a vek krasových plošín Západných Karpát. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 43, 5-16.
- JAKÁL, J. - BELLA, P. - GAÁL, E. - HAVIAROVÁ, D. - HLAVÁČ, J. - KOVÁČ, E. - LALKOVIČ, M. - SOJÁK, M. - ZELINKA, J. 2008. Caves of the World Heritage in Slovakia. State Nature Conservancy of the Slovak republic – Slovak Caves Administration, Liptovský Mikuláš, 1-168.
- JAKÁL, J. - BELLA, P. - GAÁL, E. - HLAVÁČ, J. - KOVÁČ, E. - LALKOVIČ, M. - SOJÁK, M. - ZELINKA, J. 2005. Jaskyne svetového dedičstva na Slovensku. Správa slovenských jaskýň, Liptovský Mikuláš, 1-160.
- JERG, Z. 2007. Vyčistenie Výstrelovej priepasti na Plešiveckej planine. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 2,
- JERG, Z. 2009. Správa o náleze mŕtvol v Číkovej diere. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 40, 2,
- JERG, Z. - MÁTĚ, T. 2000. Dokumentácia krasových javov Plešivskej planiny. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 1, 36-42.
- KANKULA, J. 2000. Priepasť Garlika, Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 1, 49-51.
- KILÍK, J. 2008. Penovce Slovenského krasu. Naturae tutela, Liptovský Mikuláš, 12, 177–184.
- KILÍK, J. 2008. Povrchové dobývanie a ochrana prírody v oblasti Slovenského krasu. Nerastné bohatstvo v lomoch II., západné a východné Slovensko. Zborník prednášok z konferencie konanej v Banskej Štiavnici 25. – 26. 6. 2008, Banská Štiavnica, 45 – 51.
- KILÍK, J. 2009. Podzemné vody Plešivskej planiny. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 77, 26–30.
- KILÍK, J. 2010. Povrchové a podzemné vody Silickej planiny (Slovenský kras). Aragonit, Liptovský Mikuláš, 15/1, 11-18.
- KLADIVÍK, E. 2008. Vápencový lom Gombasek v 1. polovici 20. storočia. Nerastné bohatstvo v lomoch II., západné a východné Slovensko. Zborník prednášok z konferencie konanej v Banskej Štiavnici 25. – 26. 6. 2008, Banská Štiavnica, 77 – 82.
- KLAUČO, S. - FILOVÁ, J. - PEŠKO, M. 2003. Hydrologický monitoring v jaskyni Domica v rokoch 1999 - 2001. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 8, 15-17.
- KÓŇA, V. - LEŠŤÁK, L. 2000. Z prieskumu severnej časti Plešivskej planiny. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 1, 43-44.
- KOŠŤÁLIK, J. 2000. Príspevok k štúdiu pôd typu „Terra rossa“ na lokalitách Kečovo a Soroška v Slovenskom krase. In: Lacika, J. (ed.) Zborník z 1. vedeckej konferencie ASG, Bratislava, 51-56.
- KOŠŤÁLIK, J. 2002. Geomorfologické pomery Rožňavskej kotliny. Geomorfologický zborník I, Prírodovedecká fakulta, Masarykova univerzita v Brne, Česká asociace geomorfologů, Brno.
- KOŠŤÁLIK, J. 2002. Niekoľko poznámok ku genéze a formovaniu reliéfu Slovenského krasu. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, 65-72.

- KOŠŤÁLIK, J. 2003. Rožňavská kotlina významný fenomén v reliéfe Slovenského krasu jej genéza a morfológia. In: 30 rokov výskumu ochrany prírody Slovenského krasu. Zborn. ref., Rožňava, 25-43.
- KOŠŤÁLIK, J. 2004. Genéza reliktných kôr a Terra rossa v Slovenskom krase. Geomorphologia Slovaca 4, 2, Bratislava, 70-73.
- KOŠŤÁLIK, J. 2004. Rožňavská kotlina významný fenomén v reliéfe Slovenského krasu, jej genéza a morfológia, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 25-39.
- KOŠŤÁLIK, J. 2005. Výskyt, genéza a stratigrafia kôr zvetrávania tektonických brekcií a pôd typu terrae calcis v Slovenskom krase vo svetle najnovších výskumov. Zborník príspevkov z III. medzinárodného geografického kolokvia „Zmeny v štruktúre krajiny ako reflexia súčasných spoločenských zmien v strednej a východnej Európe“, Danišovce,
- KOŠŤÁLIK, J. 2006. Príspevok k poznaniu paleogeografických a paleopedologických pomerov v Slovenskom krase. In (P. Bella, ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň 5, Liptovský Mikuláš, 67-73.
- KOŠŤÁLIK, J. 2008. Výsledky výskumov terra rossa v Slovenskom krase v rokoch 2004-2007 a ich využitie pre štúdium paleoreliéfu Západných Karpát. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 31-41.
- KOŠŤÁLIK, J. 2008. Príspevok k poznaniu genézy, mineralógie a stratigrafie kôr zvetrávania a pôd typu terrae calcis v Slovenskom krase. Zborník Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote Gemer-Malohont, Rimavská Sobota, 4, 7–24.
- LABUNOVÁ, A. 2008. Vzťah endokrasových a exokrasových foriem Plešivskej planiny. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 25-30.
- LACIKA, J. 2001. Vývoj geomorfologických sietí Slovenskej časti povodia rieky Slaná. Geomorfologický časopis, 53, 3, 269-291.
- LALKOVIČ, M. 2001. Ján Majko – životné osudy jaskyniara. SMOPaJ Liptovský Mikuláš, 1 – 185.
- LALKOVIČ, M. 2002. Príspevok k histórii Gombaseckej jaskyne. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 3. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 200-204.
- LALKOVIČ, M. 2002. Začiatky poznávania jaskýň a priepastí Slovenského krasu po vzniku Československej republiky. Slovenský kras, 40, Liptovský Mikuláš, 117-136.
- LALKOVIČ, M. 2002. Viliam Rozložník - strojca objavu Gombaseckej jaskyne. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 7, 42-43.
- LALKOVIČ, M. 2004. Príspevok k histórii Ochtinskej aragonitovej jaskyne. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 42, 9-35.
- LALKOVIČ, M. 2006. Nápis z roku 1452 – významná pamiatka z Jasova. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 44, 99-118.
- LEŠINSKÝ, G. 2000. Jasovská planina po 25 rokoch v širokom kontexte výskumu a dokumentácie Slovenského krasu, Sinter, Liptovský Mikuláš, 8, 8-10.
- LEŠINSKÝ, G. 2001. Objav Holubej priepasti vo vzťahu k svahovým vertikálam v Slovenskom krase. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 30, 1, 30-32.
- LEŠINSKÝ, G. 2001. Poznámky k výskytu niektorých druhov vertebrát v jaskyniach Slovenského krasu. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 39, 139-150.
- LEŠINSKÝ, G. 2001. Snaha o prienik do jaskynného systému na planine Dolný vrch v Slovenskom krase. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 39, 155-160.
- LEŠINSKÝ, G. 2001. Holubia priepasť (Horný vrch) vo vzťahu k svahovým vertikálam v Slovenskom krase. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 32, 1, 30-32.
- LEŠINSKÝ, G. 2002. Výsledky speleologickej inventarizácie na Jasovskej planine v Slovenskom krase. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 40, 137-173.
- LEŠINSKÝ, G. 2002. Zádielska planina na prelome tisícročí. Sinter 10, Liptovský Mikuláš, 8-10.
- LEŠINSKÝ, G. 2003. Turnianska kotlina očami geológa Dr. Josefa Janáčka, časť – Krasové pramene. Sinter 12, Liptovský Mikuláš, 12, 5-8.
- LEŠINSKÝ, G. 2004. Turnianska kotlina očami geológa Dr. Josefa Janáčka, 2.časť – Jaskyne. Sinter, Liptovský Mikuláš, 13, 8-14.
- LEŠINSKÝ, G. 2006. Príspevok k najstarším jaskyniam v Slovenskom krase. Sinter, Liptovský Mikuláš, 14, 22-23.
- LEŠINSKÝ, G. 2007. Čikiho diera (Csiki-lyuk) na Silickej planine. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 3,
- LEŠINSKÝ, G. 2007. Koľko je jaskýň v Slovenskom krase? Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 3,
- LOŽEK, V. 2007. Slovenský kras – glaciálny refugium na okraji Karpat. In: Zrcadlo minulosti. Česká a slovenská krajina v kvartéru. Praha, 141-149.
- MÁTĚ, T. 2000. Nové svahové jaskyne Koniarskej planiny. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 3, 21-25.

- MÁTÉ, T. 2002. Gemerskoteplická jaskyňa - najdlhšia jaskyňa Koniarskej planiny. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 33, 3, 14-19.
- MÁTÉ, T. 2006. Znovuobjavenie Leontíny v Slovenskom krase. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 37, 4, 13-19.
- MÁTÉ, T. - JERG, Z. 2000. Prieskum svahov Plešivskej planiny, Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 4, 16-22.
- MÁTÉ, T. - JERG, Z. - JERG, A. 2000. Koniarska planina (konečne) odкрýva svoje tajomstvo. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 1, 27-35.
- MÁTÉ, T. - JERG, Z. - JERG, A. 2001. Nové objavy na Plešivskej planine. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 32, 1, 25-29.
- MELLO, J. 2000. Geologické prostredie jaskyne Domica. Manuskrip, archív SSJ, Liptovský Mikuláš, 1-15.
- MELLO, J. 2004. Geologické prostredie jaskyne Domica a jej okolia. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 9, 3-7.
- MÓGA, J. 2001. A szerkezet és közetfélépítés szerepe a Szilicei-fennsík karsztos felszínformáinak kialakításában. Karsztfelődés 6, Szombathely, 143-159.
- ORVAN, J. 2006. Ekologické využívanie podzemných vôd z hydrogeologickej štruktúry juhozápadnej časti Horného vrchu (Slovenský kras). Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 44, 161-168.
- PEŠKO, M. 2002. Fyzikálne - chemické vlastnosti priesakových vôd v Ochtinskej aragonitovej jaskyni, In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 3. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 108-111.
- PEŠKO, M. 2003. Výsledky hydrologického monitoringu v jaskyni Domica v rokoch 1999-2001. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 8, 15-17.
- PETRALSKÁ, A. 2010 Vápenné jamy na Jasovskej planine. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 15/1, 31-33.
- PSOTKA, J. 2006. Geologické a geomorfologické pomery Obrovskej priepasti na planine Dolný vrch v Slovenskom krase. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 11, 20-23.
- PSOTKA, J. 2007. Príspevok k názvosloviu a geológii Snežnej diery na Borčianskej planine. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 1, 29-33.
- PSOTKA, J. 2008. Príspevok k formám modelácie Hrušovskej jaskyne. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 46, 315-324.
- PRUNER, P. - BOSÁK, P. - KADLEC, J. - VENHODOVÁ, D. - BELLA, P. 2000. Paleomagnetický výskum sedimentárnych výplní vybraných jaskýň na Slovensku. In Bella, P. (ed.): Výskum využívanie a ochrana jaskýň. Zborník ref., Liptovský Mikuláš, 13-25.
- RAKÚS, M. - SÝKORA, M. 2001. Jurassic of Silicium. Slovak Geological Magazin, Bratislava, 7, 1, 53-84.
- RODA, Š. jun. - RODA, Š. 2002. Model termodynamické bilancie Gombaseckej jaskyne. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 3. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 132-138.
- ROSIČ, M. - FOGAŠ, A. - BARABAS, D. 2003. Porovnanie návštevnosti sprístupnených jaskýň Národného parku Slovenský kras a Národného parku Aggteleki. Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, Zvolen 2002, 189 - 194.
- SEMAN, M. - GAÁLOVÁ, B. 2009. Enterobakteriálna mikrobiota jaskynných vôd Silickej planiny. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 47/1, 283 - 290.
- SKOKAN, A. 2007. Zabudnuté objavy v Ardotskej jaskyni? Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 4, 40-41.
- SLAVKOVSKÝ, J. 2008. Ťažba vápencov v Národnom parku Slovenský kras so zameraním na ložisko Včeláre. Nerastné bohatstvo v lomoch II., západné a východné Slovensko. Zborník prednášok z konferencie konanej v Banskej Štiavnici 25. - 26. 6. 2008, Banská Štiavnica, 11 - 15.
- STANKOVIČ, J. 2000. Jaskyňa Líščia diera pri Silici. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 31, 1, 44-46.
- STANKOVIČ, J. 2001. Jašteričia priepasť na Silickej planine. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 32, 2, 13-14.
- STANKOVIČ, J. 2006. Mramorová studňa v Gombaseckej jaskyni. In (P. Bella, ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň 5, Liptovský Mikuláš, 238-240.
- STANKOVIČ, J. - HORVÁTH, P. 2004. Jaskyne Slovenského krasu v živote Viliama Rozložníka. Rožňava, 1-193.
- STANKOVIČ, J., JERG, Z. 2001. Plešivská planina - atlas krasových javov. SSS a Speleoklub Minotaurus, Rožňava, 1-301.
- STANKOVIČ, J. - BRUTHANS, J. - CÍLEK, V. - GAÁL, E. - VIŠŇOVSKÁ, Z. - KOVÁCS, Á. - ROZLOŽNÍK, M. - SCHMELZOVÁ, R. - ZEMAN, O. - KOVÁČ, E. - MOCK, A. - EUPTÁČIK, P. - HUDEC, I. - NOVÁKOVÁ, A. - KOŠEL, V. - FENĎA, P. 2005. Krásnohorská jaskyňa Buzgó. Rožňava, 1-151.
- STANKOVIČ, J. 2006. Mramorová studňa v Gombaseckej jaskyni. In (P. Bella, ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň 5, Liptovský Mikuláš, 238-240.
- STANKOVIČ, J. 2006. Náučný chodník jaskyne Slovenského krasu - svetové prírodné dedičstvo. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 1, 65 - 66.
- STANKOVIČ, J. - CÍLEK, V. - SCHMELZOVÁ, R. 2010. Plešivecká planina. Jaskyne Plešiveckej planiny - svetové prírodné dedičstvo. Liptovský Mikuláš, 1-191.

- SOJÁK, M. 2007. Archeologické objavy z vybraných jaskýň (Ižipovce, Debraď, Stratená). Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 45, 199-218.
- SOJÁK, M. 2008. Osídlenie jaskyne Leontína v Gombaseckom kameňolome. Zborník Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote Gemer-Malohont 4, Rimavská Sobota, 149-156.
- SOJÁK, M. 2008. Jaskyne Slovenského krasu a okolia vo svetle nových archeologických objavov. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 46, 419-438.
- SOJÁK, M. - TERRAY, M. 2005. Archeologické nálezy z niektorých jaskýň na východnom okraji Slovenského krasu. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 36, 2, 37-39.
- SOJÁK, M. - TERRAY, M. 2007. Moldavská jaskyňa v zrkadle dejín. Moldava nad Bodvou, 1-137.
- SÝKORA, J. 2003. Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, pracovisko v Košiciach v histórii výskumu Slovenského krasu. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 175-182.
- ŠÁLY, R. 2002. Reliéf terénu a pôda v Slovenskom krase. Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, Zvolen, 73 - 80.
- ŠMÍDA, B. 2007. Kde a aké by mohlo byť pokračovanie Ardovskej jaskyne. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 4, 42-46.
- ŠTELCL, J. - ZIMÁK, J. - ZELINKA, J. - HLAVÁČ, J. 2002. Výsledky gamaspektrometrických měření v Ochtinské aragonitové jeskyni (Závěrečná správa). MS. MU Brno - UP Olomouc - SSJ Liptovský Mikuláš.
- ŠTELCL, J. - ZIMÁK, J. - ZELINKA, J. - HLAVÁČ, J. 2003. Výsledky gamaspektrometrických měření v jeskyni Domica (Závěrečná správa). MS. PřF UP Olomouc, PřF MU Brno a SSJ Liptovský Mikuláš.
- ŠTELCL, J. - ZIMÁK, J. - ZELINKA, J. 2004. Prirozená radioaktivita hornin v jeskynním systéme Domica-Baradla. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 4. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 8-82.
- VLČEK, L. 2008. Geologický prieskum v Hrušovskej jaskyni. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 13/1, 12-19.
- VLČEK, L. 2009. Geologický prieskum jaskyne Milada na Silickej planine v Slovenskom krase. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 47/2, 201 - 216.
- VLK, L. - BAROŇ, I. - LEŠINSKÝ, G. - NOVOTNÁ, J. - NOVOTNÝ, M. - NYERGES, A. - NYERGES, M. - ZACHAROV, M. - ZÁVIŠKA, M. - ŽÁK, K. 2001. Dolný vrch. Liptovský Mikuláš, 1-143.
- ZACHAROV, M. 2000. Geologické a geomorfologické pomery jaskyne Gajdova štôlna (Jasovská planina). In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 2. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 66-70.
- ZACHAROV, M. 2000. Geologická stavba východnej časti Slovenského krasu a jej vplyv na vznik endokrasu. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 38, 7-17.
- ZACHAROV, M. 2001. Geologický prieskum životného prostredia Silickej planiny - komplexné hodnotenie citlivosti hornín a zraniteľnosti horninového prostredia. Acta Montanistica Slovaca, 6, 243-252.
- ZACHAROV, M. 2001. Silická planina - hodnotenie citlivosti hornín a zraniteľnosti horninového prostredia. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 39, 73-81.
- ZACHAROV, M. 2004. Hodnotenie citlivosti hornín a zraniteľnosti horninového prostredia vo východnej časti Slovenského krasu, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 45 - 50.
- ZACHAROV, M. 2006. Štúdium geologických a geomorfologických pomerov Priepasti pod Hajagošom na Jasovskej planine. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 44, 153-160.
- ZACHAROV, M. 2007. Vplyv tektoniky na vznik a vývoj endokrasu v SV časti Slovenského krasu v okolí Jasova. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 45, 43 - 54.
- ZACHAROV, M. 2008. Výskum disjunktívnej tektoniky Drienovskej jaskyne v Slovenskom krase. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 46/2, 287-300.
- ZACHAROV, M. 2009. Disjunktívne štruktúry južného okraja Jasovskej planiny a ich vplyv na vznik a vývoj endokrasu. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 47/1, 41-56.
- ZACHAROV, M. - KOŠUTH, M. 2005. Výskyt sadrovca v Drienovskej jaskyni - Slovenský kras. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 43, 145-154.
- ZACHAROV, M. - TOMETZ, L. 2001. Silická planina - hodnotenie geologických činiteľov životného prostredia. Monografia. Košice, 1 - 137.
- ZELINKA, J. 2002. Vplyv hydrologického režimu jaskyne Domica na zmeny jej mikroklimy. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, 81-87.
- ZELINKA, J. 2003. Posúdenie vplyvou prírodných a antropogénnych faktorov na zmeny mikroklimatického režimu jaskyne Domica. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 8, 17-20.
- ZELINKA, J. 2004. Prehľad najnovších poznatkov z mikroklimatického monitoringu Ochtinskej aragonitovej jaskyne. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 42, 109-120.
- ZELINKA, J. 2007. Výsledky speleoklimatologického monitoringu jaskyne Snežná diera v klimatickom roku

- 2005 – 2006. Aragonit , Liptovský Mikuláš, 12, 43 – 46.
- ZELINKA, J. 2002. Microclimatic monitoring in the Ochtinska aragonite cave. In Carrasco, F., Durán, J. J., Andreo, B. (ed.): Karst and Environment, Málaga, 521-527.
- ZIMÁK, J. - ŠTELCL, L. - VÁVRA, V. - ZELINKA, J. 2004. Přirozená radioaktivita horninového prostředí v Ochtinské aragonitové jeskyni. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 42, 121-128.
- ZIMÁK, J. - ŠTELCL, V. - ZELINKA, J. 2004. Přirozená radioaktivita hornin v Gombasecké a Jasovské jeskyni. In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 4. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš, 83-88.
- TERRAY, M. 2007. 48. jaskyniarsky týždeň a Lezecké dni SSS v Slovenskom krase 1. – 5. 8. 2007. Spravodaj SSS, Liptovský Mikuláš, 38, 3,
- TOMETZ, L. 2000. Migrácia ropného znečistenia v podmienkach hydrogeologickej štruktúry Veľkej skaly (Slovenský kras). In Bella, P.(ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň zborník referátov z 2. vedeckej konferencie Liptovský Mikuláš, s. 146-151.
- TOMETZ, L. 2000. Ochrana podzemných vôd v trase ropovodu na území Košickej kotliny a Slovenského krasu. Dizertačná práca. Manuskript TU Košice, 1-109.
- TOMETZ, L. - PREKOPOVÁ, M., 2009: Osobitosti ochrany krasovo-puklinových vôd na Silickej planine v Slovensko krase. Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 47/1, 79-98.
- TUŽINSKÝ, L. 2004. Bioklimatický a mikroklimatický výskum v NP Slovenský kras, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. – 20.10.2003 v Rožňave, 63 – 69.

EKOLOGIA, LESNÍCTVO, KRAJINA, ETNOLÓGIA

- BENČAŤOVÁ, B. – LAFFÉRSOVÁ, J. – BENČAŤ, T. – KONTRIŠ, J. – KONTRIŠOVÁ, O. 2002. Lesné a nelesné spoločenstvá východnej časti Slovenského krasu. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. – 29.10.2002 v Rožňave, 103-109.
- BODNÁR, M. - IZSÁK, T. - KOLESZÁR, K. - PAČENOVSKÝ, S. - RÉMIÁS, T. 2003. Malá monografia obce Hrhov. Obec Hrhov, 212 s.
- ČILÍK, M. 2001. Vývoj autoregulačných procesov a súčasný stav ekologickej stability lesných ekosystémov na trvalých výskumných plochách ochrany prírody v biosférickej rezervácii Slovenský kras a návrh starostlivosti ochrany prírody. Manuscript. Diplomová práca. Technická univerzita vo Zvolene, Fakulta ekológie a environmentalistiky v Banskej Štiavnici, Katedra aplikovanej ekológie, 58 s.
- DRENKO, J. ml. 2006. Kunova Teplica. Obec Kunova Teplica, 181 s.
- GALLAY, I. - OLAH, B. 2004. Vzťah primárnej a sekundárnej štruktúry krajiny vo vybranej časti NP a BR Slovenský kras, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 111–115.
- CZINTELOVÁ, A. 2008. Pútnické miesto Bôrka. Zborník Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote Gemer-Malohont, Rimavská Sobota, 4, 161 – 170.
- DICKÁ, J. 2005. Zmeny vo využívaní územia Slovenského krasu. Zborník príspevkov z III. medzinárodného geografického kolokvia „Zmeny v štruktúre krajiny ako reflexia súčasných spoločenských zmien v strednej a východnej Európe“, Danišovce, 27-32.
- HOCHMUTH, Z. 2002. Krasová krajina a problémy jej transformácie. Geografické informácie, 7, II. diel, UKF, Nitra, 172-178.
- HOCHMUTH, Z. - TOMÁŠIKOVÁ, V. 2005. Problematika metodiky mapovania zmien krasovej krajiny na príklade Silickej planiny v Slovenskom krase. Fyzickogeografický zborník, 3, Masarykova univerzita v Brně, 49-55.
- HOCHMUTH, Z. 2005. Transformácia krajiny Slovenského krasu ako prejav celospoločenských zmien posledných decénií. Zborník príspevkov z III. medzinárodného geografického kolokvia „Zmeny v štruktúre krajiny ako reflexia súčasných spoločenských zmien v strednej a východnej Európe“, Danišovce, 47-52.
- HOCHMUTH, Z. 2006. Problematika transformácie krajiny Slovenského krasu na príklade južnej časti Jasovskej planiny. In (P. Bella, ed.): Výskum, využívanie a ochrana jaskýň 5, Liptovský Mikuláš, 222-229.
- KAPUSTOVÁ, S. 2004. Analýza súčasného stavu a ekologickej stability lesného ekosystému stacionárnej výskumnej plochy Ploština – les v národnom parku Slovenský kras a zhodnotenie zmien bioprodukčných charakteristík po 17 rokoch. Msc. Technická univerzita vo Zvolene, Fakulta ekológie a environmentalistiky v Banskej Štiavnici, 42 s.
- KILÍK, J. 2008. Tridsať rokov Biosférickej rezervácie Slovenský kras Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, L. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 15–18.

- KILÍK, J. 2008. 30 rokov biosférickej rezervácie Slovenský kras. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 74, 4-7.
- KILÍK, J. 2009. Slovak Karst Biosphere Reserve. EuroMAB Book of abstracts „Doing together, learning together“, 27.-30. 10. 2009 Stará Lesná, 47 – 48.
- KOLESÁR, L. 2004. Certifikácia lesov v Slovenskom krase. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 60, 19-20.
- MIDRIAK, R. 2004. Stav spustnutých pôd v Slovenskom krase z krajinnokoekologického aspektu, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 55–60.
- MOLNÁR, O., 2001. Porovnanie vývoja štruktúry, rastu a produkcie lesných ekosystémov na trvalých výskumných plochách ochrany prírody v biosférickej rezervácii Slovenský kras a návrh starostlivosti ochrany prírody. Msc. Technická univerzita vo Zvolene, Fakulta ekológie a enviromentalistiky v Banskej Štiavnici, Katedra aplikovanej ekológie, 44 s.
- NAGY, D. 2008. A gömör-tornai-karszt történeti felszínborítása. Historický vývin povrchových vrstiev Gemersko – turnianskeho krasu. Jósvalfö. 107 s.
- NÉMETH, Z. 2006. Szádmalmás a történelem forгатagában. Obec Jablonov nad Turňou, 175 s.
- OSZLÁNYI, J. 2008. VII. Národná konferencia o BR Slovenska – otvárací prejav predsedu SV pre Program MAB UNESCO. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 11–13.
- PICHLER, V. – HOMOLÁK, M. – AHMED, Y. A. R. – MALÍŠ, J. 2010. Intenzitno-kapacitný prístup k štúdiu uhlíkovej rovnováhy ako prírodného dedičstva pôd NP-BR Slovenský kras. . In (T. Lepeška, ed.): Krajinná ekológia a ochrana prírodného dedičstva v socio-ekonomických premenách, Banská Bystrica, 42-47.
- POPOVICS, J. 2003. Náučné chodníky národného parku Slovenský kras. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. – 20.10.2003 v Rožňave, 183 – 186.
- POVOLNÝ, F. 2004. Spolupráca biosférických rezervácií ČR a SR, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. – 20.10.2003 v Rožňave, 21.
- RAČKOVÁ, K. 2007. XXX. Východoslovenský tábor ochrancov prírody s medzinárodnou účasťou Dlhá Ves, Slovenský kras 29. júl – 4. august 2006, Rožňava, 1 – 55.
- ROZLOŽNÍK, M. 2002. Slovenský kras je národným parkom. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 51, 4.
- ROZLOŽNÍK, M. 2002. Náčrt problematiky ochrany Slovenského krasu z pohľadu funkcií biosférických rezervácií. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. – 29.10.2002 v Rožňave, 11-18.
- ROZLOŽNÍK, M. 2004. Ochrana Slovenského krasu má 30 rokov. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 59, 3-5.
- ROSIČ, M. - FOGAŠ, A. 2003. Hodnotenie vybavenosti obcí patriacich do územia národného parku Slovenský kras. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. – 20.10.2003 v Rožňave, 169 – 173.
- TOMÁŠIKOVÁ, V. Priestorové aspekty chalupárskej rekreácie na území Slovenského krasu. Zborník príspevkov z III. medzinárodného geografického kolokvia „Zmeny v štruktúre krajiny ako reflexia súčasných spoločenských zmien v strednej a východnej Európe“, Danišovce, 143-147.
- TEREK, J. 2003. Ekologický stav jazier Slovenského krasu. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, s. 185 – 188.
- VANYO, E. 2005. Štruktúra prírodnej krajiny východnej časti Slovenského krasu a jej antropogénna transformácia. Msc. Prírodovedecká fakulta UPJŠ, Košice, 99 s.
- VOLOŠČUK, I. 2002. Dynamika produkcie a štruktúry lesných ekosystémov národného parku Slovenský kras (biosférická rezervácia). Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit. R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. – 29.10.2002 v Rožňave, 89-102.
- VOLOŠČUK, I., 2004. Výskum dubových a bukových ekosystémov na stacionárnych plochách v Slovenskom krase, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave. ŠOP SR , Správa NP Slovenský kras, ZO SZOPK, Moldava nad Bodvou, 83-91.
- VOLOŠČUK, I. 2008. Podiel Ing. Jozefa Benka, CsC. na komplexnom výskume Slovenského krasu. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 21-24.
- VOLOŠČUK, I. 2008. Fytodiverzita a ekologická stabilita ekosystémov trvalých výskumných plôch v biosférických rezerváciách Slovenský kras. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit. R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 43-47.

- VOLOŠČUK, I. (ed.) 2009. Biosphere reserves in Slovakia. Slovak Committee for the UNESCO Man and the Biosphere Programme, Bratislava, 1-64.
- VOLOŠČUK, I. 2010. Stacionárny ekologický výskum rastlinstva na území biosféry Slovenský kras. In (T. Lepeška, ed.): Krajinná ekológia a ochrana prírodného dedičstva v socio-ekonomických premenách, Banská Bystrica, 13-22.
- ZAVADINKOVÁ, Z. 2003. Potenciál pre incentívny cestovný ruch v biosférickej rezervácii Slovenský kras. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. – 20.10.2003 v Rožňave, 117 – 120.

BOTANIKA

- BOBRO, M. - SLANČO, P. - HANČULÁK, J. - KARASOVÁ, E. 2004. Geochemické faktory existencie rumenice turnianskej, Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 93-99.
- BOBRO, M. - HANČULÁK, J. - SLANČO, P. - GEŠPEROVÁ, D. 2002. Protokol z monitoringu územia Národná prírodná rezervácia Turniansky hradný vrch, spadajúci do programu záchrany rumenice turnianskej. Ústav geotechniky SAV, november 2002 pre NP Slovenský kras. Brzotín
- DÚBRAVKOVÁ-MICHÁLKOVÁ D. - KOLBEK J. - JANIŠOVÁ M. - ŠUVADA R. - VIRÓK V. - ZALIBEROVÁ M. 2008. Xerophilous grassland communities in the Slovak Karst Mts (Slovakia) and the Aggtelek Karst Mts (Hungary) – a comparison of two classification approaches. *Hacquetia* 8/1, 123-140.
- HÁBEROVÁ, I. – KARASOVÁ, E. 2002. Floristické zmeny nelesnej vegetácie Plešivskej planiny. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. – 29.10.2002 v Rožňave, 111-122.
- FEDOROVÁ, M. - KARASOVÁ, E. 2003. Záchrana druhu *Ferula Sadleriana* Ledeb. kultiváciou ex. situ. *Natura Carpatica*, Košice, 42, 245-250.
- KARASOVÁ, E. 2000. Monitorovanie rumenice turnianskej – *Onosma tornensis* Jáv.. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 44, 2-3.
- KARASOVÁ, E. 2003. Vstavačovité (Orchidaceae) na území národného parku Slovenský kras. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 56, 21-24.
- KARASOVÁ, E. 2003. Programy záchrany kriticky ohrozených druhov rastlín na území NP Slovenský kras. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 125-131.
- KARASOVÁ, E. 2004. *Ferula sadleriana* Ledeb. – kriticky ohrozený druh Slovenskej flóry. *Ochrana prírody*, Banská Bystrica, 24, 117-121.
- KARASOVÁ, E. 2004. Mandľa nízka v Slovenskom krase. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 61, 34.
- KARASOVÁ, E. 2006. *Dracocephalum austriacum* L. – včelník rakúsky, kriticky ohrozený taxón v Slovenskom krase. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 69, 24-25.
- KARASOVÁ, E. 2007. Program záchrany rumenice turnianskej. Biosférické rezervácie na Slovensku VI. Zborník referátov zo 6. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 5. – 6.9.2006 v Novej Sedlici, Zvolen, 125 – 130.
- KOLARČÍK, V. – MÁRTONFI, P. 2008. Severná hranica areálu rodu *Onosma* v Slovenskom krase. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 59-66.
- KOLARČÍK V. - ZOZOMOVÁ-LIHOVÁ J. - MÁRTONFI P. 2010. Systematics and evolutionary history of the *Asterotricha* group of the genus *Onosma* (Boraginaceae) in central and southern Europe inferred from AFLP and nrDNA ITS data. *Plant. Sys. Evol.* 290: 21-45.
- MAJLÁTH, I. - ŠMAJDA, B. 2003. Vplyv sukcesie stepných a lesostepných biotopov na aktivitu populácie jašterice zelenej (*Lacerta viridis*) na južne exponovaných stráňach Zádielskej planiny a Turnianskeho hradného vrchu. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, 127-132.
- MÁRTONFIOVÁ L. - MÁRTONFI P. - ŠUVADA R. 2010. Breeding behavior and its possible consequences for gene flow in *Taraxacum* sect. *Erythrosperma* (H. Lindb.) Dahlst. *Plant Species Biology* 25, 93-102.
- MICHÁLKOVÁ, D. – JANIŠOVÁ, M. 2008. Xeroterminná vegetácia Slovenského a Aggteleckého krasu – prehľad najnovších výsledkov výskumu. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 67-73.

- MIKOLÁŠ, V. 2002. *Scilla buekkensis* Speta, charakteristický druh krasových planín. Biosférické rezervácie na Slovensku IV. (edit.R. Midriak). Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. – 29.10.2002 v Rožňave, 123-125.
- PETRÁŠOVÁ, A. 2008. Bryoflóra Slovenského krasu. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, L. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 75-80.
- PETRÁŠOVÁ, A. - ŠUVADA, R. 2008. Bryofloristicko-ekologická štúdia Národného parku Slovenský kras. Bull. Slov. Bot. Spoločn., 30, 2, 169-177.
- SITÁŠOVÁ, E. 2009. Invázne botanické druhy a praktický manažment v pohraničnej oblasti Gemersko-turnianskeho krasu. Naturae tutela, Liptovský Mikuláš, 13/2, 211-215.
- ŠUVADA R. 2005. Hrachor hrachovitý (*Lathyrus pisiformis* L.) na Slovensku. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica. 65, 22-23.
- ŠUVADA R. 2006. Flóra vybraných lokalít v západnej časti Slovenského krasu. Ochrana prírody Banská Bystrica, 25, 31-38.
- ŠUVADA R. 2007. *Lathyrus pisiformis* L. v teplomilných dubinách Slovenského krasu. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 29, 106-110.
- ŠUVADA, R. 2008. Zaujímavejšie floristické nálezy [Report]. In: Dítě, D. (ed.), Zaujímavejšie floristické nálezy . Bull. Slov. Bot. Spoločn., 30, 1, 122-123.
- ŠUVADA, R. 2008. Prehľad endemických, chránených a ohrozených vyšších rastlín flóry Slovenského krasu. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, L. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 49-57.
- ŠUVADA R. 2009. Zaujímavejšie floristické nálezy [Report]. In: Eliáš P. jun. (ed.), Zaujímavejšie floristické nálezy . Bull. Slov. Bot. Spoločn. 31/1.
- ŠUVADA, R. - DITĚ, D. - HRIVNÁK, R. - ELIÁŠ, P. 2010. *Dactylorhiza incarnata* group in the Slovak Karst Mts. (Slovakia) and the Aggtelek Karst Mts. (Hungary). Thaiszia 20, 1-15.

ZOOLÓGIA

- AMBROS, M. – BALÁŽ, I. – DUDICH, A. – STOLLMANN, A. 2008. Drobné cicavce (*Insectivora, Rodentia*) ochranného pásma národnej prírodnej pamiatky Domica v národnom parku Slovenský kras. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, L. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 153-161.
- BARCIOVÁ T. 2008. Štruktúra spoločenstiev terestrických článkonožcov (Arthropoda) Gombaseckej jaskyne so zvláštnym zreteľom na spoločenstvá chvostoskokov. (Hexapoda, Collembola). Msc. Diplomová práca, Prírodovedecká fakulta UPJŠ, Košice, 1-82.
- BOBÁKOVÁ, L. 2001. Netopiere vybraných lokalít (Dobšinská ľadová jaskyňa, Harmanecká jaskyňa, Domica) vo vzťahu k ekologickým podmienkam a antropickým aktivitám. Msc. Diplomová práca, Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava, 1 - 90.
- BOBÁKOVÁ, L. 2002. Kvantitatívne a kvalitatívne zloženie chiropterofauny Domického jaskynného systému.. In: Urban, P. (ed.): Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku, V. zborník referátov z konferencie, Zvolen 12. - 13. 10. 2001. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica, 89-102.
- BOBÁKOVÁ, L. 2004. Chiropterologický výskum Dobšinskej ľadovej jaskyne a jaskyne Domica v roku 2003. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 9, 40-42.
- BEŇOVÁ, E. - FULÍN, M. 2008. Poznámky k výskytu obojživelníkov na vybraných lokalitách v okolí Moldavy nad Bodvou. Natura Carpatica, 49, 143-156.
- ČÍŽEK, P. 2007. *Dibolia oudai* sp. N. (Coleoptera: Chrysomelidae) ze Slovenska. Klapalekiana, 43, 15-17.
- DRAVECKÝ, M. 2000. Niekoľko poznámok k výskytu orlov krikľavých (*Aquila pomarina*) v centrálnej časti Volovských vrchov. Natura carpatica, 41, 153-156.
- DRAVECKÝ, M. 2003. Poznatky z monitoringu početnosti a ochrany orla krikľavého (*Aquila pomarina*) z východnej časti územia Slovenského krasu. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave. ŠOP SR, Správa NP Slovenský kras, ZO SZOPK, Moldava nad Bodvou, 145-154.
- DUCHÁČ, V. – MLEJNEK, R. 2000. Records of the pseudoscorpion *Neobisium (Blothrus) slovacum* (Neobisiidae) in caves and chasms of the Slovak Karst. In: Mock A., Kováč L. & Fulín M. (eds), Fauna jaskýň – Cave fauna. Východoslovenské múzeum, Košice, 15-20.
- ELHOTTOVÁ, D. – KRIŠTUFEK, V. – NOVÁKOVÁ, A. – KOVÁČ, L. – MOCK, A. – LUPTÁČIK, P. 2003. Domica a Ardovská jaskyňa – štúdium interakcií medzi faunou a mikroflórou. Aragonit, Liptovský Mikuláš, 8, 38-40.

- ELHOTTOVÁ, D. - KRIŠTUFEK, V. - NOVÁKOVÁ, A. - LUKEŠOVÁ, A. - TRÍSKA, J., KOVÁČ, L. - MOCK, A. - LUPTÁČIK, P. 2004. Zdroje polynenasycených mastných kyselín v jeskyniach Slovenského krasu. Zborník referátov „Výskum, využívanie a ochrana jaskýň“, 4, Liptovský Mikuláš, 155-160.
- ELHOTTOVÁ, D. - JIROUT, J. - PETRÁSEK, J. 2012. Výskyt a prevalencie baktérií rezistentných k tetracyklínovým antibiotikám vo vybraných jeskyniach národných parků Slovenska. Slovenský kras 50/1, SSJ, Liptovský Mikuláš, 65-78.
- FULÍN, M. 2007. Tretí výskyt kolibkárika žltkastotemenného (*Phylloscopus inornatus*, Blyth) na Slovensku. Natura Carpatica, 48, 205.
- FULÍN, M. 2008. Inventarizačný prieskum výskytu druhu *Sadleriana pannonica* na vybraných lokalitách v národnom parku Slovenský kras. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, L. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 127-132.
- FULÍN, M. - MATIS, Š., 2000. Obsadzovanie jednotlivých priestorov Jasovskej jaskyne (Slovenský kras) podkovárom malým (*Rhinolophus hipposideros*) počas hibernácie. Vespertilio, 4, 59-60.
- FULÍN, M. – MATIS, Š. 2002. Zimoviská netopierov vo východnej časti Slovenského krasu. Vespertilio 6, 183–188.
- FULÍN, M. – MATIS, Š. 2006. Výsledky výskumu netopierov (Chiroptera) v Jasovskej jaskyni v rokoch 1996–2006. Natura Carpatica 47, 187–196.
- FULÍN, M. – MATIS, Š. 2007. Doterajšie výsledky z krúžkovania netopierov pred Jasovskou jaskyňou. Natura Carpatica, 48, 191–196.
- FULÍN, M. - OLEKŠÁK, M. 2002. Bocian biely (*Ciconia ciconia*) na území a v priľahlej časti Národného parku Slovenský kras - minulosť, súčasnosť a budúcnosť. Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR , konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, 153-162.
- FULÍN, M. - OLEKŠÁK, M. 2010. Zaujímavé ornitologické pozorovania z rybníčných sústav Turnianskej a Košickej kotliny (Východné Slovensko). Tichodroma, (in press).
- FULÍN, M. - GÁLLFFYOVÁ, M. - MATIS, Š. - OLEKŠÁK, M. - PJENČÁK, P. 2009. Správa z jari 2008. Ornitologický stacionár Drienovec.
http://www.vtaky.sk/drienovec/download/sprava_jar_2008.pdf
- FULÍN, M. - OLEKŠÁK, M. - GÁLLFFYOVÁ, M. – PJENČÁK, P. - MATIS, Š. - DRAVECKÝ, M. - KRIŠOVSKÝ, P. 2009. Správa z jari 2009, Ornitologický stacionár, Drienovec
http://www.vtaky.sk/drienovec/download/sprava_jar_2009.pdf
- GAJDOŠOVÁ, A. - OLEKŠÁK, M. 2003. Avifauna Turnianskeho rybníka v rokoch 2001 - 2002. Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR , konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, 133-138.
- GAVLAS, V. 2003. Rovnokrídlovce (Ensifera, Caelifera) a modlivky (Mantodea) transektu Hrhovské rybníky - Okružle (NP BR Slovenský kras). In: Olah, B. (ed.), Ekologické štúdie V. SEKOS.
- GAVLAS, V. 2004. Spoločenstvá rovnokrídlovcov (Ensifera, Caelifera) a modliviiek (Mantodea) Borčianskej planiny (NP BR Slovenský kras), Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 101 – 109.
- GAVLAS, V. 2005. Rovnokrídlovce (*Orthoptera*) a modlivky (*Mantodea*) NPR Kečovské škrapy (NP BR Slovenský kras). Natura Carpatica, 46, 135-142.
- HAIKOVÁ, B. & MOCK, A. 2019. Hĺbková distribúcia makrofauny v zalesnených sutinách Slovenského krasu. In: Zborník príspevkov zo 6. jarnej internacionalizovanej školy doktorandov UPJŠ. Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice, 21–24.
- HAPL, E. 2002. Zimoviská netopierov Slovenského krasu I. Vespertilio, 6, 189–192.
- HAPL, E. - UHRIN, M. - BOBÁKOVÁ, L. - BENDA, P. - ANDREAS, M. - REITER, A. - HOTOVÝ, J. - OBUCH, J. - STANKOVIČ, J. - CSELÉNYI, K. 2002. Prehľad zimovísk netopierov Silickej a Plešivskej planiny. Vespertilio, 6, 193-211.
- HIADLOVSKÁ, Z. 2007. Predbežný prieskum fauny drobných zemných cicavcov Drienoveckej mokrade a blízkeho okolia. Natura Carpatica, 48, 187-190.
- HIADLOVSKÁ, Z. 2008. Spoločenstvá mikromammálií dvoch odlišných biotopov ornitologického stacionára v Drienovci. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, L. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 147-151.
- HUDEC, I. 2000. Interakcie povrchových a podzemných kôrovcov (Crustacea) v oblasti jaskyne Domica (Slovenský kras). In: Mock, A., Kováč, L., Fulín, M., Zbor. "Fauna jaskýň (Cave Fauna)", 20.-21. október 1999, Košice, 53-60.
- HUDEC, I. – MOCK, A. 2011. Rozšírenie dvoch druhov rodu *Niphargus* (Crustacea, Amphipoda) na Slovensku. Slovenský kras 49/2, SSJ, Liptovský Mikuláš, 153-160.

- KOSTÚROVÁ, N. 2002. Spoločenstvá chvostoskokov (Hexapoda, Collembola) teplomilných submediteránnych dúbav a monokultúr borovice čiernej (*Pinus nigra*) v Slovenskom krase. Diplomová práca, Katedra zoológie a ekológie, Prírodovedecká fakulta, Univerzita P.J.Šafárika, Košice, 1 – 53.
- KOSTÚROVÁ, N. - KOVÁČ, E. 2003. Súčasný stav a perspektívy poznania diverzity pôdnej fauny Slovenského krasu. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave. ŠOP SR, Správa NP Slovenský kras, ZO SZOPK, Moldava nad Bodvou, s. 133 – 144.
- KOŠČO, J. - MANKO, P. 2006. Makrozoobentos a ryby riečky Turne. *Natura Carpatica*, 47, 153-168.
- KOŠEL, V. 2000. Regionalizácia jaskynnej a krasovej fauny Západných Karpát. In: Mock, A., Kováč, E., Fulín, M. (eds.), *Fauna jaskýň*. Košice, 67 – 84.
- KOŠEL, V. 2007. Pozitívna zmena vo Vidovskej vyvieracke (NP Slovenský kras) – návrat k pôvodnosti? *Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica*, 72, 38-40.
- KOŠEL V. - PAPÁČ V. - FENĎA, P. - LUPTÁČIK, P. - MOCK, A. 2007. Zoologický výskum v jaskyni Ľudmila – Leontína po 48 rokoch (Národný park Slovenský kras). *Slovenský kras, Liptovský Mikuláš*, 45, 159 – 168.
- KOVÁČ, E. 2000. Porovnanie spoločenstiev chvostoskokov (Hexapoda, Collembola) v jaskyniach Ardovská, Domic a Čertova diera v Slovenskom krase. In: Mock, A., Kováč, E., Fulín, M., Zbor. "Fauna jaskýň (Cave Fauna)", 20.-21. október 1999, Košice, 85-93.
- KOVÁČ, E. 2000. Prieskum jaskynných bezstavovcov v Slovenskom krase. *Slovenský kras, Liptovský Mikuláš*, 38, 171-174.
- KOVÁČ, E. - MOCK, A. - LUPTÁČIK, P. – HUDEC, I. - KOŠEL, V. 2003. Slovak karst (Slovakia) – diversity „hospot“ of subterranean invertebrates. In 7. Central European Workshop on Soil Zoology, České Budějovice, Czech Republic, April 14-16, 2003. Abstract book, p.35.
- KOVÁČ, E. - MOCK, A. - LUPTÁČIK, P. - KOŠEL, V. 2004. Terestrické článkonožce Domického jaskynného systému a Ardovskej jaskyne (Slovenský kras) - Mikrohabitaty a diverzita. Zborník referátov " Výskum, využívanie a ochrana jaskýň", 4, Liptovský Mikuláš, 138-144.
- KOVÁČ, E. - MOCK, A. - LUPTÁČIK, P. - HUDEC, I. - KOŠEL, V. – FENĎA, P. 2004. Prvé údaje o bezstavovcoch Ochtinskej aragonitovej jaskyne (Revúcka vrchovina). *Slovenský kras, Liptovský Mikuláš*, 42, 129-136.
- KOVÁČ, E. - MOCK, A. - LUPTÁČIK, P. - VIŠŇOVSKÁ, Z. 2005. Terestrické a vodné bezstavovce Diviačej priepasti (Slovenský kras). *Aragonit, Liptovský Mikuláš*, 10, 16-19.
- KOVÁČ, E. – HUDEC, I. – MOCK, A. – LUPTÁČIK, P. – KOŠEL, V. – FENĎA, P. – JÁSZAY, T. – SVATOŇ, J. – ELHOTTOVÁ, D. – CHROŇÁKOVÁ, A. – KRISTŮFEK, V. – LUKEŠOVÁ, A. – NOVÁKOVÁ, A. 2012. Monitoring bezstavovcov jaskýň. Záverečná správa z monitoringu 2010–2012, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice, 191 s.
- KOVÁČ, E. – MOCK, A. – LUPTÁČIK, P. – PARIMUCHOVÁ, A. 2014. Monitoring vybraných skupín bezstavovcov v jaskyniach Baradla, Vass Imre (Maďarsko) a Domic, Milada (Slovensko). Záverečná správa. Manuskript, archív Aggtelekského národného parku, 44 s.
- KRIŠOVSKÝ, P. - FULÍN M. - OLEKŠÁK, M. - GÁLLFFYOVÁ, M. - PJENČÁK, P. 2010: Správa z jari 2010, Ornitologický stacionár Drienovec
http://www.vtaky.sk/drienovec/download/sprava_jar_2010.pdf
- KRIŠTÍN, A. 2009. Rovnokridlovce (*Orthoptera*) národného parku Slovenský kras. *Natura Carpatica*, 50, 23-32.
- KRNO, I. 2008. Príspevok k poznaniu taxocenóz potočníkov (*Trichoptera*) tečúcich vôd národného parku Slovenský kras. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 133-139.
- LEHOTSKÁ, B. - MATIS, Š. – UHRIN, M. 2002. Príloha katalógu zimovísk netopierov Slovenska: Prehľad skontrolovaných lokalít bez nálezu netopierov. *Vespertilio*, 6, 349–356.
- LEŠINSKÝ, G. – HORČÍK, M. 2002. Zimovisko netopierov – Jaskyňa pod Paklanom v Slovenskom krase. *Vespertilio*, 6, 234.
- LUKÁŇ, M. - RAJECOVÁ, K. - KOVÁČ, E. - LUPTÁČIK, P. - MOCK, A. 2004. Predbežné výsledky prieskumu spoločenstiev terestrických článkonožcov (Arthropoda) Jasovskej jaskyne. Zborník referátov " Výskum, využívanie a ochrana jaskýň", 4, Liptovský Mikuláš, 169-173.
- LUPTÁČIK, P. 2003. Oribatid mites (Acarina, Oribatida) of Slovak caves. *Subterranean Biology*, 1, 25-29.
- MAJLÁTH, I. - ŠMAJDA, B. - MEŠTER, M. - MIŽURA, J. - FEKIAČ, V. 2000. Sukcesia stepných a lesostepných biotopov a je možný vplyv na denzitu a aktivitu jašterice zelenej (*Lacerta viridis*) na južne exponovaných stráňach Zádielskej planiny a Turnianskeho hradného vrchu. *Natura Carpatica*, 41, 149-153.
- MATIS, Š. 2000. Súčasný stav poznatkov o netopieroch Drienovskej jaskyne (Slovenský kras). *Vespertilio*, 4, 117–126.
- MATIS, Š. 2002. Zimoviská netopierov Slovenského krasu II. *Vespertilio*, 6, 217–224.
- MATIS, Š. – FULÍN, M. 2002. Zimoviská netopierov Slovenského krasu III. *Vespertilio*, 6, 225–226.
- MATIS, Š. – HAPL, E. 2002. Zimovisko netopierov – Veterná priepasť. *Vespertilio*, 6, 212.

- MATIS, Š. – HAPL, E.- PJENČÁK, P. 2002. Zimovanie netopierov v baniach pod Havraňou skalou. *Vespertilio*, 6, 227–228.
- MATIS, Š. – LEŠINSKÝ, G. 2002. Zimoviská netopierov v Slovenskom krase IV. *Vespertilio*, 6, 229–230.
- MATIS, Š. - PJENČÁK, P. – KÜRTHY, A. – HAPL, E. 2002. Prehľad letných nálezov netopierov (Chiroptera) v národnom parku Slovenský kras. *Natura Carpatica*, Košice, 42, 195-231.
- MATIS, Š. - PJENČÁK, P. - OLEKŠÁK, M. - FULÍN, M. 2003. Súhrn výsledkov ornitologickej krúžkovacej činnosti na Drienovskej mokradi v rokoch 1998 - 2002. Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, Zvolen 2002, 145-151.
- MATIS, Š. - PJENČÁK, P. - OLEKŠÁK, M. – FULÍN, M. 2004. Avifauna Drienovskej mokrade. *Natura Carpatica*, 45, 207-218.
- MATIS, Š., - PJENČÁK, P. - LEŠINSKÝ, G. 2002. Zimovisko netopierov – Okrajová priepať. *Vespertilio*, 6, 216.
- MATIS, Š., - PJENČÁK, P. – UHRIN, M. 2002. Zimovanie netopierov v Hačavskej a Marciho jaskyni. *Vespertilio*, 6, 231–233.
- MATIS, Š., - UHRIN, M. - PJENČÁK, P. 2002. Zimovanie netopierov v jaskyni Erňa. *Vespertilio*, 6, 235–236.
- MATIS Š. - BOLDOGH S. - PJENČÁK P. 2003. Records of *Nyctalus lasiopterus* in the Gömör-Torna Karst (Slovakia, Hungary). *Vespertilio*, 7, 135–138.
- MATIS Š. - PJENČÁK P. - FULÍN M. 2007. Zhrnutie výsledkov činnosti chiropterologickej sekcie, pp. 38–42. In: KISELY R. (ed.), 30. východoslovenský tábor ochrancov prírody s medzinárodnou účasťou. Dlhá ves "Slovenský kras", 29. júl – 4. august 2006. Prípravný výbor TOP, Rožňava – Dlhá Ves, 56 pp.
- MIKOVÁ, E. – UHRIN, M. 2012. Teplotné charakteristiky úkrytov reprodukčných kolónií podkovára južného (*Rhinolophus euryale*, Chiroptera) na severnej hranici areálu. *Aragonit* 17/1-2, SSJ, Liptovský Mikuláš, 27-30.
- MIKOVÁ, E. – VARCHOLOVÁ, K. – BOLDOGH, S. – UHRIN, M. 2013. Winter diet analysis in *Rhinolophus euryale* (Chiroptera). *Central European Journal of Biology*, 8, 9, Warsaw, 848–853.
- NOVÁKOVÁ, A. 2004. Saprotrófní mikroskopické houby v jeskyních národného parku Slovenský kras. Zborník referátov " Výskum, využívanie a ochrana jaskýň", 4, Liptovský Mikuláš, 162-167.
- NOVÁKOVÁ, A. 2004. Saprotrófní mikroskopické houby v jeskyních NP Slovenský kras. Život v pôde 5. Zborník z medzinárodného seminára, Bratislava, Československá spoločnosť mikrobiologická, 6-15.
- NOVÁKOVÁ, A. 2005. Interesting and rare saprotrophic microfungi isolated from excrements and other substrata in the Domica and Ardovská Caves. In K. Tajovský – J. Schlaghamerský – V. Pižl, Eds. Contributions to Soil Zoology in Central Europe I., 103-106.
- NOVÁKOVÁ, A. 2012. Monitoring mikroskopických hub ve vybraných nepřístupných jeskyních NP Slovenský kras. *Slovenský kras* 50/1, SSJ, Liptovský Mikuláš, 79-88.
- NOVÁKOVÁ, A. - ELHOTTOVÁ, D. - KRIŠTUFEK, V. - LUKEŠOVÁ, A. - HILL, P. - KOVÁČ, Ľ. - MOCK, A. - LUPTÁČIK, P. 2005. Feeding sources of invertebrates in Ardovská cave and Domica cave system - preliminary results. In: Tajovský, K., Schlaghamerský, J., Pižl, V. (eds.), Contributions to Soil Zoology in Central Europe I. ISB AS CR, České Budejovice, 107-112.
- OBUCH, J. 2002. Kostí netopierov v Jasovskej jaskyni. *Aragonit*, Liptovský Mikuláš, 7, 34-36.
- OLEKŠÁK, M. 2002. Štruktúra ornitocenóz v zimnom období na Plešivskej a Borčianskej planine v NP Slovenský kras. Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, 139-144.
- OLEKŠÁK, M. 2003. Chránené vtáčie územia v územnej pôsobnosti NP Slovenský kras. Zborník referátov z konferencie konanej pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia CHKO Slovenský kras 19. - 20.10.2003 v Rožňave, 157-160.
- OLEKŠÁK, M. 2004. Riešenie škôd šelmami na Gemerí. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 60, 25-26.
- OLEKŠÁK, M. 2007. Celoročná ochrana vlka v Národnom parku Slovenský kras a prvý prípad zabitého vlka. Chránené územia Slovenska, Banská Bystrica, 71, 21-23.
- OLEKŠÁK, M. 2008. Hniezdne spoločenstvá vtákov vo vybraných biotopoch NP Slovenský kras. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Mídiak, Ľ. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 163-169.
- OLEKŠÁK, M. - PJENČÁK, P. - FULÍN, M. - MATIS, Š. 2006. SEEN Drienovec – výsledky z jesennej migrácie 2006. Národný park Slovenský kras, Brzotín.
http://www.vtaky.sk/drienovec/download/Jesen_2006.pdf
- OLEKŠÁK, M. - PJENČÁK, P. - FULÍN, M. - MATIS, Š. 2006. CES Drienovec – výsledky hniezdnej sezóny 2006. Národný park Slovenský kras, Brzotín.
http://www.vtaky.sk/drienovec/download/CES_report_2006.pdf
- OLEKŠÁK, M. - PJENČÁK, P. - FULÍN, M. - MATIS, Š. 2007. SEEN Drienovec – výsledky z jesennej migrácie 2007. Národný park Slovenský kras, Brzotín.

http://www.vtaky.sk/drienovec/download/Jesen_2007.pdf

OLEKŠÁK, M. - PJENČÁK, P. - FULÍN, M. - MATIS, Š. 2007. CES Drienovec – výsledky hniezdnej sezóny 2007. Národný park Slovenský kras, Brzotín.

http://www.vtaky.sk/drienovec/download/CES_report_2007.pdf

OLEKŠÁK, M. - PJENČÁK, P. - FULÍN, M. - MATIS, Š. 2008. CES Drienovec – výsledky hniezdnej sezóny 2008. Národný park Slovenský kras, Brzotín.

http://www.vtaky.sk/drienovec/download/CES_report_2008.pdf

OLEKŠÁK, M. - PJENČÁK, P. - FULÍN, M. 2009. CES Drienovec – výsledky hniezdnej sezóny 2009. Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko, Bratislava 2009

http://www.vtaky.sk/drienovec/download/CES_report_2009.pdf

OLEKŠÁK, M. - GÁLFFYOVÁ, M. - FULÍN, M. - PJENČÁK, P. - KRIŠOVSKÝ, P. - MATIS, Š. - VRÁBEL, P. 2009. Správa z ornitologického stacionára Drienovec – výsledky jesennej sezóny 2009. Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko, Bratislava 2009

http://www.vtaky.sk/drienovec/download/Jesen_2009.pdf

ORSZÁGH, I. 2000. Stonožky (Antennata, Chilopoda) niektorých jaskýň Slovenska. In: Mock, A., Kováč, E., Fulín, M. (eds.), Fauna jaskýň. Košice, 129-140.

PAPÁČ, V. - LUPTÁČIK, P. - FENĎA, P. 2007. Terestrické bezstavovce Obrovskej priepasti (Slovenský kras, Dolný vrch). Aragonit, Liptovský Mikuláš, 12, 51-53.

PAPÁČ V. - LUPTÁČIK, P. - FENĎA, P. - KOŠEL V. - CHRISTOPHORYOVÁ, J. 2007. Spoločenstvá terestrických článkonožcov NPP Snežná diera (Slovenský kras, Horný vrch). Slovenský kras, Liptovský Mikuláš, 45, 151-158.

PAPÁČ, V. - JASZAY, T. - LUPTÁČIK, P. - MOCK, A. 2019. Spoločenstvá terestrických bezstavovcov (Evertebrata) Moldavskej jaskyne (Medzevská pahorkatina). Aragonit 24/1, SSJ, Liptovský Mikuláš, 22-29.

PANIGAJ, E. 2000. Niekoľko poznámok k faune motýľov z východnej časti CHKO a BR Slovenský kras. Natura Carpatica, 43, 265-271.

PANIGAJ, E. - PIRČOVÁ, E. - TURČEK, I. - MIŽURA, J. 2000. Faunisticko-ekologická charakteristika Jablonovskej mokrade v Slovenskom krase. Ochrana prírody, Banská Bystrica, 18, 207-221.

PJENČÁK P. - FULÍN M. - OLEKŠÁK, M. - GÁLFFYOVÁ, P. - MATIS, Š. - KRIŠOVSKÝ, P. - VRÁBEL, P. 2008: Správa z jesene 2008, Ornitologický stacionár Drienovec

http://www.vtaky.sk/drienovec/download/Jesen_2008.pdf

RASCHMANOVÁ, N. - MIKLISOVÁ, D. - KOVÁČ, E. 2013. Soil Collembola communities along steep microclimatic gradient in the collapse doline of the Silická ľadnica cave, Slovak Karst (Slovakia). Biologia, 68, 3, 470-478.

SABOL, M. - PETROVIČ, V. - ŠURKA, J. 2018. Lebka juvenilnej hyeny jaskynnej z Jasovskej jaskyne. Slovenský kras 56/1, SSJ, Liptovský Mikuláš, 87-98.

SMOLINSKÝ, R. 2004. Výskyt jednotlivých druhov plazov na vybraných lokalitách NP – BR Slovenský kras. Natura Carpatica, 45, 125-138.

SMOLINSKÝ, R. 2007. Obojživelníky a plazy Drienoveckej mokrade. Natura Carpatica, 48, 183-186.

SMOLINSKÝ, R. 2008. Rozšírenie plazov na vybraných lokalitách v NP BR Slovenský kras – súhrnná správa za obdobie rokov 2000 – 2007. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 141-145.

SVATOŇ, J. - GAJDOŠ, P. 2008. Zhodnotenie fauny pavúkov v NP BR Slovenský kras so zameraním na spádové územie Domice. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 91-120.

ŠTEFFEK, J. - GREGO, J. 2003. Pravý jaskynný ulitník v Slovenskom krase. Zborník referátov zo 4. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 28. - 29.10.2002 v Rožňave, Zvolen 2002, 163-165.

ŠTEFFEK, J. - GREGO, J. 2008. Zmeny v zložení fontikolných malakocénóz NP BR Slovenského krasu spôsobené negatívnymi antropickými vplyvmi. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 81-89.

ŠTEFFEK, J. - GAVLAS, V. 2008. Fauna biosférických rezervácií Slovenska: Geograficko-ekologická charakteristika. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 227-237.

TARAGĽOVÁ, V. - KOČÍ, J. - SELEYEMOVÁ, D. - LABUDA, M. 2008. Výskyt *Borrella burgdorferi* sensu lato vo vybraných lokalitách slovenského krasu so zameraním na vtáky a hlodavce. Biosférické rezervácie na Slovensku VII (edit.R. Midriak, E. Zaušková). Zborník referátov zo 7. národnej konferencie o biosférických rezerváciách SR, konanej 20. – 21.11.2007 v Rožňave, 121-126.

- TEREK, J. - KARASOVÁ, E. 2000. Zooplanktón Slovenského krasu. Acta fak. hum. a prír. vied PU v Prešove, s. 7
- UHRIN M. - BOBÁKOVÁ L. - HAPL E. - ANDREAS M. - BENDA P. - OBUCH J. - REITER A. 2002. Zimovanie netopierov v slovenskej časti jaskynného systému Domica-Baradla. Vespertilio, 6, 237–243.
- WIEZIK, M. 2008. Spoločenstvá mravcov (*Hymenoptera, Formicidae*) Lesostepných biotopov južných a juhozápadných svahov Plešiveckej planiny v Slovenskom krase. Natura Carpatica, 49, 85-94.

6. PRÍLOHY

- 6.1. Mapa chráneného územia a jeho ochranného pásma
- 6.2. Mapa prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiami
- 6.3. Mapa predmetov ochrany
- 6.4. Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov
- 6.5. Mapa ekologicko-funkčných priestorov
- 6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti
- 6.7. Mapa turistickej infraštruktúry a miest vyhradených pre využívanie verejnosťou
- 6.8. Hodnotenie biotopov a druhov európskeho významu a stanovenie cieľov ochrany